

บันทึกการประชุม
คณะกรรมการร่างรัฐธรรมนูญ
ครั้งที่ ๗๓
วันพุธ ที่ ๒๗ มกราคม ๒๕๕๙
ณ ห้องประชุมงบประมาณ ชั้น ๓ อาคารรัฐสภา ๓

กรรมการผู้มาประชุม คือ

๑. นายมีชัย ฤชุพันธุ์	ประธานกรรมการ
๒. นายสุพจน์ ไข่มุกด์	รองประธานกรรมการ คนที่หนึ่ง
๓. นายอภิชาต สุขัคคานนท์	รองประธานกรรมการ คนที่สอง
๔. นายอมร วาณิชวิวัฒน์	โฆษกกรรมการ
๕. นายนครินทร์ สิงห์เสนา	โฆษกกรรมการ
๖. นายชาติชาย ณ เชียงใหม่	โฆษกกรรมการ
๗. นายอุดม รัฐอมฤต	โฆษกกรรมการ
๘. นางกิริณา สุมาวงศ์	กรรมการ
๙. นางจุรี วิจิตรวาทการ	กรรมการ
๑๐. นายนิติพันธุ์ เชื้อบุญชัย	กรรมการ
๑๑. นายเอียรชัย ณ นคร	กรรมการ
๑๒. พลเอก นิวัติ ศรีเพ็ญ	กรรมการ
๑๓. นายประพันธ์ นัยโกวิท	กรรมการ
๑๔. นายภัทร คำพิทักษ์	กรรมการ
๑๕. นายภูมรัตน์ ทักษาดิพงษ์	กรรมการ
๑๖. พลตรี วีระ โรจนนาค	กรรมการ
๑๗. นายศุภชัย ยาวะประภา	กรรมการ
๑๘. นายอัษฎพร จารุจินดา	กรรมการ
๑๙. พลเอก อัฐพร เจริญพานิช	กรรมการ
๒๐. นายปกรณ์ นิลประพันธ์	เลขาธิการกรรมการ คนที่หนึ่ง
๒๑. นายธนาวัฒน์ สังข์ทอง	เลขาธิการกรรมการ คนที่สอง

ผู้เข้าร่วมประชุม คือ

ผู้ช่วยเลขาธิการในคณะกรรมการร่างรัฐธรรมนูญ

สำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกา

๑. นายจินตพันธุ์ ทังสุบุตร	นักกฎหมายกฤษฎีกาชำนาญการพิเศษ
๒. นายวราห์ เท่งพุ่ม	นักกฎหมายกฤษฎีกาชำนาญการ

สำนักงานเลขาธิการสภาผู้แทนราษฎร

นายนาถะ ดวงวิชัย	ผู้บังคับบัญชากลุ่มงานประธานรัฐสภา
------------------	------------------------------------

ที่ปรึกษาประจำคณะกรรมการร่างรัฐธรรมนูญ

๑. นางกาญจนารัตน์ ลีวิโรจน์
๒. นายเจษฎ์ โทณะวณิก
๓. ศาสตราจารย์สมคิด เลิศไพฑูรย์
๔. รองศาสตราจารย์วุฒิสาร ตันไชย

ผู้ชำนาญการประจำตัวกรรมการ

๑. นางสุภัทรา เชื้ออรอด
๒. นางสาวปานทิพย์ พฤกษาลวิทย์
๓. นายสตีธร ธนานิธิโชติ

เริ่มประชุมเวลา ๑๐.๓๐ นาฬิกา

เมื่อกรรมการมาครบองค์ประชุมแล้ว ประธานกรรมการได้กล่าวเปิดประชุมและดำเนินการประชุมตามระเบียบวาระการประชุม สรุปสาระสำคัญได้ ดังนี้

ระเบียบวาระที่ ๑ เรื่องที่ประธานแจ้งต่อที่ประชุม

ไม่มี

ระเบียบวาระที่ ๒ รับรองบันทึกการประชุม

คณะกรรมการมีมติเลื่อนรับรองบันทึกการประชุม

(บันทึกการประชุม ครั้งที่ ๑๐ วันจันทร์ ที่ ๑๙ ตุลาคม ๒๕๕๘ ถึงครั้งที่ ๗๒ วันอังคาร ที่ ๒๖ มกราคม ๒๕๕๙ อยู่ระหว่างการตรวจทานของนายปกรณ์ นิลประพันธ์ เลขานุการกรรมการ คนที่หนึ่ง)

ระเบียบวาระที่ ๓ เรื่องพิจารณา

พิจารณาร่างรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช

ที่ประชุมพิจารณาบทบัญญัติร่างรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช เป็นรายมาตรา (ต่อจากการประชุมครั้งที่แล้ว) โดยเริ่มพิจารณาตั้งแต่บทเฉพาะกาลเป็นต้นไป สรุปสาระสำคัญได้ดังนี้

บทเฉพาะกาล

“บทเฉพาะกาล”

ประเด็นการพิจารณา

-ไม่มี-

มติที่ประชุม

คณะกรรมการมีมติเห็นชอบข้อบทเฉพาะกาล โดยไม่มีการแก้ไข

มาตรา ๒๕๔

“มาตรา ๒๕๔ ให้คณะองคมนตรีซึ่งดำรงตำแหน่งอยู่ในวันใช้รัฐธรรมนูญนี้ เป็นคณะองคมนตรีตามบทบัญญัติแห่งรัฐธรรมนูญนี้”

ประเด็นการพิจารณา

ประธานกรรมการกล่าวว่า ความในมาตรานี้ใช้คำว่า “รัฐธรรมนูญนี้” เพราะประสงค์จะเน้นย้ำให้เห็นว่าเป็นกรณีตามรัฐธรรมนูญนี้เท่านั้น

มติที่ประชุม

คณะกรรมการมีมติเห็นชอบร่างมาตรา ๒๕๔ โดยไม่มีการแก้ไข

มาตรา ๒๕๕

“มาตรา ๒๕๕ ในระหว่างที่ยังไม่มีสภาผู้แทนราษฎรและวุฒิสภาตามรัฐธรรมนูญนี้ ให้สภานิติบัญญัติแห่งชาติที่ตั้งขึ้นตามรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย (ฉบับชั่วคราว) พุทธศักราช ๒๕๕๗ และยังอยู่ในตำแหน่งในวันก่อนวันใช้รัฐธรรมนูญนี้ ทำหน้าที่รัฐสภา สภาผู้แทนราษฎร และวุฒิสภาตามบทบัญญัติแห่งรัฐธรรมนูญนี้ และให้สิ้นสุดลงในวันก่อนวันเรียกประชุมรัฐสภาครั้งแรกภายหลังการเลือกตั้งทั่วไปที่จัดขึ้นตามรัฐธรรมนูญนี้

สมาชิกสภานิติบัญญัติแห่งชาตินอกจากจะต้องมีคุณสมบัติและไม่มีลักษณะต้องห้ามตามรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย (ฉบับชั่วคราว) พุทธศักราช ๒๕๕๗ แล้ว ต้องไม่มีลักษณะต้องห้ามตามที่บัญญัติไว้สำหรับสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรและสมาชิกวุฒิสภาตามรัฐธรรมนูญนี้ด้วย แต่มีให้นำมาตรา ๙๒ (๓) และ (๔) มาตรา ๙๓ (๓) (๑๒) (๑๔) และ (๑๕) มาตรา ๙๖ (๖) เฉพาะกรณีที่สมาชิกสภานิติบัญญัติแห่งชาติเป็นเจ้าหน้าที่ของรัฐที่ปฏิบัติการตามหน้าที่และอำนาจตามกฎหมายหรือคำสั่งที่ชอบด้วยกฎหมาย มาตรา ๑๐๓ ข. ลักษณะต้องห้าม (๑) เฉพาะในส่วนที่เกี่ยวกับมาตรา ๙๓ (๓) และ (๕) และมาตรา ๑๐๗ มาใช้กับการดำรงตำแหน่งหรือการพ้นจากตำแหน่งของสมาชิกสภานิติบัญญัติแห่งชาติ

บทบัญญัติแห่งกฎหมายใดที่ห้ามมิให้บุคคลดำรงตำแหน่งทางการเมือง มิให้นำมาใช้บังคับแก่การดำรงตำแหน่งของสมาชิกสภานิติบัญญัติแห่งชาติ

ในระหว่างที่สภานิติบัญญัติแห่งชาติทำหน้าที่รัฐสภา สภาผู้แทนราษฎรและวุฒิสภามาบรรคหนึ่งให้อำนาจของประธานรัฐสภา ประธานสภาผู้แทนราษฎรหรือประธานวุฒิสภาตามรัฐธรรมนูญนี้หรือกฎหมาย เป็นอำนาจของประธานสภานิติบัญญัติแห่งชาติ

ในระหว่างที่สภานิติบัญญัติแห่งชาติทำหน้าที่ตามวรรคหนึ่ง หากมีตำแหน่งว่างลง หัวหน้าคณะรักษาความสงบแห่งชาตินำความกราบบังคับทูลเพื่อทรงแต่งตั้งผู้มีคุณสมบัติและไม่มีลักษณะต้องห้ามตามวรรคสองเป็นสมาชิกสภานิติบัญญัติแห่งชาติแทนได้”

ประเด็นการพิจารณา

ประธานกรรมการเสนอแก้ไขเพิ่มเติมความในวรรคห้า เป็นดังนี้ “ในระหว่างที่สภานิติบัญญัติแห่งชาติทำหน้าที่ตามวรรคหนึ่ง หากมีตำแหน่งว่างลง หัวหน้าคณะรักษาความสงบแห่งชาติจะนำความกราบบังคับทูลเพื่อทรงแต่งตั้งผู้มีคุณสมบัติและไม่มีลักษณะต้องห้ามตามวรรคสองเป็นสมาชิกสภานิติบัญญัติแห่งชาติแทนก็ได้” และชี้แจงว่า หลักการสำคัญของมาตรานี้ คือ ๑. การกำหนดให้สภานิติบัญญัติแห่งชาติทำหน้าที่ต่อไปในระหว่างที่ยังไม่มีสภาผู้แทนราษฎรและวุฒิสภาตามรัฐธรรมนูญนี้ และ ๒. การกำหนดให้นำบทบัญญัติในส่วนที่เกี่ยวข้องกับคุณสมบัติและลักษณะต้องห้ามของสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรและสมาชิกวุฒิสภามาใช้บังคับกับสมาชิกสภานิติบัญญัติแห่งชาติด้วย เว้นแต่บางเรื่องที่เป็นจะต้องยกเว้น เช่น เรื่องการสังกัดพรรคการเมือง หรือเรื่องการเมืองการเป็นข้าราชการ เป็นต้น

ที่ประชุมแสดงความเห็น ดังนี้

- ควรนำความในมาตรา ๙๖ (๖) ซึ่งเชื่อมโยงกับความในมาตรา ๑๗๙ ที่อยู่ในหมวด ๙ การขัดกันแห่งผลประโยชน์ มาใช้บังคับกับสมาชิกสภานิติบัญญัติแห่งชาติด้วยหรือไม่ โดยเฉพาะความใน (๒) ของมาตรา ๑๗๙ ที่กำหนดว่าต้องไม่รับหรือแทรกแซงหรือก้าวก่ายการเข้ารับสัมปทานจากรัฐ

ประธานกรรมการกล่าวว่า ที่ประชุมควรร่วมกันพิจารณาว่าจะกำหนดให้ยกเว้นกรณีใดบ้างจึงจะเหมาะสม ทั้งนี้ จะต้องคำนึงถึงสมาชิกสภานิติบัญญัติแห่งชาติซึ่งมีความหลากหลายและมีที่มาจากหลายภาคส่วนประกอบด้วย

- มีกรรมการเสนอปรับปรุงความในวรรคหนึ่งให้เหมาะสม เพราะสภานิติบัญญัติแห่งชาติไม่อาจดำรงอยู่ในตำแหน่งได้ ผู้ที่จะดำรงอยู่ในตำแหน่งได้ควรจะมีเฉพาะสมาชิกสภานิติบัญญัติแห่งชาติเท่านั้น

ประธานกรรมการเสนอแก้ไขเพิ่มเติมความในวรรคหนึ่ง เป็นดังนี้ “ในระหว่างที่ยังไม่มีสภาผู้แทนราษฎรและวุฒิสภามาตรัฐธรรมนูญนี้ ให้สภานิติบัญญัติแห่งชาติที่ตั้งขึ้นตามรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย (ฉบับชั่วคราว) พุทธศักราช ๒๕๕๗ และซึ่งอยู่ในตำแหน่งสมาชิกสภานิติบัญญัติแห่งชาติที่ดำรงตำแหน่งอยู่ในวันก่อนวันใช้รัฐธรรมนูญนี้ ทำหน้าที่รัฐสภา สภาผู้แทนราษฎร และวุฒิสภา หรือเป็นสมาชิกสภาผู้แทนราษฎร หรือสมาชิกวุฒิสภา ตามลำดับ ตามบทบัญญัติแห่งรัฐธรรมนูญนี้ และให้สิ้นสุดลงในวันก่อนวันเรียกประชุมรัฐสภาครั้งแรกภายหลังการเลือกตั้งทั่วไปที่จัดขึ้นตามรัฐธรรมนูญนี้” และกล่าวว่า ความในมาตรา ๙๒ (๓) และ (๔) เรื่องการเป็นสมาชิกพรรคการเมือง และคุณสมบัติของผู้สมัครรับเลือกตั้งแบบแบ่งเขตเลือกตั้ง ควรต้องกำหนดยกเว้นไว้ในมาตรานี้ เนื่องจากไม่ได้เกี่ยวข้องกับความเป็นสมาชิกสภานิติบัญญัติแห่งชาติ รวมทั้งความในมาตรา ๙๓ (๓) เรื่องการเป็นเจ้าของหรือถือหุ้นในกิจการหนังสือพิมพ์หรือสื่อมวลชนใด ๆ ก็ต้องกำหนดยกเว้นไว้ในมาตรานี้ด้วย เพราะขณะที่มีการเลือกสมาชิกสภานิติบัญญัติแห่งชาตินั้นมีการเลือกมาจากบุคคลที่หลากหลายและมาจากหลายภาคส่วนรวมทั้งผู้ที่เกี่ยวข้องกับหนังสือพิมพ์และสื่อมวลชนด้วย เนื่องจากในขณะนั้นต้องการให้องค์ประกอบของสภานิติบัญญัติแห่งชาติมีความหลากหลาย

- มีกรรมการแสดงความเห็นว่า การกำหนดให้สมาชิกสภานิติบัญญัติแห่งชาติต้องมีคุณสมบัติและไม่มีลักษณะต้องห้ามเช่นเดียวกับสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรและสมาชิกวุฒิสภาจะเหมาะสมกว่าการกำหนดยกเว้นเฉพาะบางกรณีหรือไม่

- ความในมาตรานี้ไม่ควรยกเว้นเรื่องการเป็นหุ้นส่วนหรือผู้ถือหุ้นในห้างหุ้นส่วนหรือบริษัทที่รับสัมปทานจากรัฐหรือเข้าเป็นคู่สัญญากับรัฐ

- ความในมาตรานี้ควรกำหนดห้ามเฉพาะเรื่องที่มีความสำคัญที่กำหนดไว้ในหมวด ๙ การขัดกันแห่งผลประโยชน์

นายอัคร จารุจินดา กรรมการ ในฐานะประธานอนุกรรมการยกร่างบทบัญญัติรัฐธรรมนูญชี้แจงว่า คุณสมบัติและลักษณะต้องห้ามของสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรและสมาชิกวุฒิสภาในรัฐธรรมนูญนี้กำหนดขึ้นภายหลังการเข้ามาดำรงตำแหน่งสมาชิกสภานิติบัญญัติแห่งชาติ และสภานิติบัญญัติแห่งชาติจะทำหน้าที่แทนสภาผู้แทนราษฎร วุฒิสภา และรัฐสภา ตามมาตรานี้เป็นการชั่วคราวเท่านั้น การนำคุณสมบัติและลักษณะต้องห้ามตามรัฐธรรมนูญนี้มาใช้บังคับกับสมาชิกสภานิติบัญญัติแห่งชาติจึงอาจไม่เป็นธรรมกับสมาชิกสภานิติบัญญัติแห่งชาติ

- มีกรรมการแสดงความเห็นว่า ช้อยกเว้นตามความในมาตรานี้อาจกำหนดไว้ตามเดิมก็ได้ แต่จะต้องมีการแก้ไขเพิ่มเติมให้เห็นชัดเจนว่าในการปฏิบัติหน้าที่ของสมาชิกสภานิติบัญญัติแห่งชาตินั้น จะต้องไม่ขัดกับความในหมวด ๙ การขัดกันแห่งผลประโยชน์

- หากต้องการสร้างมาตรฐานในฝ่ายนิติบัญญัติก็อาจกำหนดให้นำคุณสมบัติและลักษณะต้องห้ามของสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรและสมาชิกวุฒิสภามาใช้บังคับกับสมาชิกสภานิติบัญญัติแห่งชาติด้วย แต่ทั้งนี้ จะต้องเปิดโอกาสให้สมาชิกสภานิติบัญญัติแห่งชาติตัดสินใจด้วยว่าจะดำรงตำแหน่งต่อไปหรือไม่

ประธานกรรมการกล่าวว่า หากนำคุณสมบัติและลักษณะต้องห้ามของสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรและสมาชิกวุฒิสภามาใช้บังคับกับสมาชิกสภานิติบัญญัติแห่งชาติด้วย จะทำให้เหลือสมาชิกสภานิติบัญญัติแห่งชาติที่จะทำหน้าที่แทนสภาผู้แทนราษฎร วุฒิสภา และรัฐสภา จำนวนน้อยมาก

- มีกรรมการสอบถามว่า ความในวรรคสองที่ยกเว้นความในมาตรา ๙๒ (๓) และ (๔) มาตรา ๙๓ (๓) (๑๒) (๑๔) และ (๑๕) มาตรา ๙๖ (๖) นั้น ยกเว้นเฉพาะกรณีที่สมาชิกสภานิติบัญญัติแห่งชาติเป็นเจ้าหน้าที่ของรัฐที่ปฏิบัติการตามหน้าที่และอำนาจตามกฎหมายหรือคำสั่งที่ชอบด้วยกฎหมายใช้หรือไม่

ประธานกรรมการกล่าวว่า ความในวรรคสองยกเว้นเฉพาะกรณีที่สมาชิกสภานิติบัญญัติแห่งชาติเป็นเจ้าหน้าที่ของรัฐที่ปฏิบัติการตามหน้าที่และอำนาจตามกฎหมายหรือคำสั่งที่ชอบด้วยกฎหมาย

- มีกรรมการแสดงความเห็นว่า อาจกำหนดห้ามมิให้สมาชิกสภานิติบัญญัติแห่งชาติที่พ้นจากตำแหน่งตามความในวรรคหนึ่งลงสมัครรับเลือกตั้งเป็นสมาชิกสภาผู้แทนราษฎร หรือลงสมัครรับเลือกตั้งเป็นสมาชิกวุฒิสภากายในระยะเวลาที่กำหนด ทั้งนี้ สมาชิกสภานิติบัญญัติแห่งชาติผู้ใดประสงค์จะลงสมัครรับเลือกตั้งหรือรับเลือกตั้งต้องลาออกจากการเป็นสมาชิกสภานิติบัญญัติแห่งชาติก่อนการออกเสียงประชามติ

- ความในมาตรานี้ไม่ควรแก้ไขเพิ่มเติมเพื่อกำหนดห้ามมิให้สมาชิกสภานิติบัญญัติแห่งชาติลงสมัครรับเลือกตั้งเป็นสมาชิกสภาผู้แทนราษฎร หรือลงสมัครรับเลือกตั้งเป็นสมาชิกวุฒิสภา

- การกำหนดห้ามมิให้สมาชิกสภานิติบัญญัติแห่งชาติลงสมัครรับเลือกตั้งเป็นสมาชิกสภาผู้แทนราษฎร หรือลงสมัครรับเลือกตั้งเป็นสมาชิกวุฒิสภากายในระยะเวลาที่กำหนด อาจทำให้ได้รับการสนับสนุนจากฝ่ายการเมืองและประชาชน

ประธานกรรมการเสนอแก้ไขเพิ่มเติมความในวรรคสอง เป็นดังนี้ “สมาชิกสภานิติบัญญัติแห่งชาติ นอกจากจะต้องมีคุณสมบัติและไม่มีลักษณะต้องห้ามตามรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย (ฉบับชั่วคราว) พุทธศักราช ๒๕๕๗ แล้ว ต้องไม่มีลักษณะต้องห้ามตามที่บัญญัติไว้สำหรับสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรและสมาชิกวุฒิสภามารัฐธรรมนูญนี้ด้วย แต่มีให้นำมาตรา ๙๒ (๓) และ (๔) มาตรา ๙๓ (๓) (๑๒) (๑๔) และ (๑๕) มาตรา ๙๖ (๖) เฉพาะกรณีที่สมาชิกสภานิติบัญญัติแห่งชาติเป็นเจ้าหน้าที่ของรัฐที่ปฏิบัติการตามหน้าที่และอำนาจตามกฎหมายหรือคำสั่งที่ชอบด้วยกฎหมาย มาตรา ๑๐๓ ข. ลักษณะต้องห้าม (๑) เฉพาะในส่วนที่เกี่ยวกับมาตรา ๙๓ (๓) และ ~~(๕)~~ (๑๒) (๑๔) (๑๕) และมาตรา ๑๐๗ มาใช้กับการดำรงตำแหน่งหรือการพ้นจากตำแหน่งของสมาชิกสภานิติบัญญัติแห่งชาติ”

- มีกรรมการแสดงความเห็นว่า อาจกำหนดให้สมาชิกสภานิติบัญญัติแห่งชาติที่ประสงค์จะลงสมัครรับเลือกตั้งเป็นสมาชิกสภาผู้แทนราษฎร หรือลงสมัครรับเลือกตั้งเป็นสมาชิกวุฒิสภาต้องลาออกจากตำแหน่งสมาชิกสภานิติบัญญัติแห่งชาติเสียก่อน

- ความในมาตรา ๑๐๓ ข. (๑) เฉพาะส่วนที่เกี่ยวข้องกับมาตรา ๙๓ นั้น ไม่ได้มีการกำหนดความใน (๑๒) และ (๑๔) ของมาตรา ๙๓ ไว้ด้วย จึงเสนอแก้ไขเพิ่มเติมความในวรรคสองให้สอดคล้องกับความในมาตรา ๑๐๓ ข. (๑)

ประธานกรรมการกล่าวว่า เพื่อให้เกิดความเป็นธรรม และทำให้ไม่ให้เกิดการได้เปรียบเสียเปรียบ ในการลงสมัครรับเลือกตั้งสมาชิกสภาผู้แทนราษฎร และสมัครรับเลือกเป็นสมาชิกวุฒิสภา ต้องกำหนดให้ สมาชิกสภานิติบัญญัติแห่งชาติที่ประสงค์จะลงสมัครรับเลือกตั้งหรือรับเลือก แล้วแต่กรณี จะต้องลาออกจาก ตำแหน่งสมาชิกสภานิติบัญญัติภายในระยะเวลาที่กำหนด จึงเสนอแก้ไขเพิ่มเติมความในวรรคสอง เป็นดังนี้ “สมาชิกสภานิติบัญญัติแห่งชาตินอกจากจะต้องมีคุณสมบัติและไม่มีลักษณะต้องห้ามตาม รัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย (ฉบับชั่วคราว) พุทธศักราช ๒๕๕๗ แล้ว ต้องไม่มีลักษณะต้องห้ามตามที่ บัญญัติไว้สำหรับสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรและสมาชิกวุฒิสภาตามรัฐธรรมนูญนี้ด้วย แต่มีให้นำมาตรา ๙๒ (๓) และ (๔) มาตรา ๙๓ (๓) (๑๒) (๑๔) และ (๑๕) มาตรา ๙๖ (๖) เฉพาะกรณีที่มีสมาชิกสภานิติบัญญัติ แห่งชาติเป็นเจ้าหน้าที่ของรัฐที่ปฏิบัติการตามหน้าที่และอำนาจตามกฎหมายหรือคำสั่งที่ชอบด้วยกฎหมาย มาตรา ๑๐๓ ข. ลักษณะต้องห้าม (๑) เฉพาะในส่วนที่เกี่ยวกับมาตรา ๙๓ (๓) และ **(๕) (๑๕)** และมาตรา ๑๐๗ มาใช้กับการดำรงตำแหน่งหรือการพ้นจากตำแหน่งของสมาชิกสภานิติบัญญัติแห่งชาติ”

- มีกรรมการแสดงความเห็นว่า บทบัญญัติในรัฐธรรมนูญมีเจตนารมณ์ที่จะป้องกันและปราบปราม การทุจริตและประพฤติมิชอบจึงควรให้มีผลใช้บังคับกับทุกคนและทุกองค์กรในทันทีที่มีผลใช้บังคับ ดังนั้น ความในบทเฉพาะกาลจึงไม่ควรกำหนดยกเว้นมิให้ใช้บังคับกับองค์กรใดองค์กรหนึ่งเป็นการเฉพาะ

ประธานกรรมการเสนอเพิ่มเติมความเป็นวรรคหก ดังนี้ “เมื่อมีการเลือกตั้งทั่วไปครั้งแรกภายหลัง ที่รัฐธรรมนูญนี้ใช้บังคับ สมาชิกสภานิติบัญญัติแห่งชาติจะสมัครรับเลือกตั้งเป็นสมาชิกสภาผู้แทนราษฎร หรือสมัครรับเลือกเป็นสมาชิกวุฒิสภามิได้ เว้นแต่จะได้พ้นจากตำแหน่งสมาชิกสภานิติบัญญัติแห่งชาติ ภายในเก้าสิบวันนับแต่วันที่รัฐธรรมนูญนี้ใช้บังคับ”

- มีกรรมการตั้งข้อสังเกตว่า ความในวรรคแรกจะทำให้เกิดการซ้อนเหลื่อมกันในการปฏิบัติหน้าที่ ระหว่างสภานิติบัญญัติแห่งชาติกับสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรและสมาชิกวุฒิสภาหรือไม่

ประธานกรรมการกล่าวว่า สมาชิกภาพของสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรเริ่มต้นตั้งแต่วันเลือกตั้งแต่ สมาชิกสภาผู้แทนราษฎรนั้นก็ยังปฏิบัติหน้าที่ไม่ได้จนกว่าจะมีการเรียกประชุมรัฐสภาเป็นครั้งแรก โดยใน ระหว่างที่ยังไม่มีการเรียกประชุมรัฐสภาเป็นครั้งแรก สภานิติบัญญัติแห่งชาติก็จะต้องเป็นผู้ทำหน้าที่สภา ผู้แทนราษฎร วุฒิสภา และรัฐสภา ต่อไปจนกว่าจะมีการเรียกประชุมรัฐสภาเป็นครั้งแรก

- มีกรรมการสอบถามว่า การเลือกสมาชิกวุฒิสภาตามรัฐธรรมนูญจะดำเนินการเสร็จสิ้นเมื่อใด

ประธานกรรมการกล่าวว่า ในรัฐธรรมนูญนี้จะต้องกำหนดบังคับให้มีการเลือกตั้งสมาชิกสภาผู้แทน ราษฎรและเลือกสมาชิกวุฒิสภาให้แล้วเสร็จภายในระยะเวลายกกำหนด

- มีกรรมการสอบถามว่า ความในวรรคหกควรเพิ่มเติมเรื่องการสมัครรับเลือกตั้งสมาชิกสภาท้องถิ่น และผู้บริหารท้องถิ่นด้วยหรือไม่

ประธานกรรมการกล่าวว่า ความในวรรคหกไม่ควรกำหนดเรื่องการสมัครรับเลือกตั้งสมาชิกสภา ท้องถิ่นและผู้บริหารท้องถิ่นไว้ด้วย เพราะการเลือกตั้งสมาชิกสภาท้องถิ่นและผู้บริหารท้องถิ่นไม่แน่นอนว่า จะมีการเลือกตั้งเมื่อใด ประกอบกับสภานิติบัญญัติแห่งชาติก็ได้เป็นผู้ตรากฎหมายที่เกี่ยวกับการเลือกตั้ง สมาชิกสภาท้องถิ่นและผู้บริหารท้องถิ่นด้วย และฝ่ายเลขานุการคณะกรรมการรายงานว่าปัจจุบันสมาชิก สภานิติบัญญัติแห่งชาติจำนวนหนึ่งเป็นสมาชิกสภาท้องถิ่นและพนักงานท้องถิ่น ความในวรรคสองจึงต้อง ยกเว้นความในมาตรา ๙๓ (๑๓) ไว้ด้วย จึงเสนอแก้ไขเพิ่มเติมความในวรรคสอง เป็นดังนี้ “สมาชิก สภานิติบัญญัติแห่งชาตินอกจากจะต้องมีคุณสมบัติและไม่มีลักษณะต้องห้ามตามรัฐธรรมนูญแห่ง ราชอาณาจักรไทย (ฉบับชั่วคราว) พุทธศักราช ๒๕๕๗ แล้ว ต้องไม่มีลักษณะต้องห้ามตามที่บัญญัติไว้

สำหรับสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรและสมาชิกวุฒิสภาตามรัฐธรรมนูญนี้ด้วย แต่มิให้นำมาตรา ๙๒ (๓) และ (๔) มาตรา ๙๓ (๓) (๑๒) (๑๓) (๑๔) และ (๑๕) มาตรา ๙๖ (๖) เฉพาะกรณีที่สมาชิกสภานิติบัญญัติแห่งชาติเป็นเจ้าหน้าที่ของรัฐที่ปฏิบัติการตามหน้าที่และอำนาจตามกฎหมายหรือคำสั่งที่ชอบด้วยกฎหมาย มาตรา ๑๐๓ ข. ลักษณะต้องห้าม (๑) เฉพาะในส่วนที่เกี่ยวข้องกับมาตรา ๙๓ (๓) และ ~~(๕)~~ (๑๕) และ มาตรา ๑๐๗ มาใช้กับการดำรงตำแหน่งหรือการพ้นจากตำแหน่งของสมาชิกสภานิติบัญญัติแห่งชาติ”

- มีกรรมการสอบถามว่า การกำหนดให้สภานิติบัญญัติแห่งชาติทำหน้าที่เป็นสมาชิกวุฒิสภา ในระหว่างการเลือกสมาชิกวุฒิสภาตามรัฐธรรมนูญนี้จะเหมาะสมหรือไม่ ทั้งนี้ เพื่อให้มีการเรียกประชุม รัฐสภาครั้งแรกได้

ประธานกรรมการกล่าวว่า การกำหนดให้สภานิติบัญญัติแห่งชาติทำหน้าที่เป็นสมาชิกวุฒิสภา ในระหว่างการเลือกสมาชิกวุฒิสภาตามรัฐธรรมนูญนี้ไม่เหมาะสม และอาจทำให้การเลือกสมาชิกวุฒิสภา ตามรัฐธรรมนูญนี้เกิดความล่าช้า และสอบถามว่าหากกำหนดให้สมาชิกสภานิติบัญญัติแห่งชาติพ้นจาก ตำแหน่งในวันเลือกตั้งสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรจะเหมาะสมหรือไม่

นายอักษพร จารุจินดา กรรมการ ในฐานะประธานอนุกรรมการร่างบทบัญญัติรัฐธรรมนูญ ชี้แจงว่า การกำหนดให้สมาชิกสภานิติบัญญัติแห่งชาติพ้นจากตำแหน่งในวันเลือกตั้งสมาชิกสภาผู้แทนราษฎร อาจทำให้เกิดปัญหาในกรณีจำเป็นจะต้องมีการเรียกประชุมรัฐสภา ทั้งนี้ ในส่วนของบทเฉพาะกาลนั้น จะมีการกำหนดให้ต้องมีการเลือกตั้งสมาชิกสภาผู้แทนราษฎร และเลือกสมาชิกวุฒิสภาให้แล้วเสร็จภายใน หนึ่งร้อยห้าสิบวัน

- มีกรรมการแสดงความเห็นว่า ความในมาตรานี้ควรปรับเปลี่ยนให้เป็นไปในลักษณะของการ รับรองสถานะของสภานิติบัญญัติแห่งชาติในช่วงระยะเวลาก่อนการเรียกประชุมรัฐสภาเป็นครั้งแรกก่อน เป็นอันดับแรก จากนั้นจึงกำหนดข้อยกเว้นในเรื่องคุณสมบัติและลักษณะต้องห้ามของสมาชิก สภาผู้แทนราษฎรและสมาชิกวุฒิสภาที่จะกำหนดยกเว้นให้กับสมาชิกสภานิติบัญญัติแห่งชาติซึ่งต้องปฏิบัติ หน้าที่ในช่วงระยะเวลาดังกล่าว

ประธานกรรมการมอบหมายให้ฝ่ายเลขานุการคณะกรรมการนำความในวรรคสองของมาตรานี้ ไปปรับปรุงให้เป็นไปในลักษณะเดียวกับความในมาตรา ๒๕๖

ฝ่ายเลขานุการคณะกรรมการเสนอแก้ไขเพิ่มเติมความในวรรคสอง เป็นดังนี้ “สมาชิก สภานิติบัญญัติแห่งชาตินอกจากจะต้องมีคุณสมบัติและไม่มีลักษณะต้องห้ามตามรัฐธรรมนูญแห่ง ราชอาณาจักรไทย (ฉบับชั่วคราว) พุทธศักราช ๒๕๕๗ แล้ว ดังต่อไปนี้ไม่มีลักษณะต้องห้ามตามที่บัญญัติไว้ สำหรับสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรและสมาชิกวุฒิสภาตามรัฐธรรมนูญนี้ด้วย แต่มิให้นำมาตรา ๙๒ (๓) และ (๕) มาตรา ๙๓ (๓) (๑๒) (๑๓) (๑๔) และ (๑๕) มาตรา ๙๖ (๖) เฉพาะกรณีที่สมาชิกสภานิติบัญญัติ แห่งชาติเป็นเจ้าหน้าที่ของรัฐที่ปฏิบัติการตามหน้าที่และอำนาจตามกฎหมายหรือคำสั่งที่ชอบด้วย กฎหมายมาตรา ๑๐๓ ข. ลักษณะต้องห้าม (๑) เฉพาะในส่วนที่เกี่ยวข้องกับมาตรา ๙๓ (๓) และ (๕) และ มาตรา ๑๐๗ นำใช้กับที่พ้นตำแหน่งหรือพ้นจากตำแหน่งหรือพ้นจากตำแหน่งของสมาชิกสภาผู้แทนราษฎร ต้องมีคุณสมบัติและไม่มีลักษณะต้องห้าม รวมทั้งเหตุแห่งการสิ้นสุดสมาชิกภาพตามที่บัญญัติไว้สำหรับ สมาชิกสภาผู้แทนราษฎรและสมาชิกวุฒิสภาตามรัฐธรรมนูญนี้ ดังต่อไปนี้ด้วย

(๑) มาตรา ๙๒ ยกเว้น (๓) และ (๔)

(๒) มาตรา ๙๓ ยกเว้น (๓) (๑๒) (๑๓) (๑๔) และ (๑๕)

(๓) มาตรา ๙๖ ยกเว้น

(ค) กรณีตาม (บ) เฉพาะในกรณีที่สมาชิกสภานิติบัญญัติแห่งชาติเป็นเจ้าหน้าที่ของรัฐที่ปฏิบัติราชการตามหน้าที่และอำนาจตามที่กฎหมายหรือคำสั่งที่ขบด้วยกฎหมาย

(๔) มาตรา ๑๐๓ ยกเว้น ข. ลักษณะต้องห้ามตาม (๑) เฉพาะในส่วนที่เกี่ยวกับมาตรา ๙๓ (๓) และ (๑๕) และมาตรา ๑๐๓ ข. ลักษณะต้องห้ามตาม (๒) และ (๖)

มิให้นำมาตรา ๑๐๗ มาใช้บังคับแก่การดำรงตำแหน่งรัฐมนตรีของสมาชิกสภานิติบัญญัติแห่งชาติ บทบัญญัติแห่งกฎหมายใดที่ห้ามมิให้บุคคลดำรงตำแหน่งทางการเมือง มิให้นำมาใช้บังคับแก่การดำรงตำแหน่งของสมาชิกสภานิติบัญญัติแห่งชาติ

ในระหว่างที่สภานิติบัญญัติแห่งชาติทำหน้าที่รัฐสภา สภาผู้แทนราษฎรและวุฒิสภาตามวรรคหนึ่งให้อำนาจของประธานรัฐสภา ประธานสภาผู้แทนราษฎรหรือประธานวุฒิสภาตามรัฐธรรมนูญนี้หรือกฎหมาย เป็นอำนาจของประธานสภานิติบัญญัติแห่งชาติ

ในระหว่างที่สภานิติบัญญัติแห่งชาติทำหน้าที่ตามวรรคหนึ่ง หากมีตำแหน่งว่างลง หัวหน้าคณะรักษาความสงบแห่งชาติจะนำความกราบบังคมทูลเพื่อทรงแต่งตั้งผู้มีคุณสมบัติและไม่มีลักษณะต้องห้ามตามวรรคสองเป็นสมาชิกสภานิติบัญญัติแห่งชาติแทนก็ได้

เมื่อมีการเลือกตั้งทั่วไปครั้งแรกภายหลังที่รัฐธรรมนูญนี้ใช้บังคับ สมาชิกสภานิติบัญญัติแห่งชาติจะสมัครรับเลือกตั้งเป็นสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรหรือสมัครรับเลือกตั้งเป็นสมาชิกวุฒิสภาได้ เว้นแต่จะได้พ้นจากตำแหน่งสมาชิกสภานิติบัญญัติแห่งชาติภายในเก้าสิบวันนับแต่วันที่รัฐธรรมนูญนี้ใช้บังคับ”

มาตรา ๒๕๖

“มาตรา ๒๕๖ ให้คณะรัฐมนตรีที่บริหารราชการแผ่นดินอยู่ในวันก่อนวันใช้รัฐธรรมนูญนี้เป็นคณะรัฐมนตรีตามบทบัญญัติแห่งรัฐธรรมนูญนี้ จนกว่าคณะรัฐมนตรีที่ตั้งขึ้นใหม่ภายหลังการเลือกตั้งทั่วไปครั้งแรกตามรัฐธรรมนูญนี้จะเข้ารับหน้าที่ และให้นำความในมาตรา ๒๕๕ วรรคสาม มาใช้บังคับแก่การดำรงตำแหน่งรัฐมนตรีด้วยโดยอนุโลม

รัฐมนตรีตามวรรคหนึ่งนอกจากจะต้องมีคุณสมบัติและไม่มีลักษณะต้องห้ามตามรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย (ฉบับชั่วคราว) พุทธศักราช ๒๕๕๗ แล้ว ต้องไม่มีลักษณะต้องห้ามตามที่บัญญัติไว้สำหรับรัฐมนตรีตามรัฐธรรมนูญนี้ ดังต่อไปนี้ด้วย

(๑) มาตรา ๑๕๕ ยกเว้น (๖) เฉพาะในส่วนที่เกี่ยวกับมาตรา ๙๓ (๑๒) (๑๔) และ (๑๕)

(๒) มาตรา ๑๖๕ (๓) (๔) ยกเว้นในส่วนที่เกี่ยวกับมาตรา ๑๕๕ (๖) เฉพาะในส่วนที่เกี่ยวกับมาตรา ๙๓ (๑๒) (๑๔) และ (๑๕)

การดำเนินการแต่งตั้งรัฐมนตรีในระหว่างเวลาตามวรรคหนึ่ง ให้ดำเนินการตามรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย (ฉบับชั่วคราว) พุทธศักราช ๒๕๕๗ ซึ่งแก้ไขเพิ่มเติมโดยรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย (ฉบับชั่วคราว) พุทธศักราช ๒๕๕๗ แก้ไขเพิ่มเติม (ฉบับที่ ๑) พุทธศักราช ๒๕๕๘”

ประเด็นการพิจารณา

ที่ประชุมแสดงความเห็น ดังนี้

- ในร่างมาตรา ๒๕๖ หากมีรัฐมนตรีลาออกจะมีการแต่งตั้งรัฐมนตรีแทนตำแหน่งที่ว่างลง ซึ่งการแต่งตั้งตำแหน่งรัฐมนตรีที่ว่างลงนั้นสามารถทำได้ตามที่บัญญัติไว้ในวรรคท้ายของร่างมาตรา ๒๕๖

ประธานกรรมการเสนอเพิ่มความเป็นวรรคสี่ของร่างมาตรา ๒๕๖ โดยห้ามไม่ให้คณะรัฐมนตรีสมัครรับเลือกตั้งเป็นสมาชิกสภาผู้แทนราษฎร หรือสมัครรับเลือกตั้งเป็นสมาชิกวุฒิสภา ความที่เสนอเป็นดังนี้

“ให้นำความในมาตรา ๒๕๕ วรรคหก มาใช้บังคับกับการสมัครรับเลือกตั้งเป็นสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรหรือสมัครรับเลือกเป็นสมาชิกวุฒิสภาของรัฐมนตรีตามวรรคหนึ่งและวรรคสามด้วยโดยอนุโลม”

- มีกรรมการสอบถามว่า ในกรณีที่มีการเสนอชื่อรัฐมนตรีที่ต้องห้ามมิให้ลงสมัครรับเลือกตั้งสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรหรือสมัครรับเลือกเป็นสมาชิกวุฒิสภาตามร่างมาตรา ๒๕๖ เป็นนายกรัฐมนตรีในการเสนอบัญชีรายชื่อนายกรัฐมนตรี ซึ่งกำหนดให้เสนอบุคคลที่ไม่ได้เป็นสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรได้ในกรณีดังกล่าวจะสามารถเสนอชื่อผู้เป็นรัฐมนตรีคนดังกล่าวเป็นนายกรัฐมนตรีได้หรือไม่

ประธานกรรมการกล่าวว่า เมื่อพิจารณาจากความที่บัญญัติในร่างมาตรา ๒๕๖ แล้ว กรณีดังกล่าวสามารถเสนอชื่อรัฐมนตรีที่ต้องห้ามมิให้สมัครรับเลือกตั้งสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรหรือสมัครรับเลือกเป็นสมาชิกวุฒิสภาตามร่างมาตรา ๒๕๖ เป็นนายกรัฐมนตรีได้

มติที่ประชุม

คณะกรรมการมีมติแก้ไขเพิ่มเติมร่างมาตรา ๒๕๖ เป็นดังนี้

“มาตรา ๒๕๖ ให้คณะรัฐมนตรีที่บริหารราชการแผ่นดินอยู่ในวันก่อนวันใช้รัฐธรรมนูญนี้เป็นคณะรัฐมนตรีตามบทบัญญัติแห่งรัฐธรรมนูญนี้ จนกว่าคณะรัฐมนตรีที่ตั้งขึ้นใหม่ภายหลังการเลือกตั้งทั่วไปครั้งแรกตามรัฐธรรมนูญนี้จะเข้ารับหน้าที่ และให้นำความในมาตรา ๒๕๕ วรรคสาม มาใช้บังคับแก่การดำรงตำแหน่งรัฐมนตรีด้วยโดยอนุโลม

รัฐมนตรีตามวรรคหนึ่งนอกจากจะต้องมีคุณสมบัติและไม่มีลักษณะต้องห้ามตามรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย (ฉบับชั่วคราว) พุทธศักราช ๒๕๕๗ แล้ว ต้องไม่มีลักษณะต้องห้ามตามที่บัญญัติไว้สำหรับรัฐมนตรีตามรัฐธรรมนูญนี้ ดังต่อไปนี้ด้วย

(๑) มาตรา ๑๕๕ ยกเว้น (๖) เฉพาะในส่วนที่เกี่ยวกับมาตรา ๙๓ (๑๒) (๑๔) และ (๑๕)

(๒) มาตรา ๑๖๕ (๓) (๔) ยกเว้นในส่วนที่เกี่ยวกับมาตรา ๑๕๕ (๖) เฉพาะในส่วนที่เกี่ยวกับมาตรา ๙๓ (๑๒) (๑๔) และ (๑๕)

การดำเนินการแต่งตั้งรัฐมนตรีในระหว่างเวลาตามวรรคหนึ่ง ให้ดำเนินการตามรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย (ฉบับชั่วคราว) พุทธศักราช ๒๕๕๗ ซึ่งแก้ไขเพิ่มเติมโดยรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย (ฉบับชั่วคราว) พุทธศักราช ๒๕๕๗ แก้ไขเพิ่มเติม (ฉบับที่ ๑) พุทธศักราช ๒๕๕๘

ให้นำความในมาตรา ๒๕๕ วรรคหก มาใช้บังคับกับการสมัครรับเลือกตั้งเป็นสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรหรือสมัครรับเลือกเป็นสมาชิกวุฒิสภาของรัฐมนตรีตามวรรคหนึ่งและวรรคสามด้วยโดยอนุโลม”

มาตรา ๒๕๗

“มาตรา ๒๕๗ ให้คณะรักษาความสงบแห่งชาติที่ดำรงตำแหน่งอยู่ในวันก่อนวันใช้รัฐธรรมนูญนี้ ยังคงอยู่ในตำแหน่งเพื่อปฏิบัติหน้าที่ต่อไปจนกว่าคณะรัฐมนตรีที่ตั้งขึ้นใหม่ภายหลังการเลือกตั้งทั่วไปครั้งแรกตามรัฐธรรมนูญนี้จะเข้ารับหน้าที่

ในระหว่างการปฏิบัติหน้าที่ตามวรรคหนึ่ง ให้หัวหน้าคณะรักษาความสงบแห่งชาติและคณะรักษาความสงบแห่งชาติยังคงมีหน้าที่และอำนาจตามที่บัญญัติไว้ในรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย (ฉบับชั่วคราว) พุทธศักราช ๒๕๕๗ ซึ่งแก้ไขเพิ่มเติมโดยรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย (ฉบับชั่วคราว) พุทธศักราช ๒๕๕๗ แก้ไขเพิ่มเติม (ฉบับที่ ๑) พุทธศักราช ๒๕๕๘ และให้ถือว่าบทบัญญัติของรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทยดังกล่าวในส่วนที่เกี่ยวกับอำนาจของหัวหน้าคณะรักษาความสงบแห่งชาติและคณะรักษาความสงบแห่งชาติยังคงมีผลใช้บังคับได้ต่อไป”

ประเด็นการพิจารณา

มีกรรมการแสดงความเห็นว่า ร่างมาตรา ๒๕๗ บัญญัติให้คณะรักษาความสงบแห่งชาติยังคงปฏิบัติหน้าที่ต่อไปจนกว่าคณะรัฐมนตรีที่ตั้งขึ้นใหม่ภายหลังการเลือกตั้งทั่วไปครั้งแรกตามรัฐธรรมนูญนี้จะเข้ารับหน้าที่ ซึ่งคณะรักษาความสงบแห่งชาติยังสามารถใช้อำนาจตามมาตรา ๔๔ ของรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย (ฉบับชั่วคราว) พุทธศักราช ๒๕๕๗ ได้ ในกรณีหากเกิดปัญหาวิกฤติทางการเมืองในช่วงระหว่างระยะเวลารอยต่อก่อนมีคณะรัฐมนตรีชุดใหม่เข้ารับหน้าที่

ประธานกรรมการเสนอเพิ่มความเป็นวาระสามของร่างมาตรา ๒๕๗ โดยห้ามไม่ให้คณะรักษาความสงบแห่งชาติสมัครรับเลือกตั้งเป็นสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรหรือสมัครรับเลือกเป็นสมาชิกวุฒิสภา ความที่เสนอเป็นดังนี้ “ให้นำความในมาตรา ๒๕๕ วรรคหก มาใช้บังคับกับการสมัครรับเลือกตั้งเป็นสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรหรือสมัครรับเลือกเป็นสมาชิกวุฒิสภาของผู้ดำรงตำแหน่งในคณะรักษาความสงบแห่งชาติด้วยโดยอนุโลม”

มติที่ประชุม

คณะกรรมการมีมติแก้ไขเพิ่มเติมร่างมาตรา ๒๕๗ เป็นดังนี้

“มาตรา ๒๕๗ ให้คณะรักษาความสงบแห่งชาติที่ดำรงตำแหน่งอยู่ในวันก่อนวันใช้รัฐธรรมนูญนี้ ยังคงอยู่ในตำแหน่งเพื่อปฏิบัติหน้าที่ต่อไปจนกว่าคณะรัฐมนตรีที่ตั้งขึ้นใหม่ภายหลังการเลือกตั้งทั่วไปครั้งแรกตามรัฐธรรมนูญนี้จะเข้ารับหน้าที่

ในระหว่างการปฏิบัติหน้าที่ตามวรรคหนึ่ง ให้หัวหน้าคณะรักษาความสงบแห่งชาติและคณะรักษาความสงบแห่งชาติยังคงมีหน้าที่และอำนาจตามที่บัญญัติไว้ในรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย (ฉบับชั่วคราว) พุทธศักราช ๒๕๕๗ ซึ่งแก้ไขเพิ่มเติมโดยรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย (ฉบับชั่วคราว) พุทธศักราช ๒๕๕๗ แก้ไขเพิ่มเติม (ฉบับที่ ๑) พุทธศักราช ๒๕๕๘ และให้ถือว่าบทบัญญัติของรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทยดังกล่าวในส่วนที่เกี่ยวกับอำนาจของหัวหน้าคณะรักษาความสงบแห่งชาติและคณะรักษาความสงบแห่งชาติยังคงมีผลใช้บังคับต่อไป

ให้นำความในมาตรา ๒๕๕ วรรคหก มาใช้บังคับกับการสมัครรับเลือกตั้งเป็นสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรหรือสมัครรับเลือกเป็นสมาชิกวุฒิสภาของผู้ดำรงตำแหน่งในคณะรักษาความสงบแห่งชาติด้วยโดยอนุโลม”

มาตรา ๒๕๘

“มาตรา ๒๕๘ ให้สภาขับเคลื่อนการปฏิรูปประเทศอยู่ปฏิบัติหน้าที่เพื่อดำเนินการตามมาตรา ๒๖๙ ต่อไป ซึ่งต้องแล้วเสร็จภายในหนึ่งปีนับแต่วันใช้รัฐธรรมนูญนี้ และให้สภาขับเคลื่อนการปฏิรูปประเทศสิ้นสุดลงเมื่อครบเวลาดังกล่าว เพื่อประโยชน์ในการปฏิบัติหน้าที่ของสภาขับเคลื่อนการปฏิรูปประเทศ หัวหน้าคณะรักษาความสงบแห่งชาติจะเปลี่ยนรูปแบบของสภาขับเคลื่อนการปฏิรูปประเทศ เพื่อให้สอดคล้องกับภารกิจก็ได้”

ประเด็นการพิจารณา

ที่ประชุมแสดงความเห็น ดังนี้

- มีกรรมการแสดงความเห็นว่า การพิจารณาว่าองค์กรที่เกิดขึ้นตามรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย (ฉบับชั่วคราว) พุทธศักราช ๒๕๕๗ นั้น จะสิ้นสุดลงเมื่อใด ควรพิจารณาถึงลำดับการสิ้นสุดการทำหน้าที่ของแต่ละองค์กรไว้ โดยควรให้สภาขับเคลื่อนการปฏิรูปประเทศสิ้นสุดการทำหน้าที่เป็นลำดับแรก ต่อมาคือ คณะกรรมการร่างรัฐธรรมนูญ และองค์กรที่สิ้นสุดลงเป็นลำดับสุดท้าย คือ สภานิติบัญญัติแห่งชาติ เป็นต้น

ประธานกรรมการกล่าวว่า ความว่า “...หัวหน้าคณะรักษาความสงบแห่งชาติจะเปลี่ยนรูปแบบของสภาขับเคลื่อนการปฏิรูปประเทศ...” หมายความว่า การปรับเปลี่ยนวิธีการทำงานของสภาขับเคลื่อนการปฏิรูปประเทศเสียใหม่ โดยอาจเปลี่ยนให้มีการทำงานในลักษณะของคณะกรรมการ เป็นต้น และมีได้หมายความว่า การสร้างองค์กรใหม่ขึ้นมาแทนที่สภาขับเคลื่อนการปฏิรูปประเทศ และแม้จะได้มีการเปลี่ยนรูปแบบวิธีการทำงานบุคคลที่จะทำงานก็มาจากสมาชิกสภาขับเคลื่อนการปฏิรูปประเทศชุดเดิม มิได้มีการแต่งตั้งบุคคลขึ้นมาใหม่ ประกอบกับการทำงานในรูปแบบสภาอาจไม่สอดคล้องกับภารกิจในการปฏิรูป และไม่ทำให้เกิดผลให้มีการปฏิรูปได้อย่างแท้จริง จึงเป็นเหตุให้บัญญัติอำนาจหัวหน้าคณะรักษาความสงบแห่งชาติตามร่างมาตรานี้เอาไว้ และหากบัญญัติความว่า “...หัวหน้าคณะรักษาความสงบแห่งชาติจะเปลี่ยนรูปแบบ...” ไว้ในร่างมาตรา ๒๕๘ จะทำให้เกิดความสับสนในการตีความว่า เป็นการบัญญัติให้อำนาจหัวหน้าคณะรักษาความสงบแห่งชาติในการตั้งองค์กรใหม่ขึ้นแทนสภาขับเคลื่อนการปฏิรูปประเทศ ดังนั้น เพื่อไม่ให้เกิดปัญหาการตีความ จึงเสนอแก้ไข ความว่า “...หัวหน้าคณะรักษาความสงบแห่งชาติจะปรับเปลี่ยนโครงสร้างหรือวิธีการทำงานของสภาขับเคลื่อนการปฏิรูปประเทศเพื่อให้สอดคล้องกับภารกิจตามมาตรา ๒๖๙ และเกิดประสิทธิภาพก็ได้...” ไว้ในวรรคหนึ่งของร่างมาตรา ๒๕๘ และเป็นการป้องกันมิให้คณะรักษาความสงบแห่งชาติใช้อำนาจตามรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย (ฉบับชั่วคราว) พุทธศักราช ๒๕๕๗ มากจนเกินไป โดยบัญญัติให้หัวหน้าคณะรักษาความสงบแห่งชาติใช้อำนาจตามรัฐธรรมนูญนี้ในการปรับเปลี่ยนโครงสร้างและวิธีการทำงานโดยจะต้องสอดคล้องกับร่างมาตรา ๒๖๙ ซึ่งเป็นบทบัญญัติเกี่ยวกับเรื่องการปฏิรูป ดังนั้น หัวหน้าคณะรักษาความสงบแห่งชาติจะไปปรับเปลี่ยนโครงสร้างของสภาขับเคลื่อนการปฏิรูปประเทศที่ไม่เกี่ยวกับเรื่องการปฏิรูปตามมาตรา ๒๖๙ ไม่ได้

- มีการเสนอเพิ่มความในตอนท้ายของร่างมาตรา ๒๕๘ วรรคหนึ่ง เพื่อแก้ไขปัญหาในกรณีที่ตำแหน่งสมาชิกสภาขับเคลื่อนการปฏิรูปประเทศว่างลงให้สามารถแต่งตั้งบุคคลขึ้นแทนตำแหน่งที่ว่างได้ ความที่เสนอเป็นดังนี้ “...และในกรณีที่มีตำแหน่งว่างลง หัวหน้าคณะรักษาความสงบแห่งชาติจะแต่งตั้งบุคคลที่เห็นสมควรเพื่อแทนตำแหน่งที่ว่างก็ได้”

ประธานกรรมการเสนอเพิ่มความเป็นวรรคสองของร่างมาตรา ๒๕๘ โดยห้ามมิให้สมาชิกสภาขับเคลื่อนการปฏิรูปประเทศสมัครรับเลือกตั้งเป็นสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรหรือสมัครรับเลือกตั้งเป็นสมาชิกวุฒิสภา แต่ไม่ตัดสิทธิหากสมาชิกสภาขับเคลื่อนการปฏิรูปประเทศได้ลาออกจากตำแหน่งมาเป็นเวลาไม่น้อยกว่าเก้าสิบวันก่อนวันเลือกตั้ง สามารถสมัครรับเลือกตั้งเป็นสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรหรือสมัครรับเลือกตั้งเป็นสมาชิกวุฒิสภาได้ ไม่ต้องห้ามตามความที่เพิ่มขึ้นใหม่แต่อย่างใด ความที่เสนอเป็นดังนี้ “ให้นำความในมาตรา ๒๕๕ วรรคหก มาใช้บังคับกับการสมัครรับเลือกตั้งเป็นสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรหรือสมัครรับเลือกตั้งเป็นสมาชิกวุฒิสภาของสมาชิกสภาขับเคลื่อนการปฏิรูปประเทศด้วยโดยอนุโลม”

มติที่ประชุม

คณะกรรมการมีมติแก้ไขเพิ่มเติมร่างมาตรา ๒๕๘ เป็นดังนี้

“มาตรา ๒๕๘ ให้สภาขับเคลื่อนการปฏิรูปประเทศอยู่ปฏิบัติหน้าที่เพื่อดำเนินการตามมาตรา ๒๖๙ ต่อไป ซึ่งต้องให้แล้วเสร็จภายในหนึ่งปีนับแต่วันใช้รัฐธรรมนูญนี้ใช้บังคับ และเมื่อครบกำหนดเวลาดังกล่าวให้สภาขับเคลื่อนการปฏิรูปประเทศสิ้นสุดลงเมื่อครบเวลาตามที่สภา เพื่อประโยชน์ในการปฏิบัติหน้าที่ของสภาขับเคลื่อนการปฏิรูปประเทศ หัวหน้าคณะรักษาความสงบแห่งชาติจะปรับเปลี่ยนรูปแบบโครงสร้างหรือวิธีการทำงานของสภาขับเคลื่อนการปฏิรูปประเทศเพื่อให้สอดคล้องกับภารกิจที่ได้ตาม

มาตรา ๒๖๙ และเกิดประสิทธิภาพก็ได้ และในกรณีที่มิได้ตำแหน่งว่างลง หัวหน้าคณะรักษาความสงบแห่งชาติจะแต่งตั้งบุคคลที่เห็นสมควรเพื่อแทนตำแหน่งที่ว่างก็ได้

ให้นำความในมาตรา ๒๕๕ วรรคหก มาใช้บังคับกับการสมัครรับเลือกตั้งเป็นสมาชิกสภาผู้แทนราษฎร หรือสมัครรับเลือกเป็นสมาชิกวุฒิสภาของสมาชิกสภาขับเคลื่อนการปฏิรูปประเทศด้วยโดยอนุโลม”

มาตรา ๒๕๙

“มาตรา ๒๕๙ ให้คณะกรรมการร่างรัฐธรรมนูญที่ตั้งขึ้นตามรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย (ฉบับชั่วคราว) พุทธศักราช ๒๕๕๗ ซึ่งแก้ไขเพิ่มเติมโดยรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย (ฉบับชั่วคราว) พุทธศักราช ๒๕๕๗ แก้ไขเพิ่มเติม (ฉบับที่ ๑) พุทธศักราช ๒๕๕๘ อยู่ปฏิบัติหน้าที่ต่อไป เพื่อจัดทำร่างพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญและกฎหมายอื่นที่จำเป็นดังต่อไปนี้ให้แล้วเสร็จ และเสนอต่อสภานิติบัญญัติแห่งชาติเพื่อพิจารณาให้ความเห็นชอบต่อไป

- (๑) ร่างพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยการเลือกตั้งสมาชิกสภาผู้แทนราษฎร
- (๒) ร่างพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยการได้มาซึ่งสมาชิกวุฒิสภา
- (๓) ร่างพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยคณะกรรมการการเลือกตั้ง
- (๔) ร่างพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยพรรคการเมือง”
- (๕) ร่างพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยวิธีพิจารณาของศาลรัฐธรรมนูญ
- (๖) ร่างพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยวิธีพิจารณาคดีอาญาของผู้ดำรงตำแหน่งทางการเมือง
- (๗) ร่างพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยผู้ตรวจการแผ่นดิน
- (๘) ร่างพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยคณะกรรมการป้องกันและปราบปรามการทุจริต
- (๙) ร่างพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยการตรวจเงินแผ่นดิน
- (๑๐) กฎหมายว่าด้วยวินัยการเงินการคลังของรัฐ

การดำเนินการตามวรรคหนึ่ง จะจัดทำขึ้นใหม่หรือแก้ไขเพิ่มเติมก็ได้ ทั้งนี้ เพื่อให้สอดคล้องกับบทบัญญัติและเจตนารมณ์ของรัฐธรรมนูญและต้องมุ่งหมายให้มีการจัดการทุจริตและประพฤติมิชอบในทุกรูปแบบ และต้องทำให้แล้วเสร็จภายในหนึ่งปีนับแต่วันใช้รัฐธรรมนูญนี้

เพื่อประโยชน์ในการดำเนินการตามวรรคหนึ่งและวรรคสองให้เกิดประสิทธิภาพและรวดเร็ว หัวหน้าคณะรักษาความสงบแห่งชาติจะแต่งตั้งกรรมการร่างรัฐธรรมนูญตามวรรคหนึ่งเพิ่มขึ้นก็ได้ แต่รวมแล้วต้องไม่เกินสามสิบคน

เมื่อสภานิติบัญญัติแห่งชาติพิจารณาให้ความเห็นชอบร่างพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญและร่างพระราชบัญญัติตามวรรคหนึ่งแล้ว ให้คณะกรรมการร่างรัฐธรรมนูญพ้นจากหน้าที่

เพื่อประโยชน์แห่งการจัดส่วนได้เสีย ห้ามมิให้กรรมการร่างรัฐธรรมนูญลงสมัครรับเลือกตั้งเป็นสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรหรือดำรงตำแหน่งสมาชิกวุฒิสภาภายในสองปี นับแต่วันที่พ้นจากตำแหน่งตามวรรคสี่”

ประเด็นการพิจารณา

ประธานกรรมการกล่าวว่า การห้ามมิให้คณะกรรมการร่างรัฐธรรมนูญลงสมัครรับเลือกตั้งเป็นสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรหรือดำรงตำแหน่งสมาชิกวุฒิสภาภายในสองปีตามความในวรรคท้ายของร่าง

มาตรา ๒๕๙ นั้น เป็นการจำกัดสิทธิอย่างเด็ดขาด โดยกรรมการร่างรัฐธรรมนูญไม่สามารถลาออกก่อนวันเลือกตั้งเป็นระยะเวลาเก้าสิบวัน แล้วมาสมัครรับเลือกตั้งเป็นสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรหรือสมัครรับเลือกเป็นสมาชิกวุฒิสภาได้ ซึ่งจะแตกต่างกับคณะรักษาความสงบแห่งชาติ คณะรัฐมนตรี หรือสภาขับเคลื่อนการปฏิรูปประเทศ ซึ่งสามารถลาออกแล้วมาสมัครรับเลือกตั้งได้หากลาออกมาแล้วเป็นเวลาเก้าสิบวันก่อนวันเลือกตั้ง และเหตุที่มีการบัญญัติกำหนดเวลาหนึ่งปี ให้คณะกรรมการร่างรัฐธรรมนูญตราพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญและกฎหมายทั้งหมดสิบฉบับให้แล้วเสร็จนั้น ในทางปฏิบัติคณะกรรมการร่างรัฐธรรมนูญจะต้องจัดทำพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญให้แล้วเสร็จภายในระยะเวลาแปดเดือน นับแต่วันประกาศใช้รัฐธรรมนูญ เพื่อเป็นการเผื่อเวลาให้สภานิติบัญญัติแห่งชาติในการพิจารณาให้ความเห็นชอบภายในเวลาสี่เดือน ซึ่งรวมระยะเวลาทั้งหมดจะสอดคล้องกับการกำหนดระยะเวลาไว้หนึ่งปี

ที่ประชุมแสดงความเห็น ดังนี้

- มีกรรมการตั้งข้อสังเกตว่า นอกจากกฎหมายประกอบรัฐธรรมนูญและกฎหมายว่าด้วยวินัยการเงินการคลังของรัฐที่คณะกรรมการร่างรัฐธรรมนูญต้องจัดทำให้แล้วเสร็จทันตามกำหนดเวลาตามร่างมาตรา ๒๕๙ แล้ว ยังมีกฎหมายที่เกี่ยวกับการปฏิรูปการศึกษา และกฎหมายเกี่ยวกับการปฏิรูปการบังคับใช้กฎหมายโดยเฉพาะการบริหารงานของตำรวจ ซึ่งมีความสำคัญเช่นเดียวกัน ดังนั้น จึงเสนอให้คณะกรรมการร่างรัฐธรรมนูญจัดทำกฎหมายทั้งสองฉบับด้วย

- การพิจารณาร่างพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญและกฎหมายทั้งสิบฉบับตามร่างมาตรานี้ โดยสภานิติบัญญัติแห่งชาติ ควรต้องเป็นการพิจารณาในรอบที่เป็นไปตามเจตนารมณ์และความมุ่งหมายที่สอดคล้องกับรัฐธรรมนูญนี้

- ร่างรัฐธรรมนูญฉบับที่แล้ว (ศาสตราจารย์บวรศักดิ์ อุวรรณโณ เป็นประธานกรรมาธิการ) ได้บัญญัติหลักการไว้ว่า เพื่อให้การพิจารณาพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญตรงตามเจตนารมณ์ของรัฐธรรมนูญ กำหนดให้มีสัดส่วนของกรรมาธิการยกร่างรัฐธรรมนูญเข้ามาเป็นกรรมาธิการในการพิจารณาร่างพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญแต่ละฉบับในชั้นคณะกรรมาธิการของสภานิติบัญญัติแห่งชาติอย่างน้อยสองคน เพื่อป้องกันมิให้สภานิติบัญญัติแห่งชาติพิจารณาร่างพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญแตกต่างไปจากเจตนารมณ์ของรัฐธรรมนูญได้ในระดับหนึ่ง

- มีกรรมการตั้งข้อสังเกตว่า เมื่อพิจารณาถึงพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญที่มีความจำเป็นที่จะต้องเร่งจัดทำให้แล้วเสร็จมีทั้งสิ้นสี่ฉบับ คือ พระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยการเลือกตั้งสมาชิกสภาผู้แทนราษฎร พระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยการได้มาซึ่งสมาชิกวุฒิสภา พระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยคณะกรรมการการเลือกตั้ง และพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยพรรคการเมือง ซึ่งจะต้องเร่งจัดทำให้แล้วเสร็จก่อนกฎหมายประกอบรัฐธรรมนูญฉบับอื่นนั้น เนื่องจากกฎหมายประกอบรัฐธรรมนูญทั้งสี่ฉบับมีความจำเป็นในการบริหารและจัดการการเลือกตั้งอย่างไรก็ตาม นอกจากพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญทั้งสี่ฉบับดังกล่าวแล้ว พระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยวิธีพิจารณาของศาลรัฐธรรมนูญก็มีความสำคัญเช่นเดียวกัน เนื่องจากพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญดังกล่าวจะเป็นเครื่องมือในการทำงานของศาลรัฐธรรมนูญในกรณีที่มีปัญหาที่ศาลรัฐธรรมนูญจะต้องวินิจฉัยในประเด็นต่างๆ เกี่ยวกับการเลือกตั้ง ประกอบกับร่างรัฐธรรมนูญฉบับนี้ได้ให้อำนาจแก่ศาลรัฐธรรมนูญในการวินิจฉัยเรื่องต่างๆ ไว้มากมายเรื่อง ดังนั้น จึงควรเร่งจัดทำพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยวิธีพิจารณาของศาลรัฐธรรมนูญให้แล้วเสร็จพร้อมกับพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญอื่นอีกสี่ฉบับด้วย

ประธานกรรมการกล่าวว่า พระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญและกฎหมายตามร่างมาตรานี้มีความสำคัญทุกฉบับ เมื่อพิจารณาถึงสาระสำคัญของร่างรัฐธรรมนูญนี้ทั้งฉบับแล้วจะเห็นว่าพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญและกฎหมายในร่างมาตรานี้มีความสำคัญและเป็นกลไกในการแก้ไขปัญหาต่างๆ ประกอบกับร่างรัฐธรรมนูญนี้ได้บัญญัติรายละเอียดของกลไกต่างๆ เอาไว้ แต่ได้บัญญัติให้ไปกำหนดในพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญแทบทั้งสิ้น ดังนั้น คณะกรรมการร่างรัฐธรรมนูญจะต้องเร่งจัดทำพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญอื่นให้แล้วเสร็จก่อน หลังจากนั้นจึงจะจัดทำพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญที่เกี่ยวกับการเลือกตั้งทั้งสี่ฉบับต่อไป

- มีกรรมการเสนอเพิ่มความเป็นวรรคห้า ดังนี้ “ให้นำมาตรา ๑๒๗ มาใช้บังคับแก่การพิจารณาร่างพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญของสภานิติบัญญัติแห่งชาติตามมาตรา ๑๒๗ โดยอนุโลม” เพื่อให้เกิดความเชื่อมโยงกับองค์กรอิสระต่าง ๆ กรณีมีปัญหาใดองค์กรอิสระสามารถปรับปรุงแก้ไขให้ถูกต้องได้

- เสนอแก้ไขเพิ่มเติมความในวรรคสอง เป็นดังนี้ “และต้องทำให้แล้วเสร็จภายในหนึ่งปีแปดเดือนนับแต่วันที่ใช้รัฐธรรมนูญนี้”

- ควรมีการกำหนดระยะเวลาให้สภานิติบัญญัติแห่งชาติพิจารณาร่างพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญด้วย โดยหากสภานิติบัญญัติแห่งชาติพิจารณาไม่แล้วเสร็จภายในกำหนด ให้ถือว่าสภานิติบัญญัติแห่งชาติเห็นชอบตามร่างที่คณะกรรมการร่างรัฐธรรมนูญเสนอ

- เสนอเพิ่มความเป็นวรรคเจ็ด ดังนี้ “เมื่อสภานิติบัญญัติแห่งชาติได้รับร่างพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญจากคณะกรรมการร่างรัฐธรรมนูญแล้ว สภานิติบัญญัติแห่งชาติต้องพิจารณาให้แล้วเสร็จภายในเวลาหกสิบวันนับแต่วันที่ได้รับร่างนั้น ๆ ในกรณีที่สภานิติบัญญัติแห่งชาติพิจารณาไม่แล้วเสร็จ ให้ถือว่าสภานิติบัญญัติแห่งชาติเห็นชอบตามร่างที่คณะกรรมการร่างรัฐธรรมนูญเสนอ”

- มีกรรมการสอบถามว่า รัฐธรรมนูญ ๒๕๕๐ กำหนดให้ประธานสภานิติบัญญัติแห่งชาตินำร่างพระราชบัญญัติขึ้นทูลเกล้าฯ เพื่อทรงลงพระปรมาภิไธย จะต้องกำหนดรายละเอียดขั้นตอนไว้ในร่างมาตรานี้หรือไม่

ประธานกรรมการกล่าวว่า ตามร่างรัฐธรรมนูญนี้มีขั้นตอนที่แตกต่างจากรัฐธรรมนูญ ๒๕๕๐ โดยต้องส่งร่างพระราชบัญญัติไปยังองค์กรอิสระ จากนั้นจะต้องมีการประชุมสภานิติบัญญัติแห่งชาติเพื่อดำเนินการต่อไป

- มีกรรมการเสนอเพิ่มความเป็นวรรคหก ดังนี้ “เมื่อพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญและกฎหมายตามวรรคหนึ่งประกาศใช้บังคับครบทุกฉบับแล้ว ให้คณะกรรมการร่างรัฐธรรมนูญเป็นอันพ้นจากหน้าที่”

- เสนอแก้ไขเพิ่มเติมความในวรรคสอง เป็นดังนี้ “...และต้องทำให้แล้วเสร็จภายในหนึ่งปีแปดเดือนนับแต่วันที่ใช้รัฐธรรมนูญนี้ ในกรณีที่คณะกรรมการร่างรัฐธรรมนูญจัดทำไม่แล้วเสร็จภายในเวลาดังกล่าว ให้คณะกรรมการร่างรัฐธรรมนูญพ้นจากตำแหน่ง และให้หัวหน้าคณะรักษาความสงบแห่งชาติแต่งตั้งคณะกรรมการร่างรัฐธรรมนูญคณะใหม่โดยเร็ว” เพื่อให้สอดคล้องกับกรณีอื่น ๆ ที่กำหนดให้พ้นจากตำแหน่งเมื่อปฏิบัติงานไม่แล้วเสร็จ

มติที่ประชุม

คณะกรรมการมีมติแก้ไขเพิ่มเติมร่างมาตรา ๒๕๙ เป็นดังนี้

“มาตรา ๒๕๙ ให้คณะกรรมการร่างรัฐธรรมนูญที่ตั้งขึ้นตามรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย (ฉบับชั่วคราว) พุทธศักราช ๒๕๕๗ ซึ่งแก้ไขเพิ่มเติมโดยรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย (ฉบับชั่วคราว)

พุทธศักราช ๒๕๕๗ แก้ไขเพิ่มเติม (ฉบับที่ ๑) พุทธศักราช ๒๕๕๘ อยู่ปฏิบัติหน้าที่ต่อไป เพื่อจัดทำร่างพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญและกฎหมายอื่นที่จำเป็นดังต่อไปนี้ให้แล้วเสร็จ และเสนอต่อสภานิติบัญญัติแห่งชาติเพื่อพิจารณาให้ความเห็นชอบต่อไป

- (๑) พระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยการเลือกตั้งสมาชิกสภาผู้แทนราษฎร
- (๒) พระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยการได้มาซึ่งสมาชิกวุฒิสภา
- (๓) พระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยคณะกรรมการการเลือกตั้ง
- (๔) พระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยพรรคการเมือง
- (๕) พระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยวิธีพิจารณาของศาลรัฐธรรมนูญ
- (๖) พระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยวิธีพิจารณาคดีอาญาของผู้ดำรงตำแหน่งทางการเมือง

(๗) พระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยผู้ตรวจการแผ่นดิน

(๘) พระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยการป้องกันและปราบปรามการทุจริต

(๙) พระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยการตรวจเงินแผ่นดิน

(๑๐) กฎหมายว่าด้วยวินัยการเงินการคลังของรัฐ

การดำเนินการตามวรรคหนึ่ง จะจัดทำขึ้นใหม่หรือแก้ไขเพิ่มเติมก็ได้ ทั้งนี้ เพื่อให้สอดคล้องกับบทบัญญัติและเจตนารมณ์ของรัฐธรรมนูญและต้องมุ่งหมายให้มีการจัดการทุจริตและประพฤติมิชอบในทุกรูปแบบ และต้องทำให้แล้วเสร็จภายในหนึ่งปีนับแต่วันที่ใช้รัฐธรรมนูญนี้ ในกรณีที่คณะกรรมการร่างรัฐธรรมนูญจัดทำไม่แล้วเสร็จภายในเวลาดังกล่าว ให้คณะกรรมการร่างรัฐธรรมนูญพ้นจากตำแหน่ง และให้หัวหน้าคณะรักษาความสงบแห่งชาติแต่งตั้งคณะกรรมการร่างรัฐธรรมนูญคณะใหม่โดยเร็ว

เพื่อประโยชน์ในการดำเนินการตามวรรคหนึ่งและวรรคสองให้เกิดประสิทธิภาพและรวดเร็ว หัวหน้าคณะรักษาความสงบแห่งชาติจะแต่งตั้งกรรมการร่างรัฐธรรมนูญตามวรรคหนึ่งเพิ่มขึ้นก็ได้ แต่รวมแล้วต้องไม่เกินสามสิบคน

เมื่อสภานิติบัญญัติแห่งชาติพิจารณาเห็นว่าสมควรให้ตราพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญของรัฐสภาและพระราชบัญญัติตำรวจแห่งชาติแล้ว ให้ตราพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญขึ้นอันพึงสภานิติบัญญัติ

ให้นำมาตรา ๑๒๗ มาใช้บังคับแก่การพิจารณาร่างพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญของสภานิติบัญญัติแห่งชาติตามมาตรานี้โดยอนุโลม

เมื่อพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญและกฎหมายตามวรรคหนึ่งประกาศใช้บังคับครบทุกฉบับแล้ว ให้คณะกรรมการร่างรัฐธรรมนูญเป็นอันพ้นจากหน้าที่

เมื่อสภานิติบัญญัติแห่งชาติได้รับร่างพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญจากคณะกรรมการร่างรัฐธรรมนูญแล้ว สภานิติบัญญัติแห่งชาติต้องพิจารณาให้แล้วเสร็จภายในเวลาหกสิบวันนับแต่วันที่รับร่างนั้น ๆ ในกรณีที่สภานิติบัญญัติแห่งชาติพิจารณาไม่แล้วเสร็จ ให้ถือว่าสภานิติบัญญัติแห่งชาติเห็นชอบตามร่างที่คณะกรรมการร่างรัฐธรรมนูญเสนอ

เพื่อประโยชน์แห่งการจัดส่วนได้เสีย ห้ามมิให้กรรมการร่างรัฐธรรมนูญลงสมัครรับเลือกตั้งเป็นสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรหรือดำรงตำแหน่งสมาชิกวุฒิสภาภายในสองปี นับแต่วันที่พ้นจากตำแหน่งตามวรรคสี่”

มาตรา ๒๖๐

“มาตรา ๒๖๐ ให้ดำเนินการเลือกตั้งสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรและจัดให้มีการเลือกสมาชิกวุฒิสภาตามรัฐธรรมนูญนี้ให้แล้วเสร็จภายในหนึ่งร้อยห้าสิบวันนับแต่วันที่พระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญและพระราชบัญญัติตามมาตรา ๒๕๙ ทั้งหมดมีผลใช้บังคับแล้ว”

ประเด็นการพิจารณา

ประธานกรรมการสอบถามว่า ควรจัดให้มีการเลือกสมาชิกวุฒิสภาก่อนการเลือกตั้งสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรหรือไม่

นายประพันธ์ นัยโกวิท กรรมการ ชี้แจงว่า ในทางปฏิบัติสามารถทำได้ แต่ทั้งนี้รัฐธรรมนูญ ๒๕๕๐ จัดให้มีการเลือกตั้งสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรก่อนสมาชิกวุฒิสภา

มติที่ประชุม

คณะกรรมการมีมติเห็นชอบร่างมาตรา ๒๖๐ โดยไม่มีการแก้ไข

มาตรา ๒๖๑

“มาตรา ๒๖๑ ให้ประธานศาลรัฐธรรมนูญ ตุลาการศาลรัฐธรรมนูญ และผู้ดำรงตำแหน่งในองค์กรอิสระและผู้ว่าการตรวจเงินแผ่นดิน ซึ่งดำรงตำแหน่งอยู่ในวันก่อนวันใช้รัฐธรรมนูญนี้ยังคงอยู่ในตำแหน่งเพื่อปฏิบัติหน้าที่ต่อไป และเมื่อพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญที่จัดทำขึ้นตามมาตรา ๒๕๙ ใช้บังคับแล้ว การดำรงตำแหน่งต่อไปให้เป็นไปตามพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญดังกล่าว ทั้งนี้ เว้นแต่จะพ้นจากตำแหน่งตามมาตรา ๒๐๒ มาตรา ๒๐๓ มาตรา ๒๑๔ มาตรา ๒๑๙ มาตรา ๒๒๕ มาตรา ๒๒๙ มาตรา ๒๓๕ หรือกฎหมายตามมาตรา ๒๔๒ วรรคสาม แล้วแต่กรณี

การดำเนินการของศาลรัฐธรรมนูญหรือองค์กรอิสระและผู้ว่าการตรวจเงินแผ่นดินให้เป็นไปตามกฎหมายที่ใช้บังคับอยู่ในวันใช้รัฐธรรมนูญนี้ เท่าที่ไม่ขัดหรือแย้งต่อบัญญัติแห่งรัฐธรรมนูญนี้

ในระหว่างที่ยังไม่มีพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยวิธีพิจารณาของศาลรัฐธรรมนูญ การพิจารณาและการทำคำวินิจฉัยของศาลรัฐธรรมนูญให้เป็นไปตามข้อกำหนดของศาลรัฐธรรมนูญที่ใช้บังคับอยู่ก่อนวันใช้รัฐธรรมนูญนี้ ทั้งนี้ เท่าที่ไม่ขัดหรือแย้งต่อบัญญัติรัฐธรรมนูญนี้”

ประเด็นการพิจารณา

ประธานกรรมการเสนอแก้ไขเพิ่มเติมความในวรรคหนึ่ง เป็นดังนี้ “มาตรา ๒๖๑ ให้ ~~ประธานศาลรัฐธรรมนูญ~~ ตุลาการศาลรัฐธรรมนูญ ~~และ~~ผู้ดำรงตำแหน่งในองค์กรอิสระและผู้ว่าการตรวจเงินแผ่นดิน ซึ่งดำรงตำแหน่งอยู่ในวันก่อนวันใช้รัฐธรรมนูญนี้ยังคงอยู่ในตำแหน่งเพื่อปฏิบัติหน้าที่ต่อไป และเมื่อพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญที่จัดทำขึ้นตามมาตรา ๒๕๙ ใช้บังคับแล้ว การดำรงตำแหน่งต่อไปเพียงใดให้เป็นไปตามพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญดังกล่าว ทั้งนี้ เว้นแต่จะพ้นจากตำแหน่งตาม มาตรา ๒๐๒ มาตรา ๒๐๓ มาตรา ๒๑๔ มาตรา ๒๑๙ มาตรา ๒๒๕ มาตรา ๒๒๙ มาตรา ๒๓๕ หรือ กฎหมายตามมาตรา ๒๔๒ วรรคสาม แล้วแต่กรณี ในระหว่างเวลาดังกล่าวการพ้นจากตำแหน่งของ ตุลาการศาลรัฐธรรมนูญ ผู้ดำรงตำแหน่งในองค์กรอิสระและผู้ว่าการตรวจเงินแผ่นดินให้เป็นไปตามรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช ๒๕๕๐ และพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญหรือกฎหมายที่เกี่ยวข้อง” การตัดคำว่า “ประธานศาลรัฐธรรมนูญ” ออกเพื่อให้สอดคล้องกับมาตราต่าง ๆ ที่ผ่านการพิจารณา และเนื่องจากคุณสมบัติและลักษณะต้องห้ามเปลี่ยนไป หากประสงค์จะดำรงตำแหน่งก็ต้องเป็นไปตามพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญหรือกฎหมายที่เกี่ยวข้อง

- กฎหมายอื่นที่ยังมีเนื้อหาไม่สอดคล้องกับร่างรัฐธรรมนูญนี้ ยังมีผลใช้บังคับต่อไปหรือไม่

มาถึงกฎหมายอื่นทุกฉบับแล้ว

- รัฐธรรมนูญ (ฉบับชั่วคราว) ๒๕๕๗ ได้ยกเลิกรัฐธรรมนูญ ๒๕๕๐ ยกเว้นเฉพาะหมวด ๒ พระมหากษัตริย์เท่านั้น หากเขียนโดยกำหนดให้เป็นไปตามรัฐธรรมนูญ ๒๕๕๐ อาจทำให้เกิดประเด็นว่า เป็นการอ้างรัฐธรรมนูญที่ถูกยกเลิกแล้ว

มติที่ประชุม

“มาตรา ๒๖๑ ให้พระราชกฤษฎีกา ทูลเกล้าฯ ถวายร่างพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญ เสนอผู้ดำรงตำแหน่งใน
องค์กรและผู้ว่าการตรวจเงินแผ่นดิน ซึ่งดำรงตำแหน่งอยู่ในวันก่อนวันใช้รัฐธรรมนูญนี้ยังคงอยู่ใน

เพื่อปฏิบัติหน้าที่ต่อไป และเมื่อพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญที่จัดทำขึ้นตามมาตรา ๒๕๙

แล้ว การดำรงตำแหน่งต่อไปเพียงใดให้เป็นไปตามพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญดังกล่าว

พ้นแต่สหพันธ์สหพันธ์แห่งสหพันธ์สหพันธ์ ๒๖๒ สหพันธ์ ๒๖๓ สหพันธ์ ๒๖๔ สหพันธ์ ๒๖๕ สหพันธ์
๒๖๖ สหพันธ์ ๒๖๗ สหพันธ์ ๒๖๘ หรือสหพันธ์สหพันธ์สหพันธ์ ๒๖๙ สหพันธ์ แล้วแต่กรณี ในระหว่าง

ยังไม่มีพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญที่จัดทำขึ้นตามมาตรา ๒๕๙ การพ้นจากตำแหน่งของ

ศาลรัฐธรรมนูญ ผู้ดำรงตำแหน่งในองค์กรอิสระและผู้ว่าการตรวจเงินแผ่นดินให้เป็นไปตาม

กฎหมายแห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช ๒๕๕๐ และพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญหรือ

ที่เกี่ยวข้อง

ในระหว่างที่ยังไม่มีพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยวิธีพิจารณาของศาลรัฐธรรมนูญ การพิจารณาและการทำคำวินิจฉัยของศาลรัฐธรรมนูญ ให้เป็นไปตามข้อกำหนดของศาลรัฐธรรมนูญที่ใช้ บังคับอยู่ก่อนวันใช้รัฐธรรมนูญนี้ ทั้งนี้ เท่าที่ไม่ขัดหรือแย้งต่อบทบัญญัติรัฐธรรมนูญนี้”

“มาตรา ๒๖๒ ให้คณะกรรมการกิจการกระจายเสียง กิจการโทรทัศน์ และกิจการโทรคมนาคมแห่งชาติตามพระราชบัญญัติองค์การจัดสรรคลื่นความถี่และกำกับการประกอบกิจการวิทยุกระจายเสียง วิทยุโทรทัศน์ และกิจการโทรคมนาคม พ.ศ. ๒๕๕๓ เป็นองค์กรตามมาตรา ๕๖ และให้คณะรัฐมนตรีดำเนินการแก้ไขเพิ่มเติมพระราชบัญญัติดังกล่าวให้เป็นไปตามบทบัญญัติแห่งรัฐธรรมนูญนี้ และเสนอต่อสภานิติบัญญัติแห่งชาติเพื่อพิจารณาภายในหนึ่งร้อยแปดสิบวันนับแต่วันใช้รัฐธรรมนูญนี้”

- ၂၂၂ -

มติที่ประชุม

คณะกรรมการมีมติเห็นชอบร่างมาตรา ๒๖๒ โดยไม่มีการแก้ไข

มาตรา ๒๖๓

“มาตรา ๒๖๓ ให้คณะรัฐมนตรีจัดทำยุทธศาสตร์ชาติตามมาตรา ๖๑ ให้แล้วเสร็จภายในหนึ่งปีนับแต่วันใช้รัฐธรรมนูญนี้”

ประเด็นการพิจารณา

ประธานกรรมการเสนอแก้ไขเพิ่มเติม เป็นดังนี้ “มาตรา ๒๖๓ ให้คณะรัฐมนตรีจัดทำให้มีกฎหมายตามมาตรา ๖๑ วรรคสองให้แล้วเสร็จภายในเก้าสิบวันนับแต่วันใช้รัฐธรรมนูญนี้ และดำเนินการจัดทำยุทธศาสตร์ชาติตามมาตรา ๖๑ ให้แล้วเสร็จภายในหนึ่งปีนับแต่วันใช้รัฐธรรมนูญนี้” เนื่องจากการจัดทำให้มีกฎหมาย และดำเนินการจัดทำยุทธศาสตร์ชาติ มีระยะเวลาในการจัดทำที่แตกต่างกัน

มีการแสดงความเห็นว่า การจัดทำให้มีกฎหมายตามมาตรา ๖๑ วรรคสอง ควรขยายเวลาโดยกำหนดให้แล้วเสร็จภายในหนึ่งร้อยยี่สิบวันนับแต่วันใช้รัฐธรรมนูญนี้

นายปรกรณ์ นิลประพันธ์ เลขานุการกรรมการ คนที่หนึ่ง ชี้แจงว่า ตามรัฐธรรมนูญนี้พระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญต้องแล้วเสร็จภายในหนึ่งร้อยแปดสิบวัน ส่วนพระราชบัญญัติต้องแล้วเสร็จภายในหกสิบวัน

ประธานกรรมการกล่าวว่า กฎหมายตามมาตรานี้เป็นกฎหมายที่มีอยู่แล้ว ไม่ได้จัดทำขึ้นใหม่ทั้งหมด ดังนั้น ระยะเวลาตามที่เสนอจึงเหมาะสมแล้ว อีกทั้งเป็นการเร่งรัดให้รัฐบาลจัดทำให้มีกฎหมายตามมาตรา ๖๑ วรรคสอง โดยเร็วด้วย

มติที่ประชุม

คณะกรรมการมีมติแก้ไขเพิ่มเติมร่างมาตรา ๒๖๓ เป็นดังนี้

“มาตรา ๒๖๓ ให้คณะรัฐมนตรีจัดทำให้มีกฎหมายตามมาตรา ๖๑ วรรคสองให้แล้วเสร็จภายในเก้าสิบวันนับแต่วันใช้รัฐธรรมนูญนี้ และดำเนินการจัดทำยุทธศาสตร์ชาติตามมาตรา ๖๑ ให้แล้วเสร็จภายในหนึ่งปีนับแต่วันใช้รัฐธรรมนูญนี้”

มาตรา ๒๖๔

“มาตรา ๒๖๔ ในระหว่างที่ยังไม่มีกฎหมายตามมาตรา ๑๗๓ วรรคสาม หนังสือสัญญาอื่นที่อาจมีผลกระทบต่อความมั่นคงทางเศรษฐกิจ สังคม หรือการค้าหรือการลงทุนของประเทศอย่างกว้างขวางตามมาตรา ๑๗๓ วรรคสอง ให้หมายความว่าหนังสือสัญญาเกี่ยวกับการค้าเสรี เขตศุลกากรร่วม หรือการให้ใช้ทรัพยากรธรรมชาติหรือทำให้ประเทศต้องสูญเสียสิทธิในทรัพยากรธรรมชาติทั้งหมดหรือบางส่วน”

ประเด็นการพิจารณา

-ไม่มี-

มติที่ประชุม

คณะกรรมการมีมติเห็นชอบร่างมาตรา ๒๖๔ โดยไม่มีการแก้ไข

มาตรา ๒๖๕

“มาตรา ๒๖๕ ให้ศาลรัฐธรรมนูญและองค์กรอิสระดำเนินการให้มีมาตรฐานทางจริยธรรมตามมาตรา ๒๑๕ ภายในหนึ่งปีนับแต่วันใช้รัฐธรรมนูญนี้ หากดำเนินการไม่แล้วเสร็จภายในระยะเวลาดังกล่าวให้ตุลาการศาลรัฐธรรมนูญ และผู้ดำรงตำแหน่งในองค์กรอิสระ พ้นจากตำแหน่ง

ในกรณีที่ตุลาการศาลรัฐธรรมนูญ และผู้ดำรงตำแหน่งในองค์กรอิสระ พ้นจากตำแหน่งตามวรรคหนึ่ง ระยะเวลาหนึ่งปีตามวรรคหนึ่งให้นับแต่วันที่ตุลาการศาลรัฐธรรมนูญ และผู้ดำรงตำแหน่งในองค์กรอิสระเข้ารับหน้าที่หลังสุด”

ประเด็นการพิจารณา

ที่ประชุมแสดงความเห็น ดังนี้

- การกำหนดให้พ้นจากตำแหน่งอันเนื่องมาจากไม่สามารถดำเนินการให้มีมาตรฐานทางจริยธรรมตามมาตรา ๒๑๕ ภายในหนึ่งปีนับแต่วันใช้รัฐธรรมนูญนี้แล้วเสร็จ มีความเหมาะสมหรือไม่

ประธานกรรมการกล่าวว่า การกำหนดไว้เช่นนี้มีเจตนาเพื่อให้มีการจัดทำมาตรฐานทางจริยธรรมตามมาตรา ๒๑๕ โดยเร็วก่อนมีการเลือกตั้ง และเพื่อให้สอดคล้องกับกรณีอื่น ๆ ที่กำหนดให้พ้นจากตำแหน่งเมื่อปฏิบัติงานไม่แล้วเสร็จ ซึ่งรวมถึงคณะกรรมการร่างรัฐธรรมนูญด้วยหากไม่สามารถจัดทำกฎหมายตามมาตรา ๒๕๙ ให้แล้วเสร็จภายในแปดเดือนก็ต้องพ้นจากตำแหน่งด้วยเช่นกัน

- มีกรรมการแสดงความเห็นว่า ในความเป็นจริงแต่ละองค์กรมีมาตรฐานทางจริยธรรมอยู่แล้ว การกำหนดให้แล้วเสร็จภายในหนึ่งปีจึงเป็นระยะเวลาที่เหมาะสมแล้ว

มติที่ประชุม

คณะกรรมการมีมติเห็นชอบร่างมาตรา ๒๖๕ โดยไม่มีการแก้ไข

มาตรา ๒๖๖

“มาตรา ๒๖๖ ให้หน่วยงานที่เกี่ยวข้องดำเนินการปรับปรุงกฎหมายเพื่อให้เป็นไปตามมาตรา ๑๙๑ มาตรา ๑๙๓ มาตรา ๒๓๗ มาตรา ๒๔๒ และมาตรา ๒๔๕ วรรคสี่ และเสนอต่อสภานิติบัญญัติแห่งชาติภายในสองร้อยสี่สิบวันนับแต่วันใช้รัฐธรรมนูญนี้

ในระหว่างที่ยังมิได้มีกฎหมายเพื่อดำเนินการให้เป็นไปตามมาตรา ๒๔๕ วรรคสี่ ห้ามมิให้พนักงานอัยการดำรงตำแหน่งใดนอกจากตำแหน่งพนักงานอัยการหรือตำแหน่งที่มีกฎหมายกำหนดไว้เป็นการเฉพาะ”

ประเด็นการพิจารณา

ที่ประชุมแสดงความเห็น ดังนี้

- ความว่า “ห้ามมิให้พนักงานอัยการดำรงตำแหน่งใดนอกจากตำแหน่งพนักงานอัยการหรือตำแหน่งที่มีกฎหมายกำหนดไว้เป็นการเฉพาะ” ในวรรคสอง มีความหมายที่กว้าง อาจทำให้อัยการไม่สามารถไปช่วยราชการในหน่วยงานราชการได้และอาจมีผลทำให้งานราชการเสียหาย ทั้งนี้ เห็นว่าหากจะห้ามมิให้อัยการดำรงตำแหน่งใดควรกำหนดให้ชัดเจน เสนอแก้ไขเพิ่มเติมโดยใช้ความว่า “ข้าราชการอัยการต้องไม่เป็นกรรมการในรัฐวิสาหกิจ หรือกิจการอื่นของรัฐในทำนองเดียวกันหรือห้างหุ้นส่วนบริษัท ไม่เป็นที่ปรึกษาของผู้ดำรงตำแหน่งทางการเมืองหรือดำรงตำแหน่งใดในลักษณะเดียวกัน”

นายธนวัฒน์ สังข์ทอง เลขานุการกรรมการ คนที่สอง กล่าวว่า ร่างมาตรา ๒๓๗ เป็นเรื่องเกี่ยวกับผู้ว่าการตรวจเงินแผ่นดิน ซึ่งต้องมีการบัญญัติกฎหมายประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยการตรวจเงินแผ่นดินอยู่แล้ว จึงไม่จำเป็นต้องบัญญัติร่างมาตรา ๒๓๗ ในร่างมาตรา ๒๖๖ วรรคหนึ่ง

ประธานกรรมการเสนอแก้ไขร่างมาตรา ๒๖๖ วรรคสอง เป็นดังนี้ “ในระหว่างที่ยังไม่ได้มีกฎหมายเพื่อดำเนินการให้เป็นไปตามมาตรา ๒๔๕ วรรคสี่ ห้ามมิให้พนักงานอัยการดำรงตำแหน่งใดใน ตำแหน่งพนักงานอัยการหรือตำแหน่งที่มีกฎหมายกำหนดให้เป็นตำแหน่งกรรมการในรัฐวิสาหกิจ หรือกิจการอื่นของรัฐในทำนองเดียวกัน หรือดำรงตำแหน่งใดในห้างหุ้นส่วนบริษัท หรือเป็นที่ปรึกษาของผู้ดำรงตำแหน่งทางการเมือง หรือดำรงตำแหน่งอื่นใดในลักษณะเดียวกัน”

- มีกรรมการแสดงความเห็นว่า ความในร่างมาตรา ๒๖๖ วรรคสอง ที่แก้ไขใหม่ ยังไม่ครอบคลุมกรณีพนักงานอัยการดำรงตำแหน่งเป็นที่ปรึกษาสหกรณ์เครดิตยูเนียน เนื่องจากสหกรณ์เครดิตยูเนียนไม่ใช่รัฐวิสาหกิจ หรือห้างหุ้นส่วนบริษัท

- พนักงานอัยการไม่สามารถดำรงตำแหน่งเป็นที่ปรึกษาสหกรณ์เครดิตยูเนียนได้ เนื่องจากการดำรงตำแหน่งที่ปรึกษากิจการที่มีวัตถุประสงค์เพื่อหารายได้หรือผลกำไรมาแบ่งปันกัน เป็นลักษณะต้องห้ามของพนักงานอัยการตามพระราชบัญญัติองค์กรอัยการและพนักงานอัยการ พ.ศ. ๒๕๕๓

ประธานกรรมการเสนอแก้ไขร่างมาตรา ๒๖๖ วรรคสอง เป็นดังนี้ “ในระหว่างที่ยังไม่ได้มีกฎหมายเพื่อดำเนินการให้เป็นไปตามมาตรา ๒๔๕ วรรคสี่ ห้ามมิให้พนักงานอัยการดำรงตำแหน่งใดใน ตำแหน่งพนักงานอัยการหรือตำแหน่งที่มีกฎหมายกำหนดให้เป็นตำแหน่งกรรมการในรัฐวิสาหกิจ หรือกิจการอื่นของรัฐในทำนองเดียวกัน หรือดำรงตำแหน่งใดในห้างหุ้นส่วนบริษัทหรือกิจการอื่นใดที่มีวัตถุประสงค์เพื่อหารายได้หรือผลกำไรมาแบ่งปันกัน หรือเป็นที่ปรึกษาของผู้ดำรงตำแหน่งทางการเมือง หรือดำรงตำแหน่งอื่นใดในลักษณะเดียวกัน”

- มีกรรมการแสดงความเห็นว่า ควรนำความในร่างมาตรา ๒๔๕ วรรคสี่ ความว่า “กฎหมายตามวรรคสาม ต้องมีมาตรการป้องกันมิให้พนักงานอัยการกระทำการหรือดำรงตำแหน่งใดอันอาจมีผลให้การสั่งคดีหรือการปฏิบัติหน้าที่ไม่เป็นไปตามวรรคสอง หรืออาจทำให้มีการขัดกันแห่งผลประโยชน์” มาปรับเข้ากับความในร่างมาตรา ๒๖๖ วรรคสอง เพื่อให้ข้อความสอดคล้องกันและมีความสมบูรณ์ยิ่งขึ้น

ประธานกรรมการกล่าวว่า ความในร่างมาตรา ๒๔๕ วรรคสี่ เป็นหลักการสำคัญที่ป้องกันมิให้พนักงานอัยการกระทำการหรือดำรงตำแหน่งใดอันอาจมีผลให้การสั่งคดีหรือการปฏิบัติหน้าที่เป็นไปโดยมิชอบด้วยกฎหมาย หรืออาจทำให้มีการขัดกันแห่งผลประโยชน์ แต่ร่างมาตรา ๒๖๖ วรรคสอง เป็นการกำหนดให้ต้องดำเนินการจัดทำกฎหมายให้แล้วเสร็จภายในระยะเวลาที่กำหนด จึงควรบัญญัติแยกไว้คนละมาตรา

มติที่ประชุม

คณะกรรมการมีมติแก้ไขเพิ่มเติมร่างมาตรา ๒๖๖ เป็นดังนี้

“มาตรา ๒๖๖ ให้หน่วยงานที่เกี่ยวข้องดำเนินการปรับปรุงกฎหมาย เพื่อให้เป็นไปตามมาตรา ๑๙๑ มาตรา ๑๙๓ ~~มาตรา ๒๓๗~~ มาตรา ๒๔๒ และมาตรา ๒๔๕ วรรคสี่ และเสนอต่อสภานิติบัญญัติแห่งชาติภายในสองร้อยสี่สิบวันนับแต่วันใช้รัฐธรรมนูญนี้

ในระหว่างที่ยังไม่ได้มีกฎหมายเพื่อดำเนินการให้เป็นไปตามมาตรา ๒๔๕ วรรคสี่ ห้ามมิให้พนักงานอัยการดำรงตำแหน่งใดใน ตำแหน่งพนักงานอัยการหรือตำแหน่งที่มีกฎหมายกำหนดให้เป็นตำแหน่งกรรมการในรัฐวิสาหกิจ หรือกิจการอื่นของรัฐในทำนองเดียวกัน หรือดำรงตำแหน่งใดในห้างหุ้นส่วน

บริษัทหรือกิจการอื่นใดที่มีวัตถุประสงค์เพื่อหารายได้หรือผลกำไรมาแบ่งปันกัน หรือเป็นที่ปรึกษาของผู้ดำรงตำแหน่งทางการเมือง หรือดำรงตำแหน่งอื่นใดในลักษณะเดียวกัน”

มาตรา ๒๖๗

“มาตรา ๒๖๗ ให้มีการปฏิรูปการศึกษาของชาติให้แล้วเสร็จ เพื่อให้เป็นไปตามหน้าที่ของรัฐตามมาตรา ๕๐ วรรคสอง และเกิดผลสัมฤทธิ์ตามมาตรา ๕๐ วรรคสามและวรรคสี่โดยเร็ว โดยจะต้องจัดทำแนวทางการปฏิรูปให้แล้วเสร็จและเริ่มดำเนินการภายในหนึ่งปีนับแต่วันใช้รัฐธรรมนูญนี้”

ประเด็นการพิจารณา

นายอุดม รัฐอมฤต กรรมการ ในฐานะประธานอนุกรรมการพิจารณาแนวทางการปฏิรูป การศึกษา และการบังคับใช้กฎหมาย กล่าวว่า การปฏิรูปการศึกษาควรมีการทบทวนกฎหมายที่เกี่ยวข้องกับการศึกษาเป็นสำคัญ ซึ่งหากบัญญัติความในร่างมาตรา ๒๖๗ ให้ครอบคลุมการปรับปรุงกฎหมายเกี่ยวกับการศึกษาดูจะเป็นประโยชน์ต่อแนวทางการปฏิรูปการศึกษาต่อไป

ประธานกรรมการเสนอแก้ไขเพิ่มเติมร่างมาตรา ๒๖๗ เป็นดังนี้ “ให้มีการปฏิรูปการศึกษาของชาติให้แล้วเสร็จ เพื่อให้เป็นไปตามหน้าที่ของรัฐตามมาตรา ๕๐ วรรคสอง และเกิดผลสัมฤทธิ์ตามมาตรา ๕๐ วรรคสามและวรรคสี่โดยเร็ว โดยจะต้องจัดทำแนวทางการปฏิรูปให้แล้วเสร็จและเริ่มดำเนินการภายในหนึ่งปีนับแต่วันใช้รัฐธรรมนูญนี้ ในกรณีที่จำเป็นต้องมีหรือปรับปรุงกฎหมายเกี่ยวกับการศึกษา ต้องดำเนินการให้แล้วเสร็จภายในระยะเวลาดังกล่าวด้วย”

ที่ประชุมสอบถามและแสดงความเห็น ดังนี้

- การกำหนดให้ต้องดำเนินการปรับปรุงกฎหมายเกี่ยวกับการศึกษาให้แล้วเสร็จภายในระยะเวลาหนึ่งปีนับแต่วันใช้รัฐธรรมนูญนี้เป็นระยะเวลาที่สั้นเกินไป เนื่องจากมีกฎหมายที่เกี่ยวข้องกับการปฏิรูปการศึกษาจำนวนมาก

- การกำหนดให้ต้องจัดทำแนวทางการปฏิรูปการศึกษาให้แล้วเสร็จและเริ่มดำเนินการภายในหนึ่งปีนับแต่วันใช้รัฐธรรมนูญนี้มีความเหมาะสมแล้ว แต่การกำหนดให้ต้องดำเนินการปรับปรุงกฎหมายเกี่ยวกับการศึกษาให้แล้วเสร็จภายในระยะเวลาหนึ่งปีนับแต่วันใช้รัฐธรรมนูญนี้ อาจไม่สามารถดำเนินการได้ทันกำหนดเวลา จึงควรบัญญัติแยกเป็นอีกกรณีหนึ่ง โดยอาจบัญญัติให้ต้องดำเนินการปรับปรุงกฎหมายเกี่ยวกับการศึกษาให้แล้วเสร็จโดยเร็วหรือโดยไม่ชักช้า

- การจัดทำแนวทางการปฏิรูปการศึกษาต้องกำหนดให้มีการทบทวนหรือปรับปรุงกฎหมายเกี่ยวกับการศึกษาไปพร้อมกันด้วย โดยหากไม่มีการกำหนดระยะเวลาการปฏิรูปกฎหมายเกี่ยวกับการศึกษาให้ชัดเจน ย่อมไม่อาจปฏิรูปการศึกษาให้ประสบผลสำเร็จได้

ประธานกรรมการเสนอให้เพิ่มความเป็นวรรคสองของร่างมาตรา ๒๖๗ ดังนี้ “ในกรณีที่คณะกรรมการร่างรัฐธรรมนูญเห็นสมควร จะจัดทำร่างกฎหมายเกี่ยวกับการปฏิรูปการศึกษาเสนอต่อคณะรัฐมนตรีเพื่อดำเนินการต่อไปก็ได้ ในกรณีเช่นนั้นคณะรัฐมนตรีต้องพิจารณาและเสนอต่อสภานิติบัญญัติแห่งชาติภายในสามสิบวันนับแต่วันที่ได้รับร่างจากคณะกรรมการร่างรัฐธรรมนูญ”

- มีกรรมการสอบถามว่า ร่างมาตรา ๕๐ กล่าวถึงกฎหมายว่าด้วยการศึกษาแห่งชาติ ซึ่งกฎหมายว่าด้วยการศึกษาแห่งชาติดังกล่าวหมายความว่ารวมถึงร่างกฎหมายเกี่ยวกับการปฏิรูปการศึกษาที่คณะกรรมการร่างรัฐธรรมนูญเห็นสมควรเสนอต่อคณะรัฐมนตรีตามความในวรรคสองของร่างมาตรา ๒๖๗ ที่เพิ่มขึ้นใหม่หรือไม่

ประธานกรรมการกล่าวว่า กฎหมายว่าด้วยการศึกษาแห่งชาติเป็นกฎหมายที่บัญญัติไว้แต่เดิมแล้ว แต่การศึกษาของประเทศก็ยังไม่พัฒนา เนื่องจากไม่ได้มุ่งผลสัมฤทธิ์ไปยังผู้เรียนเป็นสำคัญ ดังนั้น การจัดทำร่างกฎหมายเกี่ยวกับการปฏิรูปการศึกษาควรเป็นกฎหมายที่ส่งเสริมให้กฎหมายว่าด้วยการศึกษาแห่งชาติตามร่างมาตรา ๕๐ เป็นบทบัญญัติที่มุ่งพัฒนาผู้เรียนให้ได้ประโยชน์สูงสุด

- มีกรรมการแสดงความเห็นว่า จากการศึกษาวิจัยกระบวนการเสนอเรื่องใด ๆ ต่อคณะรัฐมนตรีตั้งแต่การตั้งเรื่องไปจนถึงการมีมติคณะรัฐมนตรีอย่างน้อยใช้ระยะเวลาหนึ่งร้อยแปดสิบวัน ดังนั้น การกำหนดให้คณะรัฐมนตรีต้องพิจารณาและเสนอร่างกฎหมายเกี่ยวกับการปฏิรูปการศึกษาต่อสภานิติบัญญัติแห่งชาติภายในสามสิบวันนับแต่วันที่ได้รับร่างจากคณะกรรมการร่างรัฐธรรมนูญ อาจไม่สามารถดำเนินการให้แล้วเสร็จได้ภายในกำหนดเวลาดังกล่าว

- มีกรรมการสอบถามว่า รัฐบาลชุดปัจจุบันได้จัดทำแนวทางการปฏิรูปการศึกษาไว้แล้ว การกำหนดให้คณะกรรมการร่างรัฐธรรมนูญจัดทำร่างกฎหมายเกี่ยวกับการปฏิรูปการศึกษาเสนอต่อคณะรัฐมนตรีเพื่อดำเนินการต่อไป จะส่งผลให้คณะรัฐมนตรีต้องดำเนินการจัดทำแนวทางการปฏิรูปการศึกษาใหม่หรือไม่

ประธานกรรมการกล่าวว่า ปัจจุบันคณะรัฐมนตรีกำลังจัดทำแนวทางการปฏิรูปการศึกษา ซึ่งการบัญญัติร่างมาตรา ๒๖๗ วรรคหนึ่ง ก็เพื่อให้คณะรัฐมนตรีได้ดำเนินการปฏิรูปการศึกษาให้สอดคล้องกับหน้าที่ของรัฐที่กำหนดให้ต้องปฏิรูปการศึกษาโดยมุ่งผลสัมฤทธิ์ของผู้เรียนเป็นสำคัญ นอกจากนี้ กรณีที่คณะกรรมการร่างรัฐธรรมนูญเห็นสมควร ให้เสนอร่างกฎหมายเกี่ยวกับการปฏิรูปการศึกษาต่อคณะรัฐมนตรีเพื่อดำเนินการต่อไปได้ตามความในร่างมาตรา ๒๖๗ วรรคสอง

- มีกรรมการแสดงความเห็นว่า การบัญญัติให้คณะกรรมการร่างรัฐธรรมนูญมีสิทธิเสนอร่างกฎหมายเกี่ยวกับการปฏิรูปการศึกษาต่อคณะรัฐมนตรีเพื่อดำเนินการต่อไปได้ อาจทำให้ผู้มีหน้าที่รับผิดชอบในการปฏิรูปการศึกษาโดยตรงละเลยการดำเนินการปฏิรูปการศึกษา เนื่องจากมีแนวคิดให้คณะกรรมการร่างรัฐธรรมนูญเสนอร่างกฎหมายเกี่ยวกับการปฏิรูปการศึกษาให้แล้วเสร็จก่อน ประกอบกับคณะกรรมการร่างรัฐธรรมนูญมีระยะเวลาอันจำกัดในการร่างกฎหมายประกอบรัฐธรรมนูญ ดังนั้น หากคณะกรรมการร่างรัฐธรรมนูญเห็นควรเสนอร่างกฎหมายเกี่ยวกับการปฏิรูปการศึกษาต่อคณะรัฐมนตรีสามารถกระทำได้ แต่ไม่จำเป็นต้องบัญญัติบังคับไว้ในรัฐธรรมนูญ

- มีกรรมการเสนอแก้ไขความในร่างมาตรา ๒๖๗ วรรคหนึ่ง เป็นความว่า “ให้มีการปฏิรูปการศึกษาของชาติให้แล้วเสร็จ เพื่อให้เป็นไปตามหน้าที่ของรัฐตามมาตรา ๕๐ วรรคสอง และวรรคสาม และเกิดผลสัมฤทธิ์ตามมาตรา ๕๐ วรรคสามและวรรคสี่โดยเร็ว โดยจะต้องจัดทำแนวทางการปฏิรูปให้แล้วเสร็จและเริ่มดำเนินการภายในหนึ่งปีนับแต่วันใช้รัฐธรรมนูญนี้”

ประธานกรรมการเสนอแก้ไขความในร่างมาตรา ๒๖๗ วรรคหนึ่ง เป็นความว่า “ให้มีการปฏิรูปการศึกษาของชาติให้แล้วเสร็จ เพื่อให้เป็นไปตามหน้าที่ของรัฐตามมาตรา ๕๐ วรรคสอง วรรคสาม และให้เกิดผลสัมฤทธิ์ตามมาตรา ๕๐ วรรคสามและวรรคสี่โดยเร็ว โดยจะต้องจัดทำแนวทางการปฏิรูปให้แล้วเสร็จและเริ่มดำเนินการภายในหนึ่งปีนับแต่วันใช้รัฐธรรมนูญนี้”

- มีกรรมการแสดงความเห็นว่า การกำหนดให้คณะกรรมการร่างรัฐธรรมนูญเสนอร่างกฎหมายเกี่ยวกับการปฏิรูปการศึกษาต่อคณะรัฐมนตรีเพื่อดำเนินการต่อไปมีความเหมาะสมแล้ว โดยคณะกรรมการร่างรัฐธรรมนูญสามารถจัดทำร่างกฎหมายเกี่ยวกับการปฏิรูปการศึกษาคู่ขนานไปกับการยกร่างกฎหมาย

ประกอบรัฐธรรมนูญได้ โดยให้ผู้แทนจากกระทรวงศึกษาธิการเข้าร่วมในการร่างกฎหมายได้ เพื่อประโยชน์สูงสุดของการปฏิรูปการศึกษาของประเทศไทย

- การร่างกฎหมายเกี่ยวกับการปฏิรูปการศึกษาควรอยู่บนพื้นฐานของการร่างกฎหมายขึ้นใหม่ โดยไม่ยึดติดกับกรอบความคิดของกฎหมายเกี่ยวกับการศึกษาที่ผ่านมา ซึ่งจะทำให้สามารถร่างกฎหมายเกี่ยวกับการปฏิรูปการศึกษาได้สมฤทธิ์ผลมากที่สุด

ประธานกรรมการกล่าวว่า คณะกรรมการร่างรัฐธรรมนูญควรจัดทำกฎหมายประกอบรัฐธรรมนูญให้แล้วเสร็จก่อน หากมีระยะเวลาเพียงพอจึงจัดทำร่างกฎหมายเกี่ยวกับการปฏิรูปการศึกษาต่อไป ทั้งนี้ การจัดทำกฎหมายว่าด้วยการศึกษาแห่งชาติที่ผ่านมา มักยึดติดอยู่กับกรอบความคิดของกฎหมายในปัจจุบัน ซึ่งไม่ได้ให้ความสำคัญกับการมุ่งพัฒนาคุณภาพของผู้เรียนเป็นสำคัญ

- มีกรรมการแสดงความเห็นว่า การดำเนินการจัดให้มีการปฏิรูปการศึกษาเป็นเรื่องที่ คณะกรรมการร่างรัฐธรรมนูญได้สื่อสารออกไปสู่สังคมภายนอก จึงควรคงบทบัญญัติเรื่องการให้ คณะกรรมการร่างรัฐธรรมนูญเสนอร่างกฎหมายเกี่ยวกับการปฏิรูปการศึกษาไว้ อย่างไรก็ตาม ความใน ร่างมาตรา ๒๖๗ วรรคหนึ่ง ไม่ได้ระบุให้องค์กรใดเป็นผู้ดำเนินการให้มีการปฏิรูปการศึกษาอย่างชัดเจน จึง ควรกำหนดองค์กรที่จะดำเนินการเรื่องดังกล่าวไว้ด้วย

ประธานกรรมการเสนอแก้ไขความในร่างมาตรา ๒๖๗ วรรคหนึ่ง เป็นความว่า “ให้คณะรักษาความสงบแห่งชาติและคณะรัฐมนตรีร่วมกันดำเนินการและผลักดันให้มีการปฏิรูปการศึกษาของชาติให้แล้วเสร็จ เพื่อให้เป็นไปตามหน้าที่ของรัฐธรรมนูญมาตรา ๕๐ วรรคสอง วรรคสาม และให้เกิดผลสัมฤทธิ์ตามมาตรา ๕๐ วรรคสามและวรรคสี่โดยเร็ว โดยจะต้องจัดทำแนวทางการปฏิรูปให้แล้วเสร็จและเริ่มดำเนินการภายในหนึ่งปี นับแต่วันใช้รัฐธรรมนูญนี้”

นายอุดม รัฐอมฤต กรรมการ ในฐานะประธานอนุกรรมการพิจารณาแนวทางการปฏิรูป การศึกษา และการบังคับใช้กฎหมาย กล่าวว่า คณะอนุกรรมการมีความเห็นว่าควรตั้งคณะกรรมการอิสระขึ้นมา ดำเนินการปฏิรูปการศึกษาโดยเฉพาะ เนื่องจากการปฏิรูปการศึกษาที่ผ่านมามักไปผูกโยงกับบุคลากรทางการศึกษาเป็นหลัก ทำให้ไม่สามารถปฏิรูปการศึกษาให้สำเร็จได้ ดังนั้น หากกำหนดให้มีคณะกรรมการ อิสระชุดหนึ่งเพื่อดำเนินการปฏิรูปการศึกษาให้แล้วเสร็จภายในหนึ่งปีน่าจะมีความเหมาะสมมากกว่า

- มีกรรมการแสดงความเห็นว่า การกำหนดให้คณะรักษาความสงบแห่งชาติและคณะรัฐมนตรี ร่วมกันดำเนินการและผลักดันให้มีการปฏิรูปการศึกษาของชาติให้แล้วเสร็จ ต้องมีการมอบหมายเรื่อง ดังกล่าวให้หน่วยงานอื่นไปดำเนินการ ซึ่งในขั้นตอนนี้อาจมีการตั้งคณะกรรมการอิสระเข้ามาดำเนินการ ปฏิรูปการศึกษาโดยเฉพาะได้

ประธานกรรมการเสนอแก้ไขความในร่างมาตรา ๒๖๗ วรรคสอง เป็นความว่า “ในกรณีที่ คณะกรรมการร่างรัฐธรรมนูญเห็นสมควร จะเสนอแนะต่อคณะรักษาความสงบแห่งชาติและคณะรัฐมนตรี เกี่ยวกับแนวทางการปฏิรูปการศึกษาเพื่อประกอบการพิจารณาตามที่เห็นสมควรก็ได้”

- มีกรรมการแสดงความเห็นว่า ความในร่างมาตรา ๒๖๗ ที่แก้ไขใหม่ เป็นการเพิ่มบทบาทให้กับ คณะกรรมการร่างรัฐธรรมนูญมากเกินไป ในลักษณะที่คณะกรรมการร่างรัฐธรรมนูญซึ่งเป็นผู้ร่าง รัฐธรรมนูญจะเสนอแนะแนวทางการปฏิรูปการศึกษาต่อคณะรักษาความสงบแห่งชาติและคณะรัฐมนตรี หรือไม่ได้ ซึ่งไม่มีความชัดเจน

ประธานกรรมการเสนอแก้ไขความในร่างมาตรา ๒๖๗ วรรคสอง เป็นความว่า “ในกรณีที่ คณะกรรมการร่างรัฐธรรมนูญเห็นสมควร จะเสนอแนะต่อคณะรักษาความสงบแห่งชาติและคณะรัฐมนตรี

เกี่ยวกับแนวทางการปฏิรูปการศึกษาที่สอดคล้องกับเจตนารมณ์ของรัฐธรรมนูญเพื่อประกอบการพิจารณาตามที่เห็นสมควรก็ได้ โดยเสนอร่างกฎหมายที่เกี่ยวข้องไปให้คณะรัฐมนตรีพิจารณาด้วยก็ได้”

- มีการแสดงความคิดเห็นว่า หากบัญญัติความในร่างมาตรา ๒๖๗ วรรคสอง ให้เชื่อมโยงกับการจัดทำแผนการศึกษาแห่งชาติตามมาตรา ๕๐ โดยบัญญัติในลักษณะว่า “ในกรณีที่คณะกรรมการร่างรัฐธรรมนูญเห็นสมควร จะเสนอแนะเกี่ยวกับแนวทางการปฏิรูปการศึกษาให้เกิดผลเป็นรูปธรรมตามมาตรา ๕๐ โดยเร็ว ให้เสนอความเห็นพร้อมข้อเสนอแนะต่อคณะรักษาความสงบแห่งชาติและคณะรัฐมนตรีเพื่อดำเนินการต่อไปได้” จะเหมาะสมหรือไม่ ทั้งนี้ ไม่จำเป็นต้องให้คณะกรรมการร่างรัฐธรรมนูญเสนอร่างกฎหมายไปด้วยแต่อย่างใด

ประธานกรรมการเสนอแก้ไขความในร่างมาตรา ๒๖๗ วรรคสอง เป็นความว่า “ในกรณีที่คณะกรรมการร่างรัฐธรรมนูญเห็นสมควร จะเสนอแนะต่อคณะรักษาความสงบแห่งชาติและคณะรัฐมนตรีเกี่ยวกับแนวทางการปฏิรูปการศึกษาที่มีประสิทธิภาพและเกิดผลสัมฤทธิ์สอดคล้องกับเจตนารมณ์ของรัฐธรรมนูญ เพื่อประกอบการพิจารณาตามที่เห็นสมควรก็ได้”

- มีการแสดงความคิดเห็นว่า การกำหนดให้คณะกรรมการร่างรัฐธรรมนูญเสนอร่างกฎหมายเกี่ยวกับแนวทางการปฏิรูปการศึกษาจะมีความเป็นรูปธรรมมากกว่าให้คณะกรรมการร่างรัฐธรรมนูญมีข้อเสนอแนะหรือความเห็นในเรื่องแนวทางการปฏิรูปการศึกษา

- ความในร่างมาตรา ๒๖๗ วรรคหนึ่ง บัญญัติไว้เหมาะสมแล้ว จึงไม่จำเป็นต้องบัญญัติความในร่างมาตรา ๒๖๗ วรรคสอง ขึ้นอีก เนื่องจากเป็นการเพิ่มบทบาทหน้าที่ให้กับคณะกรรมการร่างรัฐธรรมนูญมากเกินไป

- ความในร่างมาตรา ๒๖๗ ที่แก้ไขใหม่ เหมาะสมแล้ว เนื่องจากความในร่างมาตรา ๒๖๗ วรรคหนึ่งเป็นหน้าที่และอำนาจของคณะรักษาความสงบแห่งชาติและคณะรัฐมนตรีที่จะร่วมกันดำเนินการและผลักดันให้มีการปฏิรูปการศึกษาของชาติให้แล้วเสร็จ ส่วนความในร่างมาตรา ๒๖๗ วรรคสอง เป็นข้อเสนอแนะของคณะกรรมการร่างรัฐธรรมนูญในเรื่องแนวทางการปฏิรูปการศึกษา ซึ่งไม่เป็นการเพิ่มบทบาทและหน้าที่ให้แก่คณะกรรมการร่างรัฐธรรมนูญมากเกินไป

- หากแก้ไขความในร่างมาตรา ๒๖๗ วรรคหนึ่ง เป็นความว่า “ให้คณะรักษาความสงบแห่งชาติและคณะรัฐมนตรีจัดตั้งคณะกรรมการอิสระเพื่อจัดทำแผนการปฏิรูปการศึกษา...” จะเหมาะสมหรือไม่

ประธานกรรมการกล่าวว่า หากบัญญัติความในร่างมาตรา ๒๖๗ วรรคหนึ่ง เป็นความว่า “ให้คณะรักษาความสงบแห่งชาติและคณะรัฐมนตรีจัดตั้งคณะกรรมการอิสระเพื่อจัดทำแผนการปฏิรูปการศึกษา...” อาจไม่เหมาะสม เนื่องจากเป็นการกำหนดวิธีดำเนินการที่เคร่งครัดเกินไป ทั้งนี้ หากเห็นควรให้มีการตั้งคณะกรรมการอิสระเพื่อจัดทำแผนการปฏิรูปการศึกษา คณะกรรมการร่างรัฐธรรมนูญอาจเสนอแนะเรื่องดังกล่าวต่อคณะรักษาความสงบแห่งชาติและคณะรัฐมนตรี โดยอาศัยความในร่างมาตรา ๒๖๗ วรรคสอง ได้

มติที่ประชุม

คณะกรรมการมีมติแก้ไขเพิ่มเติมร่างมาตรา ๒๖๗ เป็นดังนี้

“มาตรา ๒๖๗ ให้คณะรักษาความสงบแห่งชาติและคณะรัฐมนตรีร่วมกันดำเนินการและผลักดันให้มีการปฏิรูปการศึกษาของชาติให้แล้วเสร็จ เพื่อให้เป็นไปตามหน้าที่ของรัฐตามมาตรา ๕๐ วรรคสาม และให้เกิดผลสัมฤทธิ์ตามมาตรา ๕๐ วรรคสามและวรรคสี่โดยเร็ว โดยจะต้องจัดทำแนวทางการปฏิรูปให้แล้วเสร็จและเริ่มดำเนินการภายในหนึ่งปีนับแต่วันใช้รัฐธรรมนูญนี้

ในกรณีที่คณะกรรมการร่างรัฐธรรมนูญเห็นสมควร จะเสนอแนะต่อคณะรักษาความสงบแห่งชาติ และคณะรัฐมนตรีเกี่ยวกับแนวทางการปฏิรูปการศึกษาที่มีประสิทธิภาพและเกิดผลสัมฤทธิ์สอดคล้องกับเจตนารมณ์ของรัฐธรรมนูญ เพื่อประกอบการพิจารณาตามที่เห็นสมควรก็ได้”

มาตรา ๒๖๘

“มาตรา ๒๖๘ เพื่อให้รัฐปฏิบัติหน้าที่ตามมาตรา ๕๙ และดำเนินการตามแนวนโยบายแห่งรัฐตามมาตรา ๖๔ ได้อย่างมีประสิทธิภาพ ให้ดำเนินการแก้ไขปรับปรุงกฎหมายเกี่ยวกับหน้าที่และอำนาจ และการบริหารงานบุคคลของข้าราชการตำรวจ ให้เกิดประสิทธิภาพ มีหลักประกันว่าข้าราชการตำรวจจะได้รับความเป็นธรรมในการแต่งตั้ง โยกย้าย และการพิจารณาบำเหน็จความชอบ เพื่อให้ข้าราชการตำรวจสามารถปฏิบัติหน้าที่ได้อย่างมีประสิทธิภาพ และภาคภูมิใจในการปฏิบัติหน้าที่ของตน ไม่ตกอยู่ใต้อาณัติของบุคคลใด ทั้งนี้ ให้แล้วเสร็จภายในหนึ่งปีนับแต่วันใช้รัฐธรรมนูญ ในระหว่างที่ยังไม่มีกฎหมายดังกล่าว การแต่งตั้งโยกย้ายให้ดำเนินการตามลำดับอาวุโส

การจัดลำดับอาวุโสตามวรรคหนึ่ง ให้เป็นไปตามหลักเกณฑ์ที่คณะรัฐมนตรีกำหนดโดยประกาศในราชกิจจานุเบกษา”

ประเด็นการพิจารณา

นายอุดม รัฐอมฤต กรรมการ ในฐานะประธานอนุกรรมการพิจารณาแนวทางการปฏิรูป การศึกษา และการบังคับใช้กฎหมาย กล่าวว่า การบัญญัติร่างมาตรา ๒๖๘ นอกจากการปฏิรูปกฎหมายเกี่ยวกับการบริหารงานบุคคลของข้าราชการตำรวจ ควรมีการปฏิรูปภารกิจของตำรวจในเรื่องการรักษาความสงบเรียบร้อย งานคดีต่าง ๆ รวมทั้งงานธุรการด้านทะเบียนด้วย ทั้งนี้ ภารกิจของตำรวจควรมุ่งเน้นในเรื่องการรักษาความสงบเรียบร้อยและงานคดีเป็นหลัก สำหรับงานคดีควรแยกอำนาจสอบสวนในงานคดีออกจากเรื่องการรักษาความสงบเรียบร้อย และกำหนดให้ตำรวจมีหลักประกันความเป็นอิสระในการสอบสวนคดี โดยปราศจากอำนาจบังคับบัญชาในการสั่งคดีโดยมิชอบด้วยกฎหมาย

ที่ประชุมแสดงความเห็น ดังนี้

- ร่างมาตรา ๒๖๘ ไม่ได้บัญญัติเพื่อแก้ไขปัญหาที่แท้จริงของข้าราชการตำรวจ เนื่องจากส่วนใหญ่กล่าวถึงเรื่องการบริหารงานบุคคลของข้าราชการตำรวจเท่านั้น จึงควรมีการแยกอำนาจสอบสวนออกจากงานด้านการรักษาความสงบเรียบร้อย และแบ่งภารกิจที่ไม่ใช่งานโดยตรงของตำรวจ เช่น งานธุรการด้านทะเบียนอาวุธปืน หรือโรงรับจำนำ เป็นต้น ไปให้กับหน่วยงานอื่นที่เกี่ยวข้องเป็นผู้ดำเนินการแทน

- ความในร่างมาตรา ๕๙ เป็นเรื่องการป้องกันการทุจริตและประพฤติมิชอบทั้งในภาครัฐและภาคเอกชน และร่างมาตรา ๖๔ เป็นเรื่องการบริหารงานในกระบวนการยุติธรรมให้มีประสิทธิภาพ แต่ร่างมาตรา ๒๖๘ กล่าวถึงเฉพาะเรื่องการปฏิรูปตำรวจ กรณีดังกล่าวเป็นการบัญญัติความที่แคบเกินไปหรือไม่

นายอุดม รัฐอมฤต กรรมการ ในฐานะประธานอนุกรรมการพิจารณาแนวทางการปฏิรูป การศึกษา และการบังคับใช้กฎหมาย กล่าวว่า นอกจากความในร่างมาตรา ๕๙ และร่างมาตรา ๖๔ แล้ว ความในร่างมาตรา ๒๖๘ ยังเกี่ยวข้องกับหน้าที่ของรัฐในการดูแลให้มีการบังคับใช้กฎหมายอย่างเคร่งครัดตามร่างมาตรา ๔๙ ด้วย ทั้งนี้ ปัญหากระบวนการยุติธรรมของประเทศไทย คณะอนุกรรมการมีแนวคิดที่ว่าสาเหตุของปัญหาไม่ได้เกิดจากการดำเนินงานของตำรวจเพียงอย่างเดียว แต่มีองค์ประกอบหลายส่วนประกอบกัน

- มีกรรมการแสดงความเห็นว่า การแก้ปัญหากระบวนการยุติธรรมและกระบวนการบังคับใช้กฎหมายของประเทศไทยต้องเริ่มต้นจากการปฏิรูปตำรวจ เนื่องจากตำรวจเป็นต้นทางของกระบวนการ

ยุติธรรม หากสามารถแก้ไขปัญหาดังกล่าวของกระบวนการยุติธรรมได้ ปัญหาที่เกิดขึ้นตามมาทั้งหมดก็ย่อมหมดไป จึงจำเป็นต้องกล่าวถึงการปฏิรูปตำรวจในร่างมาตรา ๒๖๘ เป็นสำคัญ

- หากร่างมาตรา ๒๖๘ ให้ความสำคัญกับเรื่องการดูแลให้มีการบังคับใช้กฎหมายอย่างเคร่งครัดตามร่างมาตรา ๔๙ ด้วย ควรต้องกล่าวถึงเจ้าหน้าที่ของรัฐในกระบวนการยุติธรรมทั้งระบบ อย่างไรก็ตาม การบัญญัติร่างมาตรา ๒๖๘ อาจจัดลำดับความสำคัญให้เห็นว่าข้าราชการตำรวจเป็นต้นทางของกระบวนการยุติธรรมที่จำเป็นต้องปฏิรูปเป็นลำดับแรกก็สามารถกระทำได้

ประธานกรรมการกล่าวว่า ร่างรัฐธรรมนูญของคณะกรรมการมีเรื่องที่ต้องปฏิรูปจำนวนมาก ซึ่งไม่สามารถบัญญัติให้ครอบคลุมทั้งหมดได้ ทั้งนี้ ความในร่างมาตรา ๒๖๘ ความว่า “เพื่อให้รัฐปฏิบัติหน้าที่ตามมาตรา ๕๙ และดำเนินการตามแนวนโยบายแห่งรัฐตามมาตรา ๖๔ ได้อย่างมีประสิทธิภาพ...” อาจมีความคลาดเคลื่อนของการจัดเรียงเลขมาตรา จึงควรแก้ไขเป็นความว่า “เพื่อให้รัฐปฏิบัติหน้าที่ตามมาตรา ๕๕๕๕ และดำเนินการตามแนวนโยบายแห่งรัฐตามมาตรา ๖๔ ได้อย่างมีประสิทธิภาพ...” สำหรับเรื่องจำเป็นเร่งด่วนที่ต้องมีการปฏิรูปเป็นลำดับแรกเพื่อให้ร่างรัฐธรรมนูญนี้บรรลุวัตถุประสงค์ได้ คือ การปฏิรูปตำรวจ ซึ่งเป็นต้นทางของกระบวนการยุติธรรม ทั้งนี้ หากไม่ทำให้ตำรวจได้รับความเป็นธรรมในการแต่งตั้งโยกย้าย และการพิจารณาบำเหน็จความชอบเสียก่อน ย่อมทำให้ตำรวจไม่สามารถปฏิบัติหน้าที่ได้อย่างมีประสิทธิภาพ ซึ่งหากบุคคลที่เป็นจุดเริ่มต้นของกระบวนการยุติธรรมยังไม่ได้รับความยุติธรรม ย่อมไม่สามารถอำนวยความยุติธรรมให้แก่บุคคลอื่นได้เช่นกัน

- มีกรรมการเสนอปรับปรุงเนื้อหาของร่างมาตรา ๒๖๘ โดยกำหนดให้มีการแก้ไขปรับปรุงกฎหมายที่เกี่ยวข้องเพื่อจัดการกิจของตำรวจให้เหมาะสม และควรคำนึงถึงระยะเวลาและองค์กรที่จะมาดำเนินการปฏิรูปตำรวจด้วย

- ตำรวจควรมุ่งเน้นที่การปฏิบัติภารกิจหลักคือ พิทักษ์สันติราษฎร์และรักษาความสงบเรียบร้อยของสังคมเท่านั้น

- ปัญหาของตำรวจเป็นส่วนหนึ่งของปัญหาในกระบวนการยุติธรรม จึงควรกำหนดให้มีการปรับปรุงการบริหารงานบุคคลของเจ้าหน้าที่ในกระบวนการยุติธรรมทั้งหมด

ประธานกรรมการกล่าวว่า องค์กรในกระบวนการยุติธรรมนอกจากตำรวจ จะมีหลักประกันในการแต่งตั้งโยกย้ายและการพิจารณาบำเหน็จความชอบที่แตกต่างจากตำรวจ โดยหลักการของร่างมาตรานี้จะได้รับการสนับสนุนจากข้าราชการตำรวจชั้นผู้น้อยซึ่งมีอยู่เป็นจำนวนมาก แต่การกำหนดเรื่องการจัดการกิจของตำรวจหรือการแยกอำนาจสอบสวนออกจากภารกิจของตำรวจในร่างมาตรานี้ อาจทำให้เกิดการต่อต้านจากข้าราชการตำรวจได้

- มีกรรมการแสดงความเห็นว่า ความในร่างมาตรานี้มีความเหมาะสมแล้ว และจะได้รับการสนับสนุนจากข้าราชการตำรวจและประชาชน

- ควรกำหนดให้มีกระบวนการในการปฏิรูปตำรวจอย่างชัดเจน และควรพิจารณาถึงประโยชน์ที่ประชาชนจะได้รับจากการดำเนินการตามร่างมาตรานี้ด้วย เพื่อให้ประชาชนมีหลักประกันในการได้รับความยุติธรรม และควรป้องกันไม่ให้ตำรวจตกอยู่ภายใต้อำนาจของบุคคลใดด้วยเช่นกัน

- ควรแก้ไขปัญหาของข้าราชการตำรวจที่ตกอยู่ภายใต้อำนาจของนักการเมืองและปัญหาการวิ่งเต้นให้ได้รับตำแหน่งที่สูงขึ้น ซึ่งจะทำให้ประชาชนได้รับความยุติธรรมและได้รับประโยชน์จากการปฏิบัติหน้าที่ของตำรวจมากขึ้น

- หลักการตามร่างมาตรานี้จะป้องกันไม่ให้ข้าราชการตำรวจต้องตกอยู่ภายใต้อำนาจของบุคคลใด และไม่ควรกำหนดรายละเอียดในเรื่องอื่นไว้ในร่างมาตรานี้ เนื่องจากจะทำให้เกิดข้อสงสัยว่าคณะกรรมการได้ศึกษารายละเอียดในเรื่องการปฏิรูปกระบวนการยุติธรรมครบถ้วนหรือไม่

ประธานกรรมการเสนอแก้ไขเพิ่มเติมความในวรรคหนึ่งเป็นดังนี้ “...กฎหมายเกี่ยวกับหน้าที่และอำนาจ และภารกิจ ให้เหมาะสม และการบริหารงานบุคคล...”

- มีกรรมการแสดงความเห็นว่า ควรกำหนดให้มีองค์กรหรือหน่วยงานซึ่งมิใช่ตำรวจขึ้นมาเพื่อดำเนินการปฏิรูปตำรวจ

- เสนอแก้ไขเพิ่มเติมความในวรรคหนึ่งเป็นดังนี้ “...โยกย้ายให้ดำเนินการตามลำดับอาวุโส เป็นหลัก...”

ประธานกรรมการกล่าวว่า หลักการตามร่างมาตรานี้จะสามารถนำไปปฏิรูปตำรวจได้ แต่อาจเกิดปัญหาการวิ่งเต้นเพื่อให้ตนเองมีลำดับอาวุโสและอาจมีการตรากฎหมายที่เกี่ยวข้อง โดยกำหนดรายละเอียดว่าการแต่งตั้งโยกย้ายและการพิจารณาบำเหน็จความชอบให้เป็นไปตามที่คณะกรรมการข้าราชการตำรวจกำหนด นอกจากนี้ ควรมีคณะกรรมการอิสระขึ้นมาเพื่อดำเนินการตามร่างมาตรานี้

- มีกรรมการแสดงความเห็นว่า คณะกรรมการอิสระดังกล่าวอาจไม่สามารถดำเนินการตามร่างมาตรานี้ให้ประสบผลสำเร็จได้

- คณะกรรมการอิสระดังกล่าวควรมีผู้แทนจากกระทรวงการต่างประเทศร่วมเป็นกรรมการด้วย เนื่องจากจะทราบข้อมูลเกี่ยวกับองค์กรตำรวจในต่างประเทศเป็นอย่างดี

นายปรณ นิลประพันธ์ เลขาธิการกรรมการ คนที่หนึ่ง เสนอให้นำหลักการตามร่างมาตรานี้ไปเผยแพร่เพื่อรับฟังความเห็นของประชาชนก่อน โดยไม่ต้องกำหนดให้มีคณะกรรมการอิสระไว้ในร่างมาตรานี้ เนื่องจากคณะกรรมการดังกล่าวอาจไม่มีความเป็นอิสระอย่างแท้จริง

ประธานกรรมการกล่าวว่า คณะกรรมการอิสระดังกล่าวอาจจะจัดตั้งขึ้นโดยกฎหมายหรือพระราชกฤษฎีกาโดยให้มีอำนาจหน้าที่ในการพิจารณาว่า การตรากฎหมายของตำรวจเป็นไปตามหลักการของร่างมาตรานี้หรือไม่ และเสนอแก้ไขเพิ่มเติมร่างมาตรา ๒๖๘ เป็นดังนี้

“มาตรา ๒๖๘ เพื่อให้รัฐปฏิบัติหน้าที่ตามมาตรา ๕๕๔๔ และดำเนินการตามแนวนโยบายแห่งรัฐ ตามมาตรา ๖๔ ได้อย่างมีประสิทธิภาพ ให้ดำเนินการแก้ไขปรับปรุงกฎหมายเกี่ยวกับหน้าที่ และอำนาจ และภารกิจ ให้เหมาะสม และการบริหารงานบุคคลของข้าราชการตำรวจ ให้เกิดประสิทธิภาพ มีหลักประกันว่าข้าราชการตำรวจจะได้รับ ค่าตอบแทนที่เหมาะสม ได้รับความเป็นธรรมในการแต่งตั้งโยกย้าย และการพิจารณาบำเหน็จความชอบ เพื่อให้ข้าราชการตำรวจสามารถปฏิบัติหน้าที่ได้อย่างมีประสิทธิภาพ อิสระ และภาคภูมิใจในการปฏิบัติหน้าที่ของตน ไม่ตกอยู่ใต้อำนาจของบุคคลใด ทั้งนี้ ให้แล้วเสร็จภายในหนึ่งปีนับแต่วันใช้รัฐธรรมนูญนี้ ในระหว่างที่ยังไม่มีกฎหมายที่ก่อให้เกิดผลสัมฤทธิ์ดังกล่าว การแต่งตั้งโยกย้ายให้ดำเนินการตามลำดับอาวุโส

การจัดลำดับอาวุโสตามวรรคหนึ่ง ให้เป็นไปตามหลักเกณฑ์ที่คณะรัฐมนตรีกำหนดโดยประกาศในราชกิจจานุเบกษา

เพื่อประโยชน์ในการดำเนินการตามวรรคหนึ่ง ให้มีคณะกรรมการอิสระคณะหนึ่ง ตามที่กำหนดในพระราชกฤษฎีกา”

มติที่ประชุม

คณะกรรมการมีมติแก้ไขเพิ่มเติมร่างมาตรา ๒๖๘ เป็นดังนี้

“มาตรา ๒๖๘ เพื่อให้รัฐปฏิบัติหน้าที่ตามมาตรา ๕๕๔๔ และดำเนินการตามแนวนโยบายแห่งรัฐตามมาตรา ๖๔ ได้อย่างมีประสิทธิภาพ ให้ดำเนินการแก้ไขปรับปรุงกฎหมายเกี่ยวกับหน้าที่และอำนาจและภารกิจ ให้เหมาะสม และการบริหารงานบุคคลของข้าราชการตำรวจ ให้เกิดประสิทธิภาพ มีหลักประกันว่าข้าราชการตำรวจจะได้รับค่าตอบแทนที่เหมาะสม ได้รับความเป็นธรรมในการแต่งตั้งโยกย้าย และการพิจารณาบำเหน็จความชอบ เพื่อให้ข้าราชการตำรวจสามารถปฏิบัติหน้าที่ได้อย่างมีประสิทธิภาพ อิสระ และภาคภูมิใจในการปฏิบัติหน้าที่ของตน ไม่ตกอยู่ใต้อาณัติของบุคคลใด ทั้งนี้ ให้แล้วเสร็จภายในหนึ่งปีนับแต่วันใช้รัฐธรรมนูญนี้ ในระหว่างที่ยังไม่มีกฎหมายที่ก่อให้เกิดผลสัมฤทธิ์ดังกล่าว การแต่งตั้งโยกย้ายให้ดำเนินการตามลำดับอาวุโส

การจัดลำดับอาวุโสตามวรรคหนึ่ง ให้เป็นไปตามหลักเกณฑ์ที่คณะรัฐมนตรีกำหนดโดยประกาศในราชกิจจานุเบกษา

เพื่อประโยชน์ในการดำเนินการตามวรรคหนึ่ง ให้มีคณะกรรมการอิสระคณะหนึ่ง ตามที่กำหนดในพระราชกฤษฎีกา”

มาตรา ๒๖๙

“มาตรา ๒๖๙ นอกจากการปฏิรูปตามมาตรา ๒๖๗ และมาตรา ๒๖๘ แล้วให้มีการปฏิรูปในเรื่องต่าง ๆ ดังต่อไปนี้

(๑)เพื่อให้เกิดผลสัมฤทธิ์ในเรื่อง.....

(๒)เพื่อให้เกิดผลสัมฤทธิ์ในเรื่อง.....

ฯลฯ

ทั้งนี้ ให้เป็นหน้าที่ของสภาขับเคลื่อนการปฏิรูปประเทศที่จะดำเนินการจัดทำข้อเสนอแนะหรือร่างกฎหมายเพื่อเสนอต่อคณะรัฐมนตรีเพื่อดำเนินการต่อไป แต่ไม่เป็นการตัดอำนาจของคณะรัฐมนตรีที่จะดำเนินการควบคู่กันไป

การปฏิรูปตามมาตรา ๒๖๙ นี้ ถ้าจำเป็นต้องมีกฎหมายออกใช้บังคับ ให้ดำเนินการจัดทำร่างกฎหมายเสนอต่อสภานิติบัญญัติแห่งชาติภายในหนึ่งปีนับแต่วันใช้รัฐธรรมนูญนี้ ในกรณีที่อาจดำเนินการได้โดยไม่ต้องมีกฎหมายออกใช้บังคับ ให้เริ่มดำเนินการภายในหนึ่งปีนับแต่วันใช้รัฐธรรมนูญนี้”

ประเด็นการพิจารณา

ที่ประชุมแสดงความเห็น ดังนี้

- หากข้อเสนอของสภาขับเคลื่อนการปฏิรูปประเทศในเรื่องการศึกษาและกระบวนการยุติธรรม มีเนื้อหาที่ไม่ตรงกับหลักการที่กำหนดไว้ในร่างรัฐธรรมนูญนี้ อาจทำให้ความในร่างมาตรานี้ขัดกับร่างมาตราอื่นที่เป็นเรื่องการศึกษาและกระบวนการยุติธรรมได้

- ควรกำหนดความใน (๑) และ (๒) ให้มีเนื้อหาที่ครบถ้วนสมบูรณ์

ประธานกรรมการกล่าวว่า สามารถกำหนดให้มีการปฏิรูปตามข้อเสนอของสภาขับเคลื่อนการปฏิรูปประเทศได้ โดยให้มีข้อยกเว้นในเรื่องการปฏิรูปตำรวจหรือการศึกษาซึ่งได้มีการกำหนดไว้ในร่างรัฐธรรมนูญนี้แล้ว ทั้งนี้ เนื้อหาของร่างมาตรานี้มีความสมบูรณ์ แต่ต้องพิจารณาข้อเสนอของสภาขับเคลื่อนการปฏิรูปประเทศเพื่อนำมากำหนดเนื้อหาของอนุมาตราในร่างมาตรานี้ด้วย

มติที่ประชุม

คณะกรรมการมีมติเห็นชอบร่างมาตรา ๒๖๙ โดยไม่มีการแก้ไข

มาตรา ๒๗๐

“มาตรา ๒๗๐ บรรดาประกาศ คำสั่ง และการกระทำของคณะรักษาความสงบแห่งชาติหรือของหัวหน้าคณะรักษาความสงบแห่งชาติที่ใช้บังคับอยู่ในวันก่อนวันใช้รัฐธรรมนูญนี้ หรือที่จะออกใช้บังคับต่อไป ตามมาตรา ๒๕๗ วรรคสอง ไม่ว่าเป็นประกาศ คำสั่ง หรือการกระทำที่มีผลใช้บังคับในทางรัฐธรรมนูญ ทางนิติบัญญัติ ทางบริหาร หรือทางตุลาการ ให้ประกาศ คำสั่ง การกระทำ ตลอดจนการปฏิบัติตามประกาศ คำสั่ง หรือการกระทำนั้น เป็นประกาศ คำสั่ง การกระทำ หรือการปฏิบัติที่ชอบด้วยรัฐธรรมนูญและกฎหมาย และมีผลใช้บังคับโดยชอบด้วยรัฐธรรมนูญต่อไป

บรรดาการใด ๆ ที่ได้รับรองไว้ในรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย (ฉบับชั่วคราว) พุทธศักราช ๒๕๕๗ และรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย (ฉบับชั่วคราว) พุทธศักราช ๒๕๕๗ ซึ่งแก้ไขเพิ่มเติมโดยรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย (ฉบับชั่วคราว) พุทธศักราช ๒๕๕๗ แก้ไขเพิ่มเติม (ฉบับที่ ๑) พุทธศักราช ๒๕๕๘ ว่าเป็นการชอบด้วยรัฐธรรมนูญนี้และกฎหมาย รวมทั้งการกระทำที่เกี่ยวข้องเนื่องกับกรณีดังกล่าว ให้ถือว่าการนั้นและการกระทำนั้นชอบด้วยรัฐธรรมนูญนี้และกฎหมาย”

ประเด็นการพิจารณา

ที่ประชุมสอบถามแสดงความเห็น ดังนี้

- ความว่า “หรือการกระทำที่มีผลใช้บังคับในทางรัฐธรรมนูญ” มีความหมายอย่างไร และหมายถึงการกระทำในลักษณะใด

- รัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย (ฉบับชั่วคราว) พุทธศักราช ๒๕๕๗ ไม่ได้กำหนดให้การกระทำตามความในวรรคแรกเป็นการกระทำที่ชอบด้วยรัฐธรรมนูญ แต่เป็นการกำหนดว่าหากการกระทำดังกล่าวผิดต่อกฎหมาย ให้ผู้กระทำพ้นจากความผิดและไม่ต้องรับโทษ จึงเสนอปรับปรุงความในร่างมาตรานี้ให้เป็นไปตามหลักการของมาตรา ๔๘ ของรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย (ฉบับชั่วคราว) พุทธศักราช ๒๕๕๗

นายปรกรณ์ นิลประพันธ์ เลขานุการกรรมการ คนที่หนึ่ง ชี้แจงว่า มาตรา ๔๗ ของรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย (ฉบับชั่วคราว) พุทธศักราช ๒๕๕๗ กำหนดให้มีการรับรองความชอบด้วยกฎหมายของประกาศ คำสั่ง ของคณะรักษาความสงบแห่งชาติ ซึ่งแตกต่างจากมาตรา ๔๘ ของรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย (ฉบับชั่วคราว) พุทธศักราช ๒๕๕๗ ที่กำหนดให้ผู้กระทำที่ทำการยึดและควบคุมการปกครองแผ่นดินพ้นจากความรับผิด

ประธานกรรมการกล่าวว่า ความว่า “หรือการกระทำที่มีผลใช้บังคับในทางรัฐธรรมนูญ” ได้ถูกกำหนดไว้ในมาตรา ๔๘ ของรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย (ฉบับชั่วคราว) พุทธศักราช ๒๕๕๗ เช่นเดียวกัน ส่วนการกระทำที่มีผลใช้บังคับในทางรัฐธรรมนูญจะเป็นกรณีที่รัฐบาลออกคำสั่งให้หน่วยงานดำเนินการใด เช่น ให้ทหารเรือดูแลเรื่องประมง เป็นต้น จึงต้องมีการรับรองการกระทำหรือการดำเนินการตามคำสั่งของรัฐบาลให้กับหน่วยงานดังกล่าวด้วย นอกจากนี้ ความในร่างมาตรานี้ไม่ถือเป็นการนิรโทษกรรม เนื่องจากมาตรา ๔๘ ของรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย (ฉบับชั่วคราว) พุทธศักราช ๒๕๕๗ ได้กำหนดให้มีการนิรโทษกรรมให้กับผู้กระทำในการยึดและควบคุมการปกครองแผ่นดินไว้แล้ว และเสนอเพิ่มความในวรรคหนึ่งเป็นดังนี้ “...และมีผลใช้บังคับโดยชอบด้วยรัฐธรรมนูญต่อไป การยกเลิกหรือแก้ไข

เพิ่มเติมประกาศ คำสั่ง หรือการกระทำดังกล่าวให้กระทำเป็นพระราชบัญญัติ เว้นแต่ประกาศ คำสั่ง หรือการกระทำนั้นมีลักษณะเป็นการใช้อำนาจบริหาร การยกเลิกหรือแก้ไขเพิ่มเติมให้กระทำโดยคำสั่งนายกรัฐมนตรี หรือมติคณะรัฐมนตรี แล้วแต่กรณี...

นายอัษฎพร จารุจินดา กรรมการ ในฐานะประธานอนุกรรมการร่างบทบัญญัติรัฐธรรมนูญชี้แจงว่า ร่างมาตรานี้มีหลักการเช่นเดียวกับมาตรา ๓๐๙ ของรัฐธรรมนูญ ๒๕๕๐ เพื่อแก้ปัญหาเรื่องการกระทำที่ทําอยู่ในวันก่อนรัฐธรรมนูญถาวรใช้บังคับถือว่าชอบตามรัฐธรรมนูญถาวร

- มีกรรมการแสดงความเห็นว่า เมื่อคณะรักษาความสงบแห่งชาติดำเนินการตามรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย (ฉบับชั่วคราว) พุทธศักราช ๒๕๕๗ ก็ถือว่าเป็นการดำเนินการที่ชอบด้วยรัฐธรรมนูญแล้ว หากมีการยกเลิกรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย (ฉบับชั่วคราว) พุทธศักราช ๒๕๕๗ ร่างรัฐธรรมนูญนี้ก็ควรมีการรับรองการดำเนินการที่ชอบด้วยรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย (ฉบับชั่วคราว) พุทธศักราช ๒๕๕๗ ด้วย

- ควรกำหนดเรื่องการปรองดองไว้ในบทเฉพาะกาลให้ชัดเจน อาจกำหนดให้วุฒิสภาดังคณะกรรมการวิสามัญเพื่อติดตามการดำเนินการเพื่อสร้างความปรองดองได้

ประธานกรรมการกล่าวว่า ร่างรัฐธรรมนูญนี้ได้กำหนดให้มีกลไกในการสร้างความปรองดองไว้แล้ว

มติที่ประชุม

คณะกรรมการมีมติแก้ไขเพิ่มเติมร่างมาตรา ๒๗๐ เป็นดังนี้

“มาตรา ๒๗๐ บรรดาประกาศ คำสั่ง และการกระทำของคณะรักษาความสงบแห่งชาติหรือของหัวหน้าคณะรักษาความสงบแห่งชาติที่ใช้บังคับอยู่ในวันก่อนวันใช้รัฐธรรมนูญนี้ หรือที่จะออกใช้บังคับต่อไปตามมาตรา ๒๕๗ วรรคสอง ไม่ว่าเป็นประกาศ คำสั่ง หรือการกระทำที่มีผลใช้บังคับในทางรัฐธรรมนูญ ทางนิติบัญญัติ ทางบริหาร หรือทางตุลาการ ให้ประกาศ คำสั่ง การกระทำ ตลอดจนการปฏิบัติตามประกาศ คำสั่ง หรือการกระทำนั้น เป็นประกาศ คำสั่ง การกระทำ หรือการปฏิบัติที่ชอบด้วยรัฐธรรมนูญและกฎหมาย และมีผลใช้บังคับโดยชอบด้วยรัฐธรรมนูญต่อไป การยกเลิกหรือแก้ไขเพิ่มเติมประกาศ คำสั่ง หรือการกระทำดังกล่าว ให้กระทำเป็นพระราชบัญญัติ เว้นแต่ประกาศ คำสั่ง หรือการกระทำนั้นมีลักษณะเป็นการใช้อำนาจบริหาร การยกเลิกหรือแก้ไขเพิ่มเติมให้กระทำโดยคำสั่งนายกรัฐมนตรี หรือมติคณะรัฐมนตรีแล้วแต่กรณี

บรรดาการใด ๆ ที่ได้รับรองไว้ในรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย (ฉบับชั่วคราว) พุทธศักราช ๒๕๕๗ และรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย (ฉบับชั่วคราว) พุทธศักราช ๒๕๕๗ ซึ่งแก้ไขเพิ่มเติมโดยรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย (ฉบับชั่วคราว) พุทธศักราช ๒๕๕๗ แก้ไขเพิ่มเติม (ฉบับที่ ๑) พุทธศักราช ๒๕๕๘ ว่าเป็นการชอบด้วยรัฐธรรมนูญนี้และกฎหมาย รวมทั้งการกระทำที่เกี่ยวข้องกับกรณีดังกล่าว ให้ถือว่าการนั้นและการกระทำนั้นชอบด้วยรัฐธรรมนูญนี้และกฎหมาย”

ต่อจากนั้น นายอัษฎพร จารุจินดา กรรมการ ในฐานะประธานอนุกรรมการร่างบทบัญญัติรัฐธรรมนูญ เสนอที่ประชุมพิจารณาทบทวนร่างมาตรา ๗๗ (ร่างมาตรา ๘๒ เดิม) เนื่องจากความในร่างมาตรา ๗๗ (ร่างมาตรา ๘๒ เดิม) วรรคสามและวรรคสี่ อาจทำให้เกิดปัญหาได้ โดยความในวรรคสามมีความเกี่ยวโยงกับร่างมาตรา ๙๖ (๔) (๕) และร่างมาตรา ๙๓ เรื่องคุณสมบัติและลักษณะต้องห้ามของสมาชิกสภาผู้แทนราษฎร เช่น กรณีการทุจริตการเลือกตั้ง เป็นต้น ซึ่งผู้ที่กระทำการทุจริตเลือกตั้งอาจถูกเพิกถอนสิทธิสมัครรับเลือกตั้งและสิทธิเลือกตั้งด้วย แต่ความในร่างมาตรา ๗๗ (ร่างมาตรา ๘๒ เดิม) วรรค

สามและวรรคสี่ กำหนดให้สมาชิกผู้ถูกร้องจะถูกเพิกถอนสิทธิเลือกตั้งเท่านั้น ความในวรรคสามและวรรคสี่ จึงมีเนื้อหาที่ขัดแย้งกับร่างมาตรา ๙๓

ประธานกรรมการเสนอตัดความในวรรคสามและวรรคสี่ออกทั้งวรรค

มติที่ประชุม

คณะกรรมการมีมติแก้ไขเพิ่มเติมร่างมาตรา ๗๗ (ร่างมาตรา ๘๒ เดิม) เป็นดังนี้

“มาตรา ๗๗ สมาชิกสภาผู้แทนราษฎรหรือสมาชิกวุฒิสภา จำนวนไม่น้อยกว่าหนึ่งในสิบของจำนวนสมาชิกทั้งหมดเท่าที่มีอยู่ของแต่ละสภา มีสิทธิเข้าชื่อร้องขอต่อประธานแห่งสภาที่ตนเป็นสมาชิกว่า สมาชิกภาพของสมาชิกคนใดคนหนึ่งแห่งสภานั้นสิ้นสุดลงตามมาตรา ๙๖ (๓) (๔) (๕) (๖) (๗) (๘) (๙) (๑๑) หรือ (๑๓) หรือมาตรา ๑๐๖ (๓) (๔) (๖) (๘) หรือ (๙) แล้วแต่กรณี และให้ประธานแห่งสภาที่ได้รับคำร้องส่งคำร้องนั้นไปยังศาลรัฐธรรมนูญเพื่อวินิจฉัยว่าสมาชิกภาพของสมาชิกผู้นั้นสิ้นสุดลงหรือไม่

เมื่อได้รับเรื่องไว้พิจารณา หากปรากฏเหตุอันควรสงสัยว่าสมาชิกผู้ถูกร้องมีกรณีตามที่ถูกร้องให้ศาลรัฐธรรมนูญมีคำสั่งให้สมาชิกผู้ถูกร้องหยุดปฏิบัติหน้าที่จนกว่าศาลรัฐธรรมนูญจะมีคำวินิจฉัย และเมื่อศาลรัฐธรรมนูญมีคำวินิจฉัยแล้ว ให้ศาลรัฐธรรมนูญแจ้งคำวินิจฉัยนั้นไปยังประธานแห่งสภาที่ได้รับคำร้องตามวรรคหนึ่ง ในกรณีที่ศาลรัฐธรรมนูญวินิจฉัยว่าสมาชิกภาพของสมาชิกผู้ถูกร้องสิ้นสุดลง ให้ผู้นั้นพ้นจากตำแหน่งนับแต่วันหยุดปฏิบัติหน้าที่ แต่ไม่กระทบต่อกิจการที่ผู้นั้นได้กระทำไปก่อนพ้นจากตำแหน่ง

ในกรณีที่ศาลรัฐธรรมนูญวินิจฉัยว่าสมาชิกภาพของสมาชิกผู้ถูกร้องสิ้นสุดลงตามมาตรา ๙๖ (๕) หรือ (๕) หรือมาตรา ๑๐๖ (๕) ให้เพิกถอนสิทธิเลือกตั้งของผู้นั้นเป็นผลชั่วคราวห้าปีนับแต่วันที่ศาลรัฐธรรมนูญมีคำวินิจฉัย

ในกรณีที่ศาลรัฐธรรมนูญมีคำวินิจฉัยว่าสมาชิกภาพของสมาชิกผู้ถูกร้องสิ้นสุดลงตามมาตรา ๙๖ (๖) (๑๑) หรือ (๑๓) หรือมาตรา ๑๐๖ (๖) (๘) หรือ (๙) ให้เพิกถอนสิทธิเลือกตั้งของผู้นั้นเป็นผลชั่วคราวห้าปีนับแต่วันที่ศาลรัฐธรรมนูญมีคำวินิจฉัย และให้เพิกถอนสิทธิสมัครรับเลือกตั้งของผู้นั้นด้วย

ในกรณีที่คณะกรรมการการเลือกตั้งเห็นว่าสมาชิกภาพของสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรหรือสมาชิกวุฒิสภาคนใดคนหนึ่งมีเหตุสิ้นสุดลงตามวรรคหนึ่ง ให้ส่งเรื่องไปยังศาลรัฐธรรมนูญเพื่อวินิจฉัยตามวรรคหนึ่งได้ด้วย”

จากนั้น นายประพันธ์ นัยโกวิท กรรมการ เสนอที่ประชุมพิจารณาบททวนร่างมาตรา ๒๓๐ (ร่างมาตรา ๒๓๒ เดิม) โดยเสนอแก้ไขเพิ่มเติมความใน (๑) เป็นดังนี้ “...ตุลาการศาลรัฐธรรมนูญ หรือผู้ดำรงตำแหน่งในองค์กรอิสระ หรือผู้ว่าการตรวจเงินแผ่นดินใด...” และแก้ไขเพิ่มเติมความใน (๓) เป็นดังนี้ “...ตุลาการศาลรัฐธรรมนูญ ผู้ดำรงตำแหน่งในองค์กรอิสระ ผู้ว่าการตรวจเงินแผ่นดิน และเจ้าหน้าที่ของรัฐ...”

มติที่ประชุม

คณะกรรมการมีมติแก้ไขเพิ่มเติมร่างมาตรา ๒๓๐ (ร่างมาตรา ๒๓๒ เดิม) เป็นดังนี้

“มาตรา ๒๓๐ คณะกรรมการป้องกันและปราบปรามการทุจริตแห่งชาติมีหน้าที่และอำนาจดังต่อไปนี้

(๑) ไต่สวนและมีความเห็นกรณีที่มีการกล่าวหาว่าผู้ดำรงตำแหน่งทางการเมือง ตุลาการศาลรัฐธรรมนูญ หรือผู้ดำรงตำแหน่งในองค์กรอิสระ หรือผู้ว่าการตรวจเงินแผ่นดิน ผู้ใดมีพฤติการณ์ร่ำรวยผิดปกติ ทุจริตต่อหน้าที่ หรือจงใจใช้หน้าที่และอำนาจขัดต่อบทบัญญัติตามมาตรฐานจริยธรรมอย่าง

ร้ายแรง เพื่อดำเนินการต่อไปตามรัฐธรรมนูญหรือตามพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยการป้องกันและปราบปรามการทุจริต

(๒) ใต้สวนและวินิจฉัยว่าเจ้าหน้าที่ของรัฐร้ายรายผิดปกติ กระทำความผิดฐานทุจริตต่อหน้าที่ หรือกระทำความผิดต่อตำแหน่งหน้าที่ราชการ หรือความผิดต่อตำแหน่งหน้าที่ในการยุติธรรม เพื่อดำเนินการต่อไปตามพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยการป้องกันและปราบปรามการทุจริต

(๓) กำหนดให้ผู้ดำรงตำแหน่งทางการเมือง ตุลาการศาลรัฐธรรมนูญ ผู้ดำรงตำแหน่งในองค์กรอิสระ ผู้ว่าการตรวจเงินแผ่นดิน และเจ้าหน้าที่ของรัฐยื่นบัญชีทรัพย์สินและหนี้สินของตน คู่สมรส และบุตรที่ยังไม่บรรลุนิติภาวะ รวมทั้งตรวจสอบและเปิดเผยผลการตรวจสอบทรัพย์สินและหนี้สินของบุคคลดังกล่าว ทั้งนี้ ตามพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยการป้องกันและปราบปรามการทุจริต

(๔) หน้าที่และอำนาจอื่นที่บัญญัติไว้ในรัฐธรรมนูญหรือกฎหมาย

ในการปฏิบัติตาม (๑) (๒) และ (๓) ให้เป็นหน้าที่ของคณะกรรมการป้องกันและปราบปรามการทุจริตแห่งชาติที่จะต้องจัดให้มีมาตรการหรือแนวทางที่จะทำให้การปฏิบัติหน้าที่ที่มีประสิทธิภาพ เกิดความรวดเร็ว สุจริต และเที่ยงธรรม ในกรณีจำเป็นจะมอบหมายให้หน่วยงานของรัฐที่มีหน้าที่และอำนาจเกี่ยวข้องกับการป้องกันและปราบปรามการทุจริตดำเนินการแทนในเรื่องที่มีไขความผิดร้ายแรง หรือที่เป็นการกระทำของเจ้าหน้าที่ของรัฐบางระดับ หรือกำหนดให้พนักงานเจ้าหน้าที่ของหน่วยธุรการของคณะกรรมการป้องกันและปราบปรามการทุจริตแห่งชาติเป็นผู้ดำเนินการสอบสวนหรือไต่สวนเบื้องต้นตามหลักเกณฑ์ วิธีการ และเงื่อนไขที่บัญญัติไว้ในพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยการป้องกันและปราบปรามการทุจริตก็ได้”

นอกจากนี้ นายประพันธ์ นัยโกวิท กรรมการ ได้หารือประชุมเกี่ยวกับหลักการในร่างมาตรา ๒๓๒ (ร่างมาตรา ๒๓๕ เดิม) เรื่องการตั้งผู้ไต่สวนอิสระที่ยังมีรูปแบบการบัญญัติที่ไม่ชัดเจน ว่าควรนำหลักการที่คณะกรรมการได้เคยบัญญัติในเรื่องผู้ไต่สวนอิสระในหมวดศาลรัฐธรรมนูญซึ่งคณะกรรมการได้ตัดออกไปมาบัญญัติเพื่อเป็นกลไกรองรับหลักการในร่างมาตรา ๒๓๒ (ร่างมาตรา ๒๓๕ เดิม) เนื่องจากหลักการในร่างมาตรา ๒๓๒ (ร่างมาตรา ๒๓๕ เดิม) ได้แบ่งขั้นตอนการดำเนินการกรณีที่สมาชิกสภาผู้แทนราษฎร สมาชิกวุฒิสภา หรือสมาชิกของทั้งสองสภาจำนวนไม่น้อยกว่าหนึ่งในห้าของจำนวนสมาชิกทั้งหมดเท่าที่มีอยู่ของทั้งสองสภา หรือประชาชนผู้มีสิทธิเลือกตั้งจำนวนไม่น้อยกว่าสองหมื่นคนมีสิทธิเข้าชื่อกล่าวหาว่ากรรมการป้องกันและปราบปรามการทุจริตแห่งชาติผู้ใดมีพฤติการณ์ร้ายรายผิดปกติ ทุจริตต่อหน้าที่ หรือจงใจใช้หน้าที่และอำนาจขัดต่อบทบัญญัติแห่งรัฐธรรมนูญหรือกฎหมาย หรือฝ่าฝืนหรือไม่ปฏิบัติตามมาตรฐานทางจริยธรรมอย่างร้ายแรง โดยยื่นต่อประธานรัฐสภา เมื่อประธานรัฐสภาเห็นว่ามีเหตุอันควรสงสัยว่ามีการกระทำตามที่ถูกกล่าวหา ประธานรัฐสภาจะต้องดำเนินการ ดังนี้ ขั้นตอนหนึ่ง ในร่างมาตรา ๒๓๒ (๑) (ร่างมาตรา ๒๓๕ เดิม) ในกรณีกล่าวหาว่าฝ่าฝืนหรือไม่ปฏิบัติตามมาตรฐานทางจริยธรรมอย่างร้ายแรง ให้เสนอเรื่องต่อศาลรัฐธรรมนูญเพื่อวินิจฉัย และขั้นตอนที่สอง ในกรณีอื่นนอกจากร่างมาตรา ๒๓๒ (๑) (ร่างมาตรา ๒๓๕ เดิม) ให้ประธานรัฐสภาเสนอเรื่องไปยังประธานศาลฎีกาเพื่อดำเนินการต่อไป

นายปรกรณ์ นิลประพันธ์ เลขานุการกรรมการ คนที่หนึ่ง ชี้แจงว่า คณะกรรมการได้ออกแบบหลักการกรณีที่กรรมการในองค์กรอิสระผู้ใดถูกกล่าวหาว่ามีพฤติการณ์ร้ายรายผิดปกติ ทุจริตต่อหน้าที่ หรือจงใจใช้หน้าที่และอำนาจขัดต่อบทบัญญัติแห่งรัฐธรรมนูญหรือกฎหมาย หรือฝ่าฝืนหรือไม่ปฏิบัติตามมาตรฐานทางจริยธรรมอย่างร้ายแรง ให้ส่งเรื่องให้คณะกรรมการป้องกันและปราบปรามการทุจริตแห่งชาติเป็นผู้ไต่สวนตามขั้นตอนกระบวนการตามร่างมาตรา ๒๓๑ (ร่างมาตรา ๒๓๓ เดิม) และหากตุลาการศาลรัฐธรรมนูญถูก

กล่าวหาว่าฝ่าฝืนหรือไม่ปฏิบัติตามมาตรฐานทางจริยธรรมอย่างร้ายแรง ให้คณะกรรมการป้องกันและปราบปรามการทุจริตแห่งชาติไต่สวนชี้มูลความผิดและฟ้องคดีต่อศาลฎีกาแผนกคดีอาญาของผู้ดำรงตำแหน่งทางการเมือง

สำหรับกรณีการกระทำผิดของกรรมการป้องกันและปราบปรามการทุจริตแห่งชาติที่ต้องเข้าสู่กระบวนการไต่สวนโดยผู้ไต่สวนอิสระนั้น จะต้องเป็นการกระทำอื่นที่ไม่ใช่เรื่องการฝ่าฝืนหรือไม่ปฏิบัติตามมาตรฐานทางจริยธรรมอย่างร้ายแรง หากสมาชิกสภาผู้แทนราษฎร สมาชิกวุฒิสภา หรือสมาชิกของทั้งสองสภาจำนวนไม่น้อยกว่าหนึ่งในห้าของจำนวนสมาชิกทั้งหมดเท่าที่มีอยู่ของทั้งสองสภา หรือประชาชนผู้มีสิทธิเลือกตั้งจำนวนไม่น้อยกว่าสองหมื่นคนมีสิทธิเข้าชื่อกล่าวหากรรมการป้องกันและปราบปรามการทุจริตแห่งชาติผู้ถูกกล่าวหาโดยยื่นต่อประธานรัฐสภา เมื่อประธานรัฐสภาเห็นว่ามีเหตุอันควรสงสัยว่ามีการกระทำตามที่ถูกกล่าวหา ประธานรัฐสภาจะต้องดำเนินการเสนอเรื่องไปยังประธานศาลฎีกาเพื่อดำเนินการ และเมื่อประธานศาลฎีกาได้รับเรื่องจากประธานรัฐสภาแล้วให้เสนอต่อที่ประชุมใหญ่ศาลฎีกาเพื่อตั้งคณะผู้ไต่สวนอิสระเพื่อไต่สวนหาข้อเท็จจริงต่อไป

นายประพันธ์ นัยโกวิท กรรมการ กล่าวหาว่า เรื่องการถอดถอนผู้ดำรงตำแหน่งทางการเมือง หรือผู้ดำรงตำแหน่งในองค์กรอิสระออกจากตำแหน่งนั้น รัฐธรรมนูญ ๒๕๕๐ ได้กำหนดให้เป็นอำนาจของวุฒิสภาเป็นผู้ถอดถอน ซึ่งแตกต่างจากร่างรัฐธรรมนูญฉบับที่คณะกรรมการอยู่ระหว่างจัดทำที่ได้ออกแบบให้ศาลรัฐธรรมนูญเป็นผู้ถอดถอนและหากเป็นการกระทำผิดทางอาญาส่งเรื่องให้อัยการสูงสุดดำเนินการส่งฟ้องคดีต่อศาลฎีกาแผนกคดีอาญาของผู้ดำรงตำแหน่งทางการเมือง ส่วนกรณีที่เป็นการฝ่าฝืนหรือไม่ปฏิบัติตามมาตรฐานทางจริยธรรมอย่างร้ายแรงนั้น หลักการในร่างมาตรา ๒๓๒ (ร่างมาตรา ๒๓๕ เดิม) ได้กำหนดให้ประธานรัฐสภาเป็นผู้ส่งเรื่องต่อศาลรัฐธรรมนูญได้ทันทีหากประธานรัฐสภาเห็นว่ามีเหตุอันควรสงสัยว่ามีการกระทำตามที่ถูกกล่าวหาจริง

นายธนาวัฒน์ สังข์ทอง เลขาธิการกรรมการ คนที่สอง ชี้แจงว่า กรณีที่กรรมการป้องกันและปราบปรามการทุจริตแห่งชาติถูกกล่าวหาว่ามีพฤติการณ์ฝ่าฝืนหรือไม่ปฏิบัติตามมาตรฐานทางจริยธรรมอย่างร้ายแรง สมาชิกสภาผู้แทนราษฎร สมาชิกวุฒิสภา หรือสมาชิกของทั้งสองสภาจำนวนไม่น้อยกว่าหนึ่งในห้าของจำนวนสมาชิกทั้งหมดเท่าที่มีอยู่ของทั้งสองสภา หรือประชาชนผู้มีสิทธิเลือกตั้งจำนวนไม่น้อยกว่าสองหมื่นคนมีสิทธิเข้าชื่อต่อประธานรัฐสภา เมื่อประธานรัฐสภาเห็นว่ามีเหตุอันควรสงสัยว่ามีการกระทำตามที่ถูกกล่าวหาให้ดำเนินการส่งเรื่องต่อศาลรัฐธรรมนูญเพื่อวินิจฉัย โดยให้นำร่างมาตรา ๒๓๑ (ร่างมาตรา ๒๓๓ เดิม) วรรคสาม วรรคห้า และวรรคหก มาใช้บังคับโดยอนุโลม

ประธานกรรมการกล่าวว่า ให้นำหลักการของร่างมาตรา ๒๓๑ (ร่างมาตรา ๒๓๓ เดิม) วรรคสาม ไปบัญญัติไว้ในพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยวิธีพิจารณาคดีของศาลรัฐธรรมนูญโดยบัญญัติหลักการว่า ก่อนที่ศาลรัฐธรรมนูญจะประทับรับฟ้องคดีกรณีกรรมการป้องกันและปราบปรามการทุจริตแห่งชาติถูกกล่าวหาว่ามีพฤติการณ์ฝ่าฝืนหรือไม่ปฏิบัติตามมาตรฐานทางจริยธรรมอย่างร้ายแรงตามร่างมาตรา ๒๓๒ (ร่างมาตรา ๒๓๕ เดิม) ให้ศาลรัฐธรรมนูญตั้งคณะผู้ไต่สวนอิสระเพื่อไต่สวนหาข้อเท็จจริงก่อนประทับรับฟ้องซึ่งหากศาลรัฐธรรมนูญประทับฟ้องโดยที่ไม่มีการไต่สวนข้อเท็จจริงก่อนจะส่งผลให้ผู้ถูกกล่าวหาต้องหยุดปฏิบัติหน้าที่ในทันที ดังนั้น เสนอเพิ่มความต่อไปนี้เป็นวรรคสามของร่างมาตรา ๒๓๓ (ร่างมาตรา ๒๓๕/๑ เดิม) ดังนี้ “ถ้าคณะผู้ไต่สวนอิสระเห็นว่าข้อกล่าวหาไม่มีมูลให้สั่งยุติเรื่อง และให้คำสั่งดังกล่าวเป็นที่สุด”

มติที่ประชุม

คณะกรรมการมีมติแก้ไขเพิ่มเติมร่างมาตรา ๒๓๓ (ร่างมาตรา ๒๓๕/๑ เดิม) เป็นดังนี้

“มาตรา ๒๓๕/๑ เมื่อประธานศาลฎีกาได้รับเรื่องตามมาตรา ๒๓๕ (๒) แล้วให้เสนอต่อที่ประชุมใหญ่ศาลฎีกาเพื่อตั้งคณะผู้ไต่สวนอิสระจากผู้ซึ่งมีความเป็นกลางทางการเมืองและมีความซื่อสัตย์สุจริตเป็นที่ประจักษ์ เพื่อไต่สวนหาข้อเท็จจริง

คุณสมบัติ ลักษณะต้องห้าม หน้าที่และอำนาจ วิธีการไต่สวน ระยะเวลาการไต่สวน และการดำเนินการอื่นที่จำเป็นของคณะผู้ไต่สวนอิสระ ให้เป็นไปตามที่กฎหมายบัญญัติ

ถ้าคณะผู้ไต่สวนอิสระเห็นว่าข้อกล่าวหาไม่มีมูลให้สั่งยุติเรื่อง และให้คำสั่งดังกล่าวเป็นที่สุด

ถ้าคณะผู้ไต่สวนอิสระเห็นว่ากรรมการป้องกันและปราบปรามการทุจริตแห่งชาติที่ถูกกล่าวหา มีพฤติการณ์ตามที่ถูกกล่าวหา ให้ส่งสำนวนการไต่สวนไปยังอัยการสูงสุดเพื่อดำเนินการฟ้องคดีต่อศาลฎีกาแผนกคดีอาญาของผู้ดำรงตำแหน่งทางการเมือง

เมื่อศาลฎีกาแผนกคดีอาญาของผู้ดำรงตำแหน่งทางการเมืองรับฟ้องแล้วให้ผู้ถูกกล่าวหาหยุดปฏิบัติหน้าที่จนกว่าจะมีคำพิพากษา เว้นแต่ศาลฎีกาแผนกคดีอาญาของผู้ดำรงตำแหน่งทางการเมืองจะมีคำสั่งเป็นอย่างอื่น

ในกรณีที่ศาลฎีกาแผนกคดีอาญาของผู้ดำรงตำแหน่งทางการเมืองมีคำพิพากษาว่าผู้ถูกกล่าวหากระทำการตามที่ถูกกล่าวหา ให้ผู้นั้นพ้นจากตำแหน่งนับแต่วันหยุดปฏิบัติหน้าที่ และให้ศาลสั่งเพิกถอนสิทธิสมัครรับเลือกตั้ง หรือสิทธิเลือกตั้งของผู้นั้นเป็นเวลาสิบปี

ในกรณีที่กรรมการป้องกันและปราบปรามการทุจริตแห่งชาติต้องหยุดปฏิบัติหน้าที่ และมีกรรมการป้องกันและปราบปรามการทุจริตแห่งชาติเหลืออยู่ไม่ถึงกึ่งหนึ่งของจำนวนกรรมการป้องกันและปราบปรามการทุจริตแห่งชาติทั้งหมด ให้ประธานศาลฎีกาและประธานศาลปกครองสูงสุดร่วมกันแต่งตั้งบุคคลซึ่งมีคุณสมบัติและไม่มีลักษณะต้องห้ามเช่นเดียวกับกรรมการป้องกันและปราบปรามการทุจริตแห่งชาติทำหน้าที่เป็นกรรมการป้องกันและปราบปรามการทุจริตแห่งชาติเป็นการชั่วคราว โดยให้ผู้ที่ได้รับแต่งตั้งอยู่ในตำแหน่งได้จนกว่ากรรมการป้องกันและปราบปรามการทุจริตแห่งชาติที่ตนดำรงตำแหน่งแทนจะปฏิบัติหน้าที่ได้ หรือจนกว่าจะมีการแต่งตั้งผู้ดำรงตำแหน่งแทน”

นายวรชิต สิงหเสนี โฆษกกรรมการ หารือที่ประชุม ดังนี้

ร่างมาตรา ๑๕๕ (๘) ความว่า “เคยพ้นจากตำแหน่งเพราะเหตุกระทำการอันเป็นการต้องห้ามตามมาตรา ๑๘๑ หรือมาตรา ๑๘๒ มาแล้วยังไม่ถึงสองปีนับถึงวันแต่งตั้ง” หมายความว่าต้องไม่มีลักษณะต้องห้ามเช่นนี้หรือต้องพ้นจากตำแหน่งด้วยเหตุตามมาตรา ๑๘๑ หรือมาตรา ๑๘๒ มาแล้วเกินสองปี

ประธานกรรมการเสนอแก้ไขเพิ่มเติมความใน (๘) ของร่างมาตรา ๑๕๕ เป็นดังนี้ “ไม่เป็นผู้เคยพ้นจากตำแหน่งเพราะเหตุกระทำการอันเป็นการต้องห้ามตามมาตรา ๑๘๑ หรือมาตรา ๑๘๒ มาแล้วยังไม่ถึงสองปีนับถึงวันแต่งตั้ง”

มติที่ประชุม

คณะกรรมการมีมติแก้ไขเพิ่มเติมร่างมาตรา ๑๕๕ เป็นดังนี้

“มาตรา ๑๕๕ รัฐมนตรีต้อง

(๑) มีสัญชาติไทยโดยการเกิด

(๒) มีอายุไม่ต่ำกว่าสามสิบห้าปี

(๓) สำเร็จการศึกษาไม่ต่ำกว่าปริญญาตรีหรือเทียบเท่า

- (๔) มีความซื่อสัตย์สุจริตเป็นที่ประจักษ์
- (๕) ไม่มีพฤติกรรมอันเป็นการฝ่าฝืนหรือไม่ปฏิบัติตามมาตรฐานทางจริยธรรมอย่างร้ายแรง
- (๖) ไม่มีลักษณะต้องห้ามตามมาตรา ๙๓
- (๗) ไม่เป็นผู้ต้องคำพิพากษาให้จำคุก แม้คดีนั้นจะยังไม่ถึงที่สุด หรือมีการรอการลงโทษ เว้นแต่ในความผิดอันได้กระทำโดยประมาท ความผิดลหุโทษ หรือความผิดฐานหมิ่นประมาท
- (๘) ไม่เป็นผู้เคยพ้นจากตำแหน่งเพราะเหตุกระทำการอันเป็นการต้องห้ามตามมาตรา ๑๘๑ หรือมาตรา ๑๘๒ มาแล้วยังไม่ถึงสองปีนับถึงวันแต่งตั้ง

นอกจากนี้ สอบถามว่าร่างมาตรา ๑๕๘ ความว่า “รัฐมนตรีย่อมมีสิทธิเข้าประชุมและแถลงข้อเท็จจริงหรือแสดงความคิดเห็นในที่ประชุมสภา แต่ไม่มีสิทธิออกเสียงลงคะแนน เว้นแต่เป็นการออกเสียงลงคะแนนในสภาผู้แทนราษฎรในกรณีที่รัฐมนตรีผู้นั้นเป็นสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรด้วย และให้นำเอกสิทธิ์ที่บัญญัติไว้ในมาตรา ๑๑๙ มาใช้บังคับโดยอนุโลม” นั้น รัฐมนตรีสามารถเข้าร่วมประชุมทั้งการประชุมรัฐสภา สภาผู้แทนราษฎร และวุฒิสภาหรือไม่

ประธานกรรมการกล่าวว่า ความว่า “รัฐมนตรีย่อมมีสิทธิเข้าประชุมและแถลงข้อเท็จจริงหรือแสดงความคิดเห็นในที่ประชุมสภา” หมายถึงในการประชุมรัฐสภา สภาผู้แทนราษฎร หรือวุฒิสภา แต่หากเป็นการประชุมสภาผู้แทนราษฎรหากรัฐมนตรีผู้นั้นเป็นสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรสามารถออกเสียงลงคะแนนในสภาผู้แทนราษฎรได้

นายวรชิต สิงหาเสนีย์ โฆษกกรรมการ ยังได้หารือที่ประชุมว่า ร่างมาตรา ๑๖๙ วรรคสอง ความว่า “พระราชกำหนดที่ได้ตราขึ้นตามวรรคหนึ่ง จะต้องนำเสนอต่อสภาผู้แทนราษฎรภายในสามวันนับแต่วันถัดจากวันประกาศในราชกิจจานุเบกษา เว้นแต่เป็นเวลายุ่งนอกสมัยประชุม และให้นำบทบัญญัติมาตรา ๑๖๗ วรรคสาม วรรคสี่ วรรคห้า วรรคหก และวรรคเจ็ด มาใช้บังคับโดยอนุโลม” แต่ในร่างมาตรา ๑๖๙ วรรคหนึ่ง “ในกรณีที่มีความจำเป็นต้องมีกฎหมายเกี่ยวกับภาษีอากรหรือเงินตราซึ่งจะต้องได้รับการพิจารณาโดยด่วนและลับเพื่อรักษาประโยชน์ของแผ่นดิน พระมหากษัตริย์จะทรงตราพระราชกำหนดให้ใช้บังคับดังเช่นพระราชบัญญัติ” โดยกำหนดให้เสนอต่อสภาผู้แทนราษฎรซึ่งต่างกับกระบวนการตราพระราชกำหนดตามร่างมาตรา ๑๖๗ ที่ให้เสนอต่อรัฐสภา

นายปกรณ์ นิลประพันธ์ เลขาธิการกรรมการ คนที่หนึ่ง ชี้แจงว่า หลักการในวรรคสองของร่างมาตรา ๑๖๙ เป็นกรณีพระราชกำหนดเกี่ยวกับภาษีอากรหรือเงินตราที่ออกใช้บังคับในช่วงปิดสมัยประชุมรัฐสภา จึงให้นำเรื่องการเปิดประชุมสมัยวิสามัญเพื่อพิจารณาพระราชกำหนดบทบัญญัติโดยนำมาตรา ๑๖๗ วรรคสาม วรรคสี่ วรรคห้า วรรคหก และวรรคเจ็ด มาใช้บังคับโดยอนุโลม

ประธานกรรมการเสนอแก้ไขเพิ่มเติมความในวรรคสองของร่างมาตรา ๑๖๙ เป็นดังนี้ “ให้นำมาตรา ๑๖๗ วรรคสาม วรรคสี่ วรรคห้า วรรคหก และวรรคเจ็ด มาใช้บังคับแก่พระราชกำหนดที่ได้ตราขึ้นตามวรรคหนึ่งโดยอนุโลม แต่ถ้าเป็นการตราขึ้นในระหว่างสมัยประชุม จะต้องนำเสนอต่อสภาผู้แทนราษฎรภายในสามวันนับแต่วันถัดจากวันประกาศในราชกิจจานุเบกษา เว้นแต่เป็นเวลายุ่งนอกสมัยประชุม และให้นำบทบัญญัติมาตรา ๑๖๗ วรรคสาม วรรคสี่ วรรคห้า วรรคหก และวรรคเจ็ด มาใช้บังคับโดยอนุโลม”

มติที่ประชุม

คณะกรรมการมีมติแก้ไขเพิ่มเติมร่างมาตรา ๑๖๙ เป็นดังนี้

“มาตรา ๑๖๙ ในกรณีที่มีความจำเป็นต้องมีกฎหมายเกี่ยวกับภาษีอากรหรือเงินตราซึ่งจะต้องได้รับการพิจารณาโดยด่วนและลับเพื่อรักษาประโยชน์ของแผ่นดิน พระมหากษัตริย์จะทรงตราพระราชกำหนดให้ใช้บังคับดังเช่นพระราชบัญญัติก็ได้

ให้นำมาตรา ๑๖๗ วรยศสาม วรยศสี่ วรยศห้า วรยศหก และวรยศเจ็ด มาใช้บังคับแก่พระราช
กำหนดที่ได้ตราขึ้นตามวรรคหนึ่งโดยอนุโลม แต่ถ่าเป็นการตรารึ้นในระหว่างสมัยประชุม จะต้องนำเสนอ
ต่อสภาผู้แทนราษฎรภายในสามวันนับแต่วันนั้นแต่วันถัดจากวันประกาศในราชกิจจานุเบกษา เว้นแต่ใช้ใน
ยศของขุนทศสัขีประชุง และให้พ้นบทบัญญัติมาตรา ๑๖๘ บรรดาสว มรรตสี่ มรรตห้า มรรตหก และ
มรรตเจ็ด มิใช่บังคับโดยอนุโลม”

นายภัทร คำพิทักษ์ กรรมการ หอรัวที่ประชุม ดังนี้

ร่างมาตรา ๑๐๖ (๕) ความว่า “วุฒิสภามีมติให้พ้นจากตำแหน่งด้วยคะแนนเสียงไม่น้อยกว่าสามในห้าของจำนวนสมาชิกวุฒิสภาทั้งหมดเท่าที่มีอยู่” ควรระบุเหตุที่จะให้อำนาจวุฒิสภาในการลงมติให้สมาชิกวุฒิสภาสิ้นสุดสมาชิกภาพหรือไม่

นายอัชพร จารุจินดา กรรมการ ในฐานะประธานอนุกรรมการยกร่างบทบัญญัติรัฐธรรมนูญชี้แจงว่า กระบวนการลงมติของวุฒิสภาเพื่อให้สมาชิกวุฒิสภาสิ้นสุดสมาชิกภาพนั้น ในทางปฏิบัติสมาชิกวุฒิสภาจะเข้าชื่อเสนอญัตติต่อประธานวุฒิสภา ซึ่งในญัตติดังกล่าวจะต้องระบุเหตุหรือการกระทำของสมาชิกวุฒิสภาที่เป็นเหตุให้ถูกถอดถอน

นายปรณ นิลประพันธ์ เลขานุการกรรมการ คนที่หนึ่ง ชี้แจงเพิ่มเติมว่า หลักการใน (๕) ของร่างมาตรา ๑๐๖ นำมาจากเรื่องอำนาจการถอดถอนบุคคลออกจากตำแหน่งของวุฒิสภา ในมาตรา ๒๗๔วรรคหนึ่งของรัฐธรรมนูญ ๒๕๕๐ ที่กำหนดให้สมาชิกวุฒิสภามีอิสระในการออกเสียงลงคะแนนซึ่งต้องกระทำโดยวิธีลงคะแนนลับ มติที่ให้ถอดถอนผู้ใดออกจากตำแหน่ง ให้ถือเอาคะแนนเสียงไม่น้อยกว่าสามในห้าของจำนวนสมาชิกทั้งหมดเท่าที่มีอยู่ของวุฒิสภา

ประธานกรรมการกล่าวว่า คณะกรรมการได้ออกแบบเรื่องการถอดถอนบุคคลออกจากตำแหน่งใหม่ กรณีที่คณะกรรมการ ป.ป.ช. ชี้มูลความผิดแล้วให้เป็นอำนาจของศาลรัฐธรรมนูญในการวินิจฉัย ซึ่งแตกต่างจากรัฐธรรมนูญ ๒๕๕๐ ที่กำหนดให้เป็นอำนาจของวุฒิสภาในการถอดถอน ดังนั้น เสนอตัดความใน (๕) ของร่างมาตรา ๑๐๖ ความว่า “วุฒิสภามีสิทธิให้พ้นจากตำแหน่งด้วยคะแนนเสียงไม่น้อยกว่าสองในสามของสภานิติบัญญัติ” ออกทั้งอนุมาตรา

มติที่ประชุม

คณะกรรมการมีมติแก้ไขร่างมาตรา ๑๐๖ เป็นดังนี้

“มาตรา ๑๐๖ สมาชิกภาพของสมาชิกรัฐสภาสิ้นสุดลง เมื่อ

(๑) ถึงคราวออกตามวาระ

(๒) ตาย

(๓) ลาออก

(๔) ขาดคุณสมบัติหรือมีลักษณะต้องห้ามตามมาตรา ๑๐๓

(๕) สุทธิสภาวมีขัตติให้พ้นสกตตพเนกนัตตวชตวเนนเสีขงไม้น้อยชตวสวณในพัทวชชิตนสนวชชิต
 สุทธิสภาวทั้งหมตเทวทที่มีชย

(๖) ขาดประชุมเกินจำนวนหนึ่งในสี่ของจำนวนวันประชุมในสมัยประชุมที่มีกำหนดเวลาไม่น้อยกว่าหนึ่งร้อยยี่สิบวันโดยไม่ได้รับอนุญาตจากประธานวุฒิสภา

(๗) ต้องคำพิพากษาถึงที่สุดให้จำคุก แม้จะมีการรอการลงโทษ เว้นแต่เป็นการรอการลงโทษในความผิดอันได้กระทำโดยประมาท ความผิดลหุโทษ หรือความผิดฐานหมิ่นประมาท

(๘) ฝ่าฝืนหรือไม่ปฏิบัติตามมาตรฐานทางจริยธรรมอย่างร้ายแรง

(๙) การกระทำอันเป็นการฝ่าฝืนมาตรา ๑๐๘ หรือต้องห้ามตามมาตรา ๑๗๙ หรือมาตรา ๑๘๐

(๑๐) ศาลรัฐธรรมนูญมีคำวินิจฉัยให้พ้นจากตำแหน่งตามมาตรา ๑๓๙ หรือมาตรา ๒๓๓ วรรคสาม”

นอกจากนี้ สอบถามว่าร่างมาตรา ๓๑ ความว่า “บุคคลย่อมมีเสรีภาพบริบูรณ์ในการถือศาสนา” ใช้คำว่า “ถือศาสนา” ส่วนร่างมาตรา ๖๕ วรรคสอง ความว่า “ในการคุ้มครองพระพุทธศาสนาอันเป็นศาสนาที่ประชาชนไทยส่วนใหญ่นับถือมาช้านาน...” ใช้คำว่า “นับถือ” ควรบัญญัติโดยใช้ถ้อยคำให้เหมือนกันหรือไม่

ประธานกรรมการกล่าวว่า เรื่องการถือศาสนาเป็นการแสดงออกทางกายภาพซึ่งต่างกับการนับถือศาสนาซึ่งเป็นเรื่องของการนับถือจากใจ

นายภัทร คำพิทักษ์ กรรมการหารือที่ประชุมว่า ความในร่างมาตรา ๓๕ วรรคหนึ่ง ความว่า “บุคคลซึ่งประกอบอาชีพสื่อมวลชนย่อมมีเสรีภาพในการเสนอข่าวสารหรือการแสดงความคิดเห็นตามจรรยาบรรณแห่งการประกอบอาชีพ” นั้น ปัจจุบันการทำหน้าที่ของสื่อมวลชนยึดถือจริยธรรมแห่งวิชาชีพมิใช่จรรยาบรรณแห่งวิชาชีพ ส่วนความในวรรคสามของร่างมาตรา ๓๕ ความว่า “เว้นแต่จะกระทำในระหว่างเวลาที่ประเทศอยู่ในภาวะสงครามหรือการรบ” นั้น ความหมายของความว่า “ภาวะสงคราม” หมายความว่ารวมถึงการรบหรือการสู้รบด้วยแล้ว จึงควรตัดคำว่า “หรือการรบ” ออก

ประธานกรรมการเสนอแก้ไขเพิ่มเติมความในวรรคหนึ่งของร่างมาตรา ๓๕ เป็นดังนี้ “บุคคลซึ่งประกอบอาชีพสื่อมวลชนย่อมมีเสรีภาพในการเสนอข่าวสารหรือการแสดงความคิดเห็นตาม จรรยาบรรณแห่งวิชาชีพ”

ที่ประชุมแสดงความเห็นดังนี้

- ความว่า “เว้นแต่จะกระทำในระหว่างเวลาที่ประเทศอยู่ในภาวะสงครามหรือการรบ” ตามวรรคสามของร่างมาตรา ๓๕ นั้น บัญญัติเหมือนกับความในร่างมาตรา ๓๐ เรื่องการเกณฑ์แรงงานจึงบัญญัติโดยใช้คำว่า “หรือในระหว่างที่ประเทศอยู่ในภาวะสงครามหรือการรบ”

- ไม่เห็นด้วยกับการตัดคำว่า “หรือการรบ” ในวรรคสามของร่างมาตรา ๓๕ ออก เนื่องจากภาวะสงคราม (war) เป็นสงครามเต็มรูปแบบซึ่งมีการประกาศภาวะสงคราม แต่หากเป็นการสู้รบบริเวณแนวชายแดนจะไม่มีมีการประกาศภาวะสงคราม จะทำให้ไม่มีมาตรการควบคุมการนำเสนอข้อมูลข่าวสารของสื่อมวลชนซึ่งอาจส่งผลกระทบต่อความมั่นคงของประเทศ

ประธานกรรมการกล่าวว่า ในร่างมาตรา ๓๐ หรือร่างมาตรา ๓๕ วรรคสาม ไม่จำเป็นต้องบัญญัติความว่า “หรือการรบ” เนื่องจากคณะกรรมการใช้คำว่า “ภาวะสงคราม” ไม่ได้ใช้คำว่า “สงคราม” อีกทั้งการนำเสนอข่าวสารของสื่อมวลชนอยู่ในบังคับร่างมาตรา ๓๔ เรื่องเสรีภาพในการแสดงความคิดเห็น การพูด การเขียน การพิมพ์ การโฆษณา และการสื่อความหมายโดยวิธีอื่น แต่การเสนอข้อมูลข่าวสารดังกล่าวจะขัดต่อบทบัญญัติแห่งกฎหมายที่ตราขึ้นเพื่อรักษาความมั่นคงของรัฐ เพื่อคุ้มครองสิทธิหรือเสรีภาพของบุคคลอื่น เพื่อรักษาความสงบเรียบร้อยหรือศีลธรรมอันดีของประชาชน เพื่อป้องกันสุขภาพของประชาชน

หรือเพื่อป้องกันมิให้เกิดความแตกแยกหรือเกลียดชังในสังคมไม่ได้ ดังนั้น เสนอตัดความว่า “หรือการรบ” ในร่างมาตรา ๓๐ และร่างมาตรา ๓๕ วรรคสามออก

มติที่ประชุม

คณะกรรมการมีมติ ดังนี้

๑. แก้ไขเพิ่มเติมร่างมาตรา ๓๐ เป็นดังนี้

“มาตรา ๓๐ การเกณฑ์แรงงานจะกระทำมิได้ เว้นแต่โดยอาศัยอำนาจตามบทบัญญัติแห่งกฎหมาย ที่ตราขึ้นเพื่อป้องกันภัยพิบัติสาธารณะ หรือในขณะที่มีการประกาศสถานการณ์ฉุกเฉินหรือประกาศใช้ ฉุกเฉินการศึก หรือในระหว่างที่ประเทศอยู่ในภาวะสงครามหรือ**ขัดแย้ง**”

๒. แก้ไขเพิ่มเติมร่างมาตรา ๓๕ เป็นดังนี้

“มาตรา ๓๕ บุคคลซึ่งประกอบอาชีพสื่อมวลชนย่อมมีเสรีภาพในการเสนอข่าวสารหรือการแสดง ความคิดเห็นตาม**เสรีภาพของสื่อมวลชน**หรือ**เสรีภาพของสื่อมวลชน**จรรยาบรรณแห่งวิชาชีพ

การสั่งปิดกิจการหนังสือพิมพ์หรือสื่อมวลชนอื่นเพื่อลิดรอนเสรีภาพตามวรรคหนึ่ง จะกระทำมิได้

การให้นำข่าวสารหรือข้อความใด ๆ ที่ผู้ประกอบอาชีพสื่อมวลชนจัดทำขึ้นไปให้เจ้าหน้าที่ตรวจ ก่อนนำไปโฆษณาในหนังสือพิมพ์หรือสื่อใด ๆ จะกระทำมิได้ เว้นแต่จะกระทำในระหว่างเวลาที่ประเทศ อยู่ในภาวะสงคราม**หรือขัดแย้ง**

เจ้าของกิจการหนังสือพิมพ์หรือสื่อมวลชนอื่นต้องเป็นบุคคลสัญชาติไทย

การให้เงินหรือทรัพย์สินอื่นเพื่ออุดหนุนกิจการหนังสือพิมพ์หรือสื่อมวลชนอื่นของเอกชน รัฐจะกระทำมิได้ หน่วยงานของรัฐที่ใช้จ่ายเงินหรือทรัพย์สินให้สื่อมวลชน ไม่ว่าเพื่อประโยชน์ในการโฆษณา ประชาสัมพันธ์ หรือเพื่อการอื่นใดในทำนองเดียวกัน ต้องเปิดเผยรายละเอียดให้คณะกรรมการตรวจเงินแผ่นดินทราบตามระยะเวลาที่กำหนด และให้ประกาศให้ประชาชนทราบด้วย

เจ้าหน้าที่ของรัฐซึ่งปฏิบัติหน้าที่สื่อมวลชนย่อมมีเสรีภาพตามวรรคหนึ่ง แต่ต้องปฏิบัติหน้าที่ให้ สอดคล้องกับวัตถุประสงค์และภารกิจของหน่วยงานที่ตนสังกัดอยู่”

จากนั้น นายประพันธ์ นัยโกวิท กรรมการ เสนอแก้ไขเพิ่มเติมความในร่างมาตรา ๒๗ วรรคหนึ่ง เป็นดังนี้ “บุคคลย่อมเสมอกันในกฎหมาย มีสิทธิ**เสรีภาพ** ความเสมอภาคและได้รับความคุ้มครองตาม กฎหมายเท่าเทียมกัน” เพื่อให้เป็นไปตามหลักการประชาธิปไตยที่จะมีความว่า “สิทธิ เสรีภาพ และเสมอภาค”

ประเด็นการพิจารณา

ประธานกรรมการสอบถามว่า คำว่า “เสมอภาค” และคำว่า “เสมอกัน” เหมือนหรือแตกต่างกัน อย่างไร

ที่ประชุมแสดงความเห็น ดังนี้

- ความว่า “เสมอภาค” และ “เสมอกัน” มีความหมายเหมือนกัน

นายอัชพร จารุจินดา กรรมการ ในฐานะประธานอนุกรรมการยกร่างบทบัญญัติรัฐธรรมนูญ ชี้แจงว่า ความว่า “เสมอกัน” บัญญัติในรัฐธรรมนูญตั้งแต่รัฐธรรมนูญ ๒๔๗๕ เป็นต้นมา แต่ความว่า “เสมอภาค” บัญญัติในรัฐธรรมนูญ ๒๕๔๐ และรัฐธรรมนูญ ๒๕๕๐

นายปรกรณ์ นิลประพันธ์ เลขานุการกรรมการ คนที่หนึ่ง ชี้แจงเพิ่มเติมว่า ความว่า “บุคคลย่อม เสมอกันในกฎหมาย shall we equal before the law” มีมาตั้งแต่รัฐธรรมนูญชั่วคราว ๒๔๗๕

- มีการแสดงความคิดเห็นว่า ตามศัพท์รัฐศาสตร์ถ้าใช้คำว่า “equal” แปลว่าเสมอกัน ส่วนคำว่า “equality” แปลว่าเสมอภาค

นายปรกรณ์ นิลประพันธ์ เลขาธิการกรรมการ คนที่หนึ่ง กล่าวว่า หากแก้ไขร่างมาตรา ๒๗ วรรคหนึ่ง ก็จะต้องแก้ไขความในร่างมาตรา ๔ เพื่อให้สอดคล้องกัน

- มีการแสดงความคิดเห็นว่า ควรใช้คำว่า “เสมอกัน” เพราะเมื่อแปลเป็นภาษาอังกฤษว่า “equal before the law” จะเป็นภาษาทางกฎหมายที่เข้าใจได้ว่าเป็นการได้รับการคุ้มครองตามกฎหมายเท่าเทียมกัน

ประธานกรรมการกล่าวว่า รัฐธรรมนูญ ๒๕๔๐ และรัฐธรรมนูญ ๒๕๕๐ บัญญัติคำใหม่ ๆ ของคนหลายกลุ่มไว้ในรัฐธรรมนูญ แต่การร่างรัฐธรรมนูญฉบับนี้ไม่สามารถบัญญัติคำใหม่ ๆ ของคนทุกกลุ่มได้ จึงควรใช้คำว่า “เสมอกัน”

นายอัชพร จารุจินดา กรรมการ ในฐานะประธานอนุกรรมการร่างบทบัญญัติรัฐธรรมนูญ ตั้งข้อสังเกตว่า หากใช้คำว่า “เสมอกัน” อาจทำให้ทัศนคติของชนโงมตีร่างรัฐธรรมนูญว่าเป็นการจำกัดความให้เหลือเพียงความในทางกฎหมายเท่านั้น

ต่อจากนั้น นายนรชิต สิงหเสนี โฆษกกรรมการ แจ้งต่อที่ประชุมว่า ได้ขอให้กระทรวงการต่างประเทศโดยกรมองค์การระหว่างประเทศซึ่งรับผิดชอบดูแลเรื่องสิทธิมนุษยชนพิจารณาร่างรัฐธรรมนูญในส่วนที่ ๖ คณะกรรมการสิทธิมนุษยชนแห่งชาติ ว่ามีประเด็นที่อาจจะก่อให้เกิดปัญหากับต่างประเทศหรือไม่ ซึ่งกระทรวงการต่างประเทศโดยกรมองค์การระหว่างประเทศได้ตั้งข้อสังเกต ดังนี้

มาตรา ๒๔๒ (ร่างมาตรา ๒๔๔ เดิม) กระทรวงการต่างประเทศเห็นควรให้มีการแก้ไขเพิ่มเติมความในวรรคสามของร่างมาตรา ๒๔๒ เป็นดังนี้ “คุณสมบัติ ลักษณะต้องห้าม การสรรหา วาระการดำรงตำแหน่ง และการพ้นจากตำแหน่งของคณะกรรมการสิทธิมนุษยชนแห่งชาติ ให้เป็นไปตามที่กฎหมายบัญญัติ ซึ่งบทบัญญัติเกี่ยวกับการสรรหาต้องกำหนดให้ผู้แทนองค์กรการเอกชนด้านสิทธิมนุษยชนมีส่วนร่วมในการสรรหาด้วย” โดยใช้ถ้อยคำเช่นเดียวกับรัฐธรรมนูญ ๒๕๔๐ และรัฐธรรมนูญ ๒๕๕๐

มติที่ประชุม

คณะกรรมการมีมติแก้ไขเพิ่มเติมร่างมาตรา ๒๔๒ เป็นดังนี้

“มาตรา ๒๔๒ คณะกรรมการสิทธิมนุษยชนแห่งชาติประกอบด้วยกรรมการจำนวนเจ็ดคน ซึ่งพระมหากษัตริย์ทรงแต่งตั้งตามคำแนะนำของวุฒิสภาจากผู้ได้รับการสรรหา

ผู้ซึ่งได้รับการสรรหาต้องมีความรู้และประสบการณ์ด้านการคุ้มครองสิทธิและเสรีภาพของประชาชน เป็นกลางทางการเมือง และมีความซื่อสัตย์สุจริตเป็นที่ประจักษ์

คุณสมบัติ ลักษณะต้องห้าม การสรรหา วาระการดำรงตำแหน่ง และการพ้นจากตำแหน่งของคณะกรรมการสิทธิมนุษยชนแห่งชาติ ให้เป็นไปตามที่กฎหมายบัญญัติ ซึ่งบทบัญญัติเกี่ยวกับการสรรหาต้องกำหนดให้ผู้แทนองค์กรการเอกชนด้านสิทธิมนุษยชนมีส่วนร่วมในการสรรหาด้วย”

สำหรับมาตรา ๒๔๔ (ร่างมาตรา ๒๔๖ เดิม) กระทรวงการต่างประเทศมีความเห็นว่า การจัดทำรายงานผลการประเมินสถานการณ์ด้านสิทธิมนุษยชนของประเทศตามร่างมาตรา ๒๔๔ (๒) ควรเสนอต่อรัฐสภาเพื่อให้สมาชิกสภาผู้แทนราษฎรซึ่งเป็นตัวแทนของประชาชนได้รับทราบด้วย ซึ่งเรื่องดังกล่าวมีการบัญญัติในรัฐธรรมนูญ ๒๕๔๐ และรัฐธรรมนูญ ๒๕๕๐

ในประเด็นนี้ มีการการตั้งข้อสังเกตว่า ร่างมาตรา ๒๔๔ วรรคสอง เป็นการเสนอให้คณะรัฐมนตรีรับทราบด้วย

ประธานกรรมการเสนอแก้ไขร่างมาตรา ๒๔๔ (๒) เป็นดังนี้ “จัดทำรายงานผลการประเมินสถานการณ์ด้านสิทธิมนุษยชนของประเทศเสนอต่อรัฐสภาและคณะรัฐมนตรี และเผยแพร่ต่อประชาชน”

นอกจากนี้ กระทรวงการต่างประเทศเสนอตัดความใน (๔) ของร่างมาตรา ๒๔๔ ความว่า “ชี้แจงแถลงข้อเท็จจริงที่ถูกต้องในกรณีที่มีการรายงานสถานการณ์เกี่ยวกับสิทธิมนุษยชนในประเทศไทยโดยไม่ถูกต้องหรือไม่เป็นธรรม” ออกทั้งอนุมาตรา เนื่องจากไม่ควรกำหนดให้เป็นหน้าที่ของคณะกรรมการสิทธิมนุษยชนแห่งชาติ หรือหากจะบัญญัติให้เป็นหน้าที่ของคณะกรรมการสิทธิมนุษยชนแห่งชาติ ก็ควรเพิ่มความต่อท้ายความว่า “และพิจารณาแถลงผลการตรวจสอบหรือข้อเท็จจริงต่อสาธารณะในส่วนที่เหมาะสมและมีผลต่อส่วนรวม” ใน (๑)

ในประเด็นนี้ ประธานกรรมการกล่าวว่า กรณีที่มีการรายงานสถานการณ์เกี่ยวกับสิทธิมนุษยชนในประเทศไทยโดยไม่ถูกต้องหรือไม่เป็นธรรม คณะกรรมการสิทธิมนุษยชนแห่งชาติควรจะต้องเป็นผู้ชี้แจงแถลงข้อเท็จจริงที่ถูกต้องต่อสาธารณะ จึงเห็นควรคงความใน (๔) ของร่างมาตรา ๒๔๔ ไว้โดยไม่มีการแก้ไข

สำหรับความใน (๕) ของร่างมาตรา ๒๔๔ กระทรวงการต่างประเทศเห็นว่า ความใน (๕) ของร่างมาตรา ๒๔๔ ความว่า “สร้างเสริมทุกภาคส่วนของสังคมให้ความตระหนักถึงความสำคัญของสิทธิมนุษยชน” ควรเพิ่มเรื่องการส่งเสริมการศึกษา การวิจัย และการเผยแพร่ความรู้ด้านสิทธิมนุษยชน ซึ่งมีการบัญญัติเรื่องดังกล่าวไว้ในรัฐธรรมนูญ ๒๕๕๐

ประธานกรรมการกล่าวว่า ความในร่างมาตรา ๒๔๔ (๕) เป็นการเปิดกว้างที่ครอบคลุมทุกเรื่อง ซึ่งรวมถึงเรื่องการส่งเสริมการศึกษา การวิจัย และการเผยแพร่ความรู้ด้านสิทธิมนุษยชนด้วย จึงเห็นควรคงความใน (๕) ไว้โดยไม่มีการแก้ไข

ทั้งนี้ กระทรวงการต่างประเทศเห็นควรเพิ่มเรื่องการส่งเสริมความร่วมมือและการประสานงานระหว่างหน่วยราชการ องค์กรเอกชน และองค์กรอื่นในด้านสิทธิมนุษยชนในร่างมาตรา ๒๔๔ ซึ่งเรื่องดังกล่าวมีการบัญญัติไว้ในรัฐธรรมนูญ ๒๕๕๐

ประธานกรรมการกล่าวว่า มาตรา ๒๔๔ เปิดกว้างให้คณะกรรมการสิทธิมนุษยชนแห่งชาติสามารถดำเนินการเรื่องการส่งเสริมความร่วมมือและการประสานงานระหว่างหน่วยราชการ องค์กรเอกชน และองค์กรอื่นในด้านสิทธิมนุษยชนได้อยู่แล้ว

นายวรชิต สิงหาเสนี โฆษกกรรมการ กล่าวว่า ในประเด็นสุดท้ายกระทรวงการต่างประเทศเห็นควรเพิ่มเรื่องอำนาจเรียกเอกสารหรือหลักฐานที่เกี่ยวข้องหรือเรียกบุคคลมาให้ถ้อยคำ ซึ่งเรื่องดังกล่าวมีบัญญัติไว้ในรัฐธรรมนูญ ๒๕๕๐

ประธานกรรมการกล่าวว่า เรื่องอำนาจเรียกเอกสารหรือหลักฐานที่เกี่ยวข้องหรือเรียกบุคคลมาให้ถ้อยคำนั้น ได้มีการบัญญัติเปิดกว้างไว้ใน (๖) แล้ว

มติที่ประชุม

คณะกรรมการมีมติแก้ไขเพิ่มเติมร่างมาตรา ๒๔๔ เป็นดังนี้

“มาตรา ๒๔๔ คณะกรรมการสิทธิมนุษยชนแห่งชาติมีหน้าที่และอำนาจ ดังต่อไปนี้

(๑) ตรวจสอบและรายงานข้อเท็จจริงที่ถูกต้องเกี่ยวกับการละเมิดสิทธิมนุษยชนทุกกรณีโดยไม่ล่าช้า และเสนอแนะมาตรการหรือแนวทางที่เหมาะสมในการป้องกันหรือแก้ไขการละเมิดสิทธิมนุษยชน รวมทั้งการเยียวยาผู้ได้รับผลร้ายจากการละเมิดสิทธิมนุษยชน ต่อหน่วยงานของรัฐหรือเอกชนที่เกี่ยวข้อง

(๒) จัดทำรายงานผลการประเมินสถานการณ์ด้านสิทธิมนุษยชนของประเทศเสนอต่อรัฐสภาและคณะรัฐมนตรี และเผยแพร่ต่อประชาชน

(๓) เสนอแนะมาตรการหรือแนวทางในการคุ้มครองสิทธิมนุษยชนต่อรัฐสภา คณะรัฐมนตรี และหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง รวมตลอดทั้งการแก้ไขปรับปรุงกฎหมาย กฎ ระเบียบ หรือคำสั่งใด ๆ เพื่อให้สอดคล้องกับหลักสิทธิมนุษยชน

(๔) ชี้แจงแถลงข้อเท็จจริงที่ถูกต้องในกรณีที่มีการรายงานสถานการณ์เกี่ยวกับสิทธิมนุษยชนในประเทศไทยโดยไม่ถูกต้องหรือไม่เป็นธรรม

(๕) สร้างเสริมทุกภาคส่วนของสังคมให้ตระหนักถึงความสำคัญของสิทธิมนุษยชน

(๖) หน้าที่และอำนาจอื่นตามที่กฎหมายบัญญัติ

เมื่อรับทราบรายงานตาม (๑) และ (๒) หรือข้อเสนอแนะตาม (๓) ให้คณะรัฐมนตรีดำเนินการปรับปรุงแก้ไขตามความเหมาะสมโดยเร็ว กรณีใดไม่อาจดำเนินการได้หรือต้องใช้เวลาในการดำเนินการ ให้แจ้งเหตุผลให้คณะกรรมการสิทธิมนุษยชนแห่งชาติทราบโดยไม่ชักช้า”

จากนั้น ประธานกรรมการหารือที่ประชุมเกี่ยวกับร่างรัฐธรรมนูญฉบับที่คณะกรรมการอยู่ระหว่างจัดทำว่าได้บัญญัติหลักการสอดคล้องกับหลักของมาตรา ๓๕ ของรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย (ฉบับชั่วคราว) พุทธศักราช ๒๕๕๗ และกรอบการร่างรัฐธรรมนูญตามความมุ่งหมายของคณะรักษาความสงบแห่งชาติ (คสช.) ครบถ้วนแล้วหรือไม่

ที่ประชุมแสดงความเห็น ดังนี้

- เรื่องการรับรองความเป็นราชอาณาจักรอันหนึ่งอันเดียวจะแบ่งแยกมิได้ ตามมาตรา ๓๕ (๑) ของรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย (ฉบับชั่วคราว) พุทธศักราช ๒๕๕๗ นั้น คณะกรรมการได้บัญญัติไว้ในร่างมาตรา ๑ ความว่า “ประเทศไทยเป็นราชอาณาจักรอันหนึ่งอันเดียว จะแบ่งแยกมิได้”

- เรื่องการให้มีการปกครองระบอบประชาธิปไตยอันมีพระมหากษัตริย์ทรงเป็นประมุขที่เหมาะสมกับสภาพสังคมของไทย ตามมาตรา ๓๕ (๒) ของรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย (ฉบับชั่วคราว) พุทธศักราช ๒๕๕๗ นั้น คณะกรรมการได้บัญญัติไว้ในร่างมาตรา ๒ ความว่า “ประเทศไทยมีการปกครองระบอบประชาธิปไตยอันมีพระมหากษัตริย์ทรงเป็นประมุข” และร่างมาตรา ๓ วรรคหนึ่ง ความว่า “อำนาจอธิปไตยเป็นของปวงชนชาวไทย พระมหากษัตริย์ผู้ทรงเป็นประมุขทรงใช้อำนาจนั้นทางรัฐสภา คณะรัฐมนตรี และศาล ตามบทบัญญัติแห่งรัฐธรรมนูญ”

- เรื่องกลไกที่มีประสิทธิภาพในการป้องกัน ตรวจสอบ และจัดการทุจริตและประพฤติมิชอบทั้งในภาครัฐและภาคเอกชน รวมทั้งกลไกในการกำกับและควบคุมให้การใช้อำนาจรัฐเป็นไปเพื่อประโยชน์ส่วนรวมของประเทศชาติและประชาชน ตามมาตรา ๓๕ (๓) ของรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย (ฉบับชั่วคราว) พุทธศักราช ๒๕๕๗ นั้น คณะกรรมการได้บัญญัติไว้ในร่างมาตราต่าง ๆ หลายมาตรา

- เรื่องกลไกที่มีประสิทธิภาพในการป้องกันและตรวจสอบมิให้ผู้เคยต้องคำพิพากษาหรือคำสั่งที่ขอบด้วยกฎหมายว่ากระทำการทุจริตหรือประพฤติมิชอบ หรือเคยกระทำการอันทำให้การเลือกตั้งไม่สุจริตหรือเที่ยงธรรม เข้าดำรงตำแหน่งทางการเมืองอย่างเด็ดขาด ตามมาตรา ๓๕ (๔) ของรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย (ฉบับชั่วคราว) พุทธศักราช ๒๕๕๗ นั้น คณะกรรมการได้บัญญัติไว้ในมาตราต่าง ๆ หลายมาตรา เช่น เรื่องคุณสมบัติของผู้สมัครรับเลือกตั้งเป็นสมาชิกสภาผู้แทนราษฎร หรือเรื่องคุณสมบัติของผู้สมัครรับเลือกเป็นสมาชิกวุฒิสภา เป็นต้น

- เรื่องกลไกที่มีประสิทธิภาพที่ทำให้เจ้าหน้าที่ของรัฐโดยเฉพาะผู้ดำรงตำแหน่งทางการเมืองและพรรคการเมือง สามารถปฏิบัติหน้าที่หรือดำเนินกิจกรรมได้โดยอิสระ ปราศจากการครอบงำหรือชี้นำโดย

บุคคลหรือคณะบุคคลใด ๆ โดยไม่ชอบด้วยกฎหมาย ตามมาตรา ๓๕ (๕) ของรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย (ฉบับชั่วคราว) พุทธศักราช ๒๕๕๗ นั้น คณะกรรมการได้บัญญัติไว้ในมาตราต่าง ๆ หลายมาตรา เช่น ร่างมาตรา ๔๕ วรรคสอง ความว่า “กฎหมายตามวรรคหนึ่งอย่างน้อยต้องมีบทบัญญัติเกี่ยวกับการบริหารพรรคการเมืองซึ่งต้องกำหนดให้เป็นไปโดยเปิดเผยและตรวจสอบได้ เปิดโอกาสให้สมาชิกมีส่วนร่วมอย่างกว้างขวางในการกำหนดนโยบายและการส่งผู้สมัครรับเลือกตั้งและกำหนดมาตรการให้สามารถดำเนินการโดยอิสระไม่ถูกครอบงำหรือชี้นำโดยบุคคลใดที่มีได้เป็นสมาชิกของพรรคการเมืองนั้น” เรื่องมาตรการป้องกันมิให้คณะรัฐมนตรีถูกแทรกแซงการทำหน้าที่ ร่างมาตรา ๑๐๙ ความว่า “สมาชิกสภาผู้แทนราษฎรหรือสมาชิกวุฒิสภาย่อมเป็นผู้แทนปวงชนชาวไทย ไม่อยู่ในความผูกมัดแห่งอาณัติมอบหมาย หรือครอบงำใด ๆ และต้องปฏิบัติหน้าที่ด้วยความซื่อสัตย์ สุจริต เพื่อประโยชน์ส่วนรวมของปวงชนชาวไทยโดยปราศจากการขัดกันแห่งผลประโยชน์” หลักการที่บัญญัติในหมวดคณะรัฐมนตรี หลักการที่บัญญัติในร่างมาตรา ๗๒ วรรคสอง ความว่า “การบริหารงานบุคคลของหน่วยงานของรัฐต้องเป็นไปตามระบบคุณธรรมตามที่กฎหมายบัญญัติ ทั้งนี้ กฎหมายดังกล่าวอย่างน้อยต้องมีมาตรการป้องกันมิให้ผู้ใดใช้อำนาจหรือกระทำการโดยมิชอบที่เป็นการก้าวก่ายหรือแทรกแซงการปฏิบัติหน้าที่ของเจ้าหน้าที่ของรัฐหรือการแต่งตั้งหรือการพิจารณาความดีความชอบของผู้มีอำนาจ” หรือหลักการที่บัญญัติในร่างมาตรา ๑๕๙ เป็นต้น

- เรื่องกลไกที่มีประสิทธิภาพในการสร้างเสริมความเข้มแข็งของหลักนิติธรรม และการสร้างเสริมคุณธรรม จริยธรรม และธรรมาภิบาลในทุกภาคส่วนและทุกระดับ ตามมาตรา ๓๕ (๖) ของรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย (ฉบับชั่วคราว) พุทธศักราช ๒๕๕๗ นั้น คณะกรรมการได้บัญญัติไว้ในมาตราต่าง ๆ หลายมาตรา เช่น ร่างมาตรา ๓ วรรคสอง ความว่า “รัฐสภา คณะรัฐมนตรี ศาล องค์กรตามรัฐธรรมนูญ และหน่วยงานของรัฐ ต้องปฏิบัติหน้าที่ให้เป็นไปตามรัฐธรรมนูญ กฎหมาย และหลักนิติธรรม เพื่อประโยชน์ส่วนรวมของประเทศชาติและความผาสุกของประชาชนโดยรวม” หรือร่างมาตรา ๗๒ หรือร่างมาตรา ๑๕๙ เป็นต้น

- เรื่องกลไกที่มีประสิทธิภาพในการปรับโครงสร้างและขับเคลื่อนระบบเศรษฐกิจและสังคมเพื่อให้เกิดความเป็นธรรมอย่างยั่งยืน และป้องกันการบริหารราชการแผ่นดินที่มุ่งสร้างค่านิยมทางการเมืองที่อาจก่อให้เกิดความเสียหายต่อระบบเศรษฐกิจของประเทศและประชาชนในระยะยาว ตามมาตรา ๓๕ (๗) ของรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย (ฉบับชั่วคราว) พุทธศักราช ๒๕๕๗ นั้น คณะกรรมการได้บัญญัติไว้ในมาตราต่าง ๆ หลายมาตรา เช่น หมวด ๕ หน้าที่ของรัฐ หรือหมวด ๘ คณะรัฐมนตรี หรือในเรื่องการปฏิบัติตามกฎหมายว่าด้วยวินัยการเงินการคลังของรัฐ เป็นต้น

- เรื่องกลไกที่มีประสิทธิภาพในการใช้จ่ายเงินของรัฐให้เป็นไปอย่างคุ้มค่า และตอบสนองต่อประโยชน์ส่วนรวมของประชาชนโดยสอดคล้องกับสถานะทางการเงินการคลังของประเทศ และกลไกการตรวจสอบและเปิดเผยการใช้จ่ายเงินของรัฐที่มีประสิทธิภาพ ตามมาตรา ๓๕ (๘) ของรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย (ฉบับชั่วคราว) พุทธศักราช ๒๕๕๗ นั้น คณะกรรมการได้บัญญัติไว้ในมาตราต่าง ๆ หลายมาตรา เช่น หมวด ๕ หน้าที่ของรัฐ หรือหมวด ๘ คณะรัฐมนตรี หรือในเรื่องการปฏิบัติตามกฎหมายว่าด้วยวินัยการเงินการคลังของรัฐ เป็นต้น

- เรื่องกลไกที่มีประสิทธิภาพในการป้องกันมิให้มีการทำลายหลักการสำคัญที่รัฐธรรมนูญจะได้วางไว้ ตามมาตรา ๓๕ (๙) ของรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย (ฉบับชั่วคราว) พุทธศักราช ๒๕๕๗ นั้น คณะกรรมการได้บัญญัติไว้ในหมวด ๑๕ การแก้ไขเพิ่มเติมรัฐธรรมนูญ

- เรื่องกลไกที่จะผลักดันให้มีการปฏิรูปเรื่องสำคัญต่าง ๆ ให้สมบูรณ์ต่อไป ตามมาตรา ๓๕ (๑๐) ของรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย (ฉบับชั่วคราว) พุทธศักราช ๒๕๕๗ นั้น คณะกรรมการได้บัญญัติไว้ในบทเฉพาะกาล

- เรื่องการร่างรัฐธรรมนูญให้เป็นที่ยอมรับนับถือของสากล ในขณะเดียวกันก็ต้องสอดคล้องกับสภาพปัญหา ประเพณี วัฒนธรรม และวิถีชีวิตของประเทศไทยและคนไทยที่มีหรือเป็นอยู่ ตามข้อ (๑) ของกรอบการร่างรัฐธรรมนูญตามความมุ่งหมายของคณะรักษาความสงบแห่งชาติ (คสช.) นั้น คณะกรรมการได้บัญญัติไว้ในมาตราต่าง ๆ หลายมาตรา เช่น ร่างมาตรา ๒๖ หรือร่างมาตรา ๒๗ เป็นต้น

- เรื่องให้มีกลไกที่มีประสิทธิภาพในการปฏิรูปและสร้างความปรองดองให้เกิดขึ้นให้ได้ ตามข้อ (๒) ของกรอบการร่างรัฐธรรมนูญตามความมุ่งหมายของคณะรักษาความสงบแห่งชาติ (คสช.) นั้น คณะกรรมการได้บัญญัติไว้แต่เพียงหลักการในเรื่องของการปฏิรูป ส่วนกลไกเพื่อให้เกิดการปฏิรูปนั้น ควรให้เป็นหน้าที่ของสภาขับเคลื่อนการปฏิรูปประเทศที่จะต้องเป็นผู้ดำเนินการวางกลไกเพื่อให้มีการขับเคลื่อนการปฏิรูปได้อย่างเป็นรูปธรรม ส่วนเรื่องการสร้างความปรองดองคณะกรรมการได้บัญญัติหลักการไว้ในร่างรัฐธรรมนูญเพื่อให้เกิดการปรองดองในหลายเรื่อง เช่น คະแนนเสี่ยงเลือกตั้งทุกคะแนนเสี่ยงมีความหมาย เรื่องหน้าที่และอำนาจของผู้นำฝ่ายค้านในสภาผู้แทนราษฎร หรือเรื่องหน้าที่และอำนาจของฝ่ายนิติบัญญัติที่เอื้อประโยชน์การทำหน้าที่ของพรรคการเมืองในสภามากขึ้นกว่าที่เคยบัญญัติในรัฐธรรมนูญฉบับที่ผ่านมา เป็นต้น

- เรื่องมาตรการป้องกันไม่ให้เกิดการใช้อำนาจแสวงหาประโยชน์เพื่อตนเองและพวกพ้องโดยใช้เงินแผ่นดินไปอ้อยอ่อยเยี้ยกับประชาชนเพื่อสร้างความชอบธรรม โดยมีได้มุ่งหมายให้ประชาชนอยู่ดีมีสุขในระยะยาว จนเกิดความเสียหายแก่ประเทศชาติอย่างร้ายแรงและเกิดวิกฤติที่หาทางออกไม่ได้ ตามข้อ (๓) ของกรอบการร่างรัฐธรรมนูญตามความมุ่งหมายของคณะรักษาความสงบแห่งชาติ (คสช.) นั้น คณะกรรมการได้บัญญัติไว้ในมาตราต่าง ๆ หลายมาตรา เช่น หมวด ๕ หน้าที่ของรัฐ หมวด ๘ คณะรัฐมนตรี หรือในเรื่องการปฏิบัติตามกฎหมายว่าด้วยวินัยการเงินของรัฐ เป็นต้น

- เรื่องแนวทางการจัดการทุจริตและประพฤติมิชอบอย่างได้ผล ตามข้อ (๔) ของกรอบการร่างรัฐธรรมนูญตามความมุ่งหมายของคณะรักษาความสงบแห่งชาติ (คสช.) นั้น คณะกรรมการได้บัญญัติไว้ในมาตราต่าง ๆ หลายมาตรา

- เรื่องสร้างกลไกที่มีประสิทธิภาพเพื่อให้เกิดการมีส่วนร่วมของประชาชนในอันที่จะป้องกันผลประโยชน์ของประเทศ และร่วมกันรับรู้และรับผิดชอบต่อความเจริญและการพัฒนาประเทศและสังคมโดยรวม ตามข้อ (๕) ของกรอบการร่างรัฐธรรมนูญตามความมุ่งหมายของคณะรักษาความสงบแห่งชาติ (คสช.) นั้น คณะกรรมการได้บัญญัติไว้ในมาตราต่าง ๆ หลายมาตรา เช่น หมวด ๔ หน้าที่ของปวงชนชาวไทย เป็นต้น

ประธานกรรมการมอบหมายให้ผู้ช่วยเลขาธิการจากสำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกาจัดทำเอกสารรายละเอียดหลักการของมาตรา ๓๕ ของรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย (ฉบับชั่วคราว) พุทธศักราช ๒๕๕๗ และกรอบการร่างรัฐธรรมนูญตามความมุ่งหมายของคณะรักษาความสงบแห่งชาติ (คสช.) เปรียบเทียบกับร่างรัฐธรรมนูญว่าคณะกรรมการได้บัญญัติหลักการของมาตรา ๓๕ ของรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย (ฉบับชั่วคราว) พุทธศักราช ๒๕๕๗ และกรอบการร่างรัฐธรรมนูญตามความมุ่งหมายของคณะรักษาความสงบแห่งชาติ (คสช.) รองรับไว้ในมาตราใดของร่างรัฐธรรมนูญ เพื่อเป็นข้อมูลประกอบการพิจารณาของคณะกรรมการต่อไป

ระเบียบวาระที่ ๔ เรื่องอื่น ๆ

ที่ประชุมมีมติให้นัดประชุมคณะกรรมการร่างรัฐธรรมนูญครั้งต่อไปในวันพฤหัสบดี ที่ ๒๘ มกราคม ๒๕๕๙ เวลา ๑๑.๓๐ นาฬิกา ณ ห้องประชุมงบประมาณ ชั้น ๓ อาคารรัฐสภา ๓

เมื่อประชุมเป็นเวลาพอสมควรแล้ว ประธานกรรมการได้กล่าวขอบคุณผู้เข้าร่วมประชุมและกล่าวปิดการประชุม

เลิกประชุมเวลา ๑๙.๒๕ นาฬิกา

นายเฉลิมศักดิ์ ใจขำนิ

วิทยากรชำนาญการ

นายเผ่าพันธุ์ นวลสง

นิติกรชำนาญการ

นางสาวอัจฉรา สอนสมุทร

วิทยากรชำนาญการพิเศษ

นายณฤพนธ์ ฐลีจันทร์

นิติกรปฏิบัติการ

นายสกนธ์ พรหมบุญตา

นิติกรชำนาญการ

นายรัฐภูมิ คำศรี

นิติกรชำนาญการพิเศษ

นางสาววรินทร์พร ปณิธานธรรม

วิทยากรชำนาญการ

ผู้จัดบันทึกการประชุม

นางสาวจินดารักษ์ แสงกาญจนวนิช

ผู้บังคับบัญชากลุ่มงานบริการเอกสารอ้างอิง

สำนักกรรมาธิการ ๒

ผู้ตรวจทาน

เอกพล ยุทธนากรชัย/พิมพ์